

Ingrid Sundin

Från: Peder.Larsson@jordbruksverket.se
Skickat: den 27 oktober 2022 14:02
Ämne: Tilläggsremiss - föreskrifter om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd
Bifogade filer: Bilaga Särskild konsekvensanalys miljöersättningar, djurvälstånd och komp.pdf; Konsekvensutredning miljöersättningar, djurvälstånd och komp.pdf; Mall för remissammanställning.docx; Tillägg till förslag föreskrift miljöersättningar, djurvälstånd och komp.pdf; Tilläggsremiss missiv 4.1.16-13073-2022.pdf
Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga
Kategorier: Ingrid
AppServerName: p360_prod
ArchiveStatusCode: 3
DocumentID: Ä 2022-4622:05
DocumentIsArchived: -1

Hej!

Detta utskick är en tilläggsremiss till förslag till föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:xx) om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd.

I missivet finns information om vilket tillägg som föreslås genom denna tilläggsremiss.

Vänligen fyll i era synpunkter i bifogad mall.

Skicka ditt svar senast den 4 november 2022.

Skicka svaret till jordbruksverket@jordbruksverket.se och märk e-posten med namnet "Dnr 4.1.16-13073/2022".

Peder Larsson
Stödsamordnare
Stödregelenheten
Jordbruksverket
Besöksadress: Skeppsbrogatan 2, 553 29 Jönköping
Tfn 036-15 58 19
Peder.Larsson@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

Stödregelenheten

Enligt sändlista

Tillägg till förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

Detta utskick är ett tillägg till tidigare utskickad remiss den 12 september 2022. Ni får härmed möjlighet att lämna synpunkter på bifogat tillägg till förslag på föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd. Det tillägg som är aktuellt genom denna tilläggsremiss berör miljöersättning för hotade husdjursraser och avser följande:

- 7 kap. 1 § pkt. 1 – punkten är tillagd och fanns ursprungligen med i samrådet i något annorlunda lydelse och föll av misstag bort till det ursprungliga remissutskicket. Tillägget är ingen nyhet för stödsökande. Villkoret har funnits i tidigare programperioder. Dock undantas raser av fjäderfä från villkoret.

Den text i konsekvensutredningen som berör tillägget är markerad med en kommentar. Texten återfinns på sidan 48 under A. *Allmänt – 1. Beskrivning av problemet och vad vill man uppnå.*

Som tidigare redogjorts för kan regler i denna föreskrift komma att ändras när den strategiska planen slutligt beslutas av Kommissionen. Planen är att den ska godkännas under 2022.

Remissen består av:

- föreskriftsförslag – begränsat till den del av föreskriften som gäller tillägget
- konsekvensutredning
- särskild konsekvensanalys (oförändrad sedan remissen)
- mall för synpunkter

Vi behöver era synpunkter på förslaget senast **den 4 november oktober 2022**. Skicka ert svar **per e-post** till jordbruksverket@jordbruksverket.se. För att underlätta vårt arbete önskar vi ha ert svar i elektronisk form. Ange ”Diarienummer 4.1.16-13073/2022” i rubrikraden i ditt e-postsvar. Kontaktperson:

Se avsnitt E. Kontaktperson i konsekvensutredningen för respektive stöd eller ersättning stödregelenheten [@jordbruksverket.se](mailto:jordbruksverket.se), tfn: 0771-223 223

Med vänlig hälsning
Camilla Callman, Enhetschef

Sändlista

Artdatabanken, SLU

Centrum för Biologisk Mångfald,
SLU

Coompanion

Djurskyddsinspektörernas
Riksförening

Ekologiska lantbrukarna

Förbundet Sveriges Småbrukare

Föreningen Allmogegeten

Föreningen Allmogekon

Föreningen Gotlandskaninen

Föreningen Gutefåret

Föreningen Landtsvinet

Föreningen Nordsvenska Hästen

Föreningen Ryafåret

Föreningen Svenska Allmogefår

Föreningen Svenska Finullsfår

Föreningen Äldre Boskap,

Företagarna

Gröna arbetsgivare

GutefårAkademin

Gård & Djurhälsan

Gävleborgs Fäbodförening

Hav- och vattenmyndigheten

Hela Sverige ska leva

Hushållningssällskapens förbund

Jordbruksverket

Jägareförbundet

Kemikalieinspektionen

Kommunal

KRAV

Landsbygdsnätverket

Lantbrukarnas riksförbund

Lantbrukarnas Riksförbund
Skogsägarna

Livsmedelsverket

Lokalt ledd utveckling

Lundens Djurhälsa AB

Länsstyrelserna

Naturskyddsföreningen

Naturvårdsrådgivare

Naturvårdsverket

Näringslivets Regelnämnd

Post- och Telestyrelsen

Regelrådet

Regionalt utvecklingsansvariga

Riksantikvarieämbetet

Sametinget

Skogsstyrelsen

Skärgårdarnas riksförbund

Svenska ESF-rådet

Svenska Demeterförbundet

Svenska Fåravelsförbundet

Svenska Jägareförbundet

Svenska Lanthönsklubben

Svenska Pig

Svenska Russavelsföreningen

Svenska Vallföreningen

Svensk Fjällrasavel

Svensk Fågel

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare

Sveriges Grisföretagare

Sveriges hembygdsförbund

Sveriges Jordägareförbund

Sveriges kommuner och regioner

Sveriges lantbruksuniversitet

Sveriges Mjölkbönder

Sveriges Nötköttproducenter

Sveriges Rödkulleförening

Sveriges Spannmålsodlareförening

Tillväxtverket

Upplandsstiftelsen

Vattenmyndigheterna

Världsnaturfonden

VäxtRåd

Winnet

Kopia till

Näringsdepartementet

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd;

7 Kap. HOTADE HUSDJURSRASER

Vilka krav finns för att få ersättning för hotade husdjursraser?

1 § Utöver vad som framgår av x kap. x och x §§ förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska den sökande:

1. med undantag för raser av fjäderfä, följa Jordbruksverkets avelsprogram för rasen, samt

2. ha sin besättning eller genbank för fjäderfä ansluten till härstamningskontroll godkänd av Jordbruksverket och följa de regler som gäller för årlig rapportering till respektive härstamningskontroll. Besättningen eller genbanken för fjäderfä ska vara ansluten senast sista ansökningsdag. Genbanken för fjäderfä är ansluten till härstamningskontroll (genbanksförening) genom genbankskontrakt. De villkor som genbankskontraktet vid anslutningen omfattar är de villkor som under åtagandeperioden berättigar till anslutning till genbanksföreningen.

Kommenterad [PL1]: Denna punkt är tillagd genom tilläggsremissen.

Konsekvensutredning förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

A. Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Den första januari år 2023 börjar nästa programperiod för europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik, perioden kommer att sträcka sig fram till och med år 2027. Europeiska unionen har tagit fram nya grundläggande regelverk för den kommande perioden som alla medlemsländer ska förhålla sig till. Varje medlemsland har sedan tagit fram strategiska planer som beskriver landets jordbrukspolitik för perioden.

Utöver den strategiska planen behöver vi i Sverige även rättsligt bindande svenska lagar, förordningar och föreskrifter som reglerar de stöd (interventioner) som är aktuella under den tid strategisk plan gäller. Den svenska förordningen fastställs av regeringen, i den finns bemyndigande för Jordbruksverket att fastställa kompletterande föreskrifter. Föreskrifterna behöver bland annat reglera stöd villkor, ersättningsformer och regler kring hur ansökningar ska göras och vad de ska innehålla.

När dessa föreskrifter med konsekvensutredning sänds på remiss är fortfarande inte alla regelverk som rör den strategiska planen 2023-2027 beslutade. Det gäller både från EU och Sverige, därför är många hänvisningar preliminära och gulmarkerade. Föreskrifterna för direktstöden och grundvillkor sänds ut på remiss samtidigt därför är hänvisningar till dessa föreskrifter också preliminära och gulmarkerade.

Vad är det här för dokument?

I den här konsekvensutredningen förklarar vi hur Jordbruksverkets förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar, och kompensationsstöd kommer att påverka lantbrukare, landsbygden och miljön. Vi beskriver även på vilket sätt kommuner och regioner påverkas.

Konsekvensutredningen börjar med en inledning som förklarar varför Jordbruksverket föreslår den här föreskriften och vilka ersättningsformerna är. Därefter förklarar Jordbruksverket hur de föreslagna bestämmelserna påverkar

lantbrukarna och lantbruksföretagen. Det finns en förklaring för varje område eller för grupp av bestämmelser. Områdena förklaras i den ordning som de kommer i föreslag till föreskriften.

Konsekvensutredningen och föreskriften har uppdaterats efter samrådet.

Sveriges strategiska plan 2023-2027

Mer information om den nya strategiska planen finns på Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se och bilagan ”Övergripande om strategisk plan och genomförandemodellen”.

Vilka regler och ersättningar handlar föreskriften om?

Det nya programmet som från 2023 kallas strategisk plan införs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115¹. När strategisk plan införs i respektive medlemsland måste det finnas klara regler om vad som gäller för de områden som inte regleras av EU eller på svensk förordningsnivå. Detta görs genom bland annat de här föreskrifterna och allmänna råden.

I **förordning (2022:XX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** (Näringsdepartementets arbetsnamn) kommer det både detaljerat och på ett övergripande sätt framgå vilka regler som gäller på nationell nivå. För flera olika delar av regelverket ska medlemsstaten själv reglera hanteringen. Det rör bland annat kontroll och sanktion och grundvillkor. I och med upplägget av den strategiska planen kommer alla stöd och ersättningar från och med 2023 hamna i samma förordning, det vill säga direktstöden, marknadsstöden och stöden för landsbygdsutveckling. På föreskriftsnivå kommer dock uppdelningen fortfarande att likna dagens uppdelning. För de specifika stödreglerna blir det inte någon större skillnad mellan vad som regleras i föreskrift i den pågående programperioden och i den kommande.

Inför arbetet med att ta fram föreskrifterna har Jordbruksverket tagit hänsyn till flera olika perspektiv gällande förändringar i förhållande till prioriteringar. Ett införande av den nya jordbrukspolitiken i tid är en viktig prioritering, men tidsramarna är snäva på grund av både en utdragen förhandlingsprocess på EU-nivå och andra yttre faktorer som påverkat stödmyndigheternas arbete. Jordbruksverket har värderat varje potentiell förändring utifrån vårt tidsmässiga och regelmässiga handlingsutrymme. Även följande har ingått i värderingen:

1. utvecklingskostnader samt vilka resurser och kompetenser som finns tillgängliga där vi

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GKJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EJFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och nr 1307/2013

- överväger förbättringar av befintliga metoder och system innan vi utvecklar nya,

- väljer standardlösningar före speciallösningar

- väljer lösningar som är långsiktiga och inte bidrar till att öka vår tekniska skuld.

2. hur vi klarar kraven från EU, såsom exempelvis kraven i genomförandemodellen, för ackrediteringen och ett accepterat kontroll- och sanktionssystem, och därmed minskar risken för sanktioner,

3. förenkling för de stödsökande,

4. möjligheten att skapa effektiv handläggning, kontroll, uppföljning och rapportering.

Resultatet av denna värdering är ett övervägande fokus på kontinuitet av de regler som fungerar på ett tillräckligt tillfredställande sätt idag.

Jordbruksverket föreslår genom dessa föreskrifter och allmänna råd, regler för miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd.

Utöver dessa föreskrifter och allmänna råd finns även föreskrifter om stödmyndigheternas handläggning samt ansökan om stöd.

1. BESKRIVNING AV PROBLEMET OCH VAD MAN VILL UPPNÅ

Vi föreslår föreskrifter och allmänna råd som omfattar följande stöd och ersättningar:

- miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar
- miljöersättning för fäbodar
- miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar
- miljöersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner
- miljöersättning för hotade husdjursraser
- djurvälståndersättning för får
- djurvälståndersättning för suggor
- djurvälståndersättning för mjölkkor
- kompensationsstöd

Vi förslår även att föreskrifterna ska omfatta vilka regler som gäller vid villkorsfel.

Notera att ersättningarna för ekologisk produktion och miljöersättningen för minskat kväveläckage (vårbearbetning och fånggröda) från och med 2023 är ettåriga ersättningar inom direktstöden och därmed ligger i föreskriften för direktstöd och grundvillkor.

När det gäller kompensationsstödet är det ingen förändring mot tidigare. Det kommer även fortsättningsvis att vara en enskild åtgärd, enligt art. 71 i EU:s strategiska planförordning (2021/2115).

Vi har även fortsättningsvis separata kapitel för de olika ersättningsformerna. Vi har en förhoppning om att det underlättar vid läsningen och vid hänvisning till regelverket i olika sammanhang.

1 kap. Generella bestämmelser och definitioner

1-4 §§ Första kapitlet 1 § innehåller bestämmelser om vilka ersättningsformer som föreskriften och de allmänna råden omfattar.

2-3 §§ I dessa paragrafer redovisas vilka övergripande regleringar som finns för miljöersättningar, djurvälfärdsersättningar och kompensationsstöd.

Vissa begrepp som används i föreskriften definieras i 4 §. Några definitioner är nya eller förändrade och andra är desamma som i tidigare gällande föreskrifter. Vissa definitioner kommer även fortsättningsvis finnas i andra föreskrifter för läsbarhetens skull. Andra definitioner har vi flyttat med de miljöersättningar som blir ettåriga miljö- och klimatersättningar (kallas även ettåriga miljöersättningar eller eco-schemes) som kommer att stå i föreskriften för direktstöd och grundvillkor.

De nya definitionerna avser vissa delar inom betesmarker och slåtterängar samt genbank för fjäderfä. Konsekvensutredningen behandlar endast ändringarna i definitionerna för betesmark och slåtterängar och den nya definitionen som avser genbank för fjäderfä.

För miljöersättningen för hotade husdjursraser införs en definition av genbank för fjäderfä på grund av att ersättningen utökas med stöd för djur i genbank för fjäderfä.

Inför strategisk plan 2023-2027 är det aktuellt med två ändringar i definitioner som rör miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Det är dels för att reglera att slåtter av hävdberoende myrmarker inte längre ska kunna få stöd via den gemensamma jordbrukspolitiken, dels en översyn av definitionerna av markklasserna för skogsbete och gräsfattig mark.

Definition av betesmark och slåtteräng

Regeringen har beslutat att slåtter av hävdberoende myrmarker i norra Sverige inte längre ska finansieras via CAP. Skötsel av sådana marker ska istället hanteras med nationella pengar. Naturvårdsverket har i uppdrag att ta fram ett stödprogram där bland annat slåtter av myrmark ingår. I stödprogrammet ingår även restaurering av ängs- och betesmarker, lövtäkt och naturvårdsbränning. De nya stöden beräknas träda i kraft våren 2023.

Naturvårdsverket ska från och med 2023 hantera slåtter av myrmark i norra Sverige i nationella stöd. Ändringen berör Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrbottens län. För att inte komplicera stödhanteringen

inom CAP ska myrmark som slåträs i sin helhet omfattas av de nationella stöden, vilket medför att alla hävdgynnade naturtyper som förekommer på myrmarker hanteras där. Myrmarker kan fortfarande förekomma i CAP, till exempel rikkärr i betesmarker utanför berörda län. Vi har diskuterat möjligheten att fortsatt hantera alla rikkärr inom CAP, men avgränsningar gentemot andra naturtyper i stora myrar gör denna hantering onödigt komplex med två stödsystem som riskerar att krocka.

Förtydligande om marker som huvudsakligen betas med renar eller vilda djur

Syftet med skrivningen ”Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som betesmark eller slåtteräng.” i definitionen av betesmark är att det inte ska gå att söka betesmarksersättning på stora arealen i renskötselområdet som i huvudsak sköts med fritt betande renar, det kan dock finnas betesmark inom renskötselområdet. Det gäller samma sak för miljöersättningen som för gårdsstödet i grunden för vilken typ av skötsel vi kan godkänna, lantbrukaren ska kunna styra över skötseln. Definitionerna av jordbruksaktivitet och stödberättigande hektar utgår från kraven som ställs på definitionerna i artikel 4 i förordning (EU) 2021/2115. Definitionerna har anpassats efter svenska förhållanden utan att för den sakens skull bryta mot vad vi måste definiera som medlemsland. Bete räknas som jordbruksaktivitet. Bete bör tolkas som något som sker under kontrollerade former för att säkerställa att det pågår jordbruksaktivitet på marken. Marker som inte är inhägnade och som spontant betas av vilda djur (hjorddjur, gäss eller dylikt), eller i detta fall renar, är inte tänkt att räknas som jordbruksaktivitet. För renar som hålls som tamdjur (motsvarande till exempel nöt eller får) kan lantbrukaren styra över hur och var de betar så dessa kan vara en del av skötseln av inhägnad betesmark.

Definition av mosaikbetesmark

Efter synpunkter från länsstyrelserna i Kalmar och på Gotland har vi öppnat definitionen av mosaikbetesmark så att denna markklass blir möjlig att använda även på Öland och Gotland. Erfarenheten från de senaste åren är att värdefulla marker hamnar mellan stolarna på dessa öar utan den möjligheten. Bland annat har den utdragna torkan bidragit till att behovet ökat då marker som tidigare klarat definitionen för betesmark inte längre klarar den på grund av att växtligheten inte återkommer, det här kan till exempel förekomma på klapperstensfält. Det är dock inte meningen att alvarmark ska omklassas till mosaikbetesmark på grund av torkan.

Definition av skogsbete

Vi bedömer att följande justeringar av definitionen av Skogsbete bör göras:

Som skogsbete räknas endast mark som länsstyrelsen har fastställt som skogsbete. Marken ska betas av djurarterna nötkreatur, får, get eller häst. Skogsbetet ska huvudsakligen bestå av skog med ett till övervägande del **spontant naturligt** uppkommet trädbestånd **med tydlig åldersskiktning**. Trädbeståndet ska ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa att en lång kontinuitet råder i trädskiktet. **Området ska sakna påtagliga indikationer på storskaliga kontinuitetsbrott till**

exempel trakthygge eller på att marken använts som inäga annat än i liten omfattning före jordbrukets mekanisering.

Det innebär att de grundläggande kraven för skogsbete består av:

1. Lång kontinuitet i trädskiktet
2. Naturligt uppkommet trädbestånd
3. Träd i olika åldersklasser
4. Markvegetation ska vara betespräglad och det ska finnas gräs, örter och ris som är dugligt som foder samt ha en vegetationsstruktur som visar på en långvarig beteshävd.

Vid bedömning av skogsbete ska stödmyndigheten alltså snarare utgå från hur marken och träden ser ut i dag än om marken var inäga (åker eller äng) på äldre skifteskartor. Det är i praktiken inte möjligt att konstatera om ”marken varit inäga annat än i liten omfattning före jordbrukets mekanisering”, eftersom tillgängliga kartor med relevant information endast finns för skiftena på 1700- och 1800-talen. I godkänt skogsbete kan det alltså förekomma hackerör och andra typer av odlingsspår som visar på att delar av skogsbete tidigare har använts som åkermark, om marken har lång skoglig kontinuitet i dag.

Definition av markklassen Gräsfattig mark

Det finns två syften med förändringen och dessa är att dels göra det möjligt att något fler marker kan ingå, dels att göra det tydligare vad som faktiskt kan ingå.

För de som hanterar stöden bedömer vi att förändringen kommer att ge en ökad tydlighet. För lantbrukaren bedömer vi att påverkan är minimal eftersom det är stödmyndigheten som fastställer vilken typ av betesmark det rör sig om. Den påverkan som kommer att märkas för de sökande är att antalet marker som bedöms höra till markklassen gräsfattiga marker ökar något.

Definitionen har förändrats med resultatet från det så kallade gräsmarksuppdraget² som grund. Vi har även kompletterat begreppet nyckelbiotop med ”skoglig värdekärna” eftersom Skogsstyrelsen inte längre inventerar nya nyckelbiotoper aktivt. Begreppet nyckelbiotop finns dock kvar för de nyckelbiotoper som har registrerats.

Jordbruksverket har diskuterat det slutliga förslaget om vilka naturtyper som ska omfattas av definitionen med Naturvårdsverket. Ursprungligt förslag var att lägga till grässandhed, enbuskmarker, rissandhed, sandstäpp, torra hedar samt rikkärr. Naturtyperna löväng eller trädbärande betesmark omfattas redan.

Efter diskussion valde vi att inte ta med enbuskmark i definitionen eftersom dessa marker sällan är gräsfattiga när de är i god status. Däremot är rikkärr kvar, trots att

² Svar på Beställning – analys av hinder och möjligheter att stödja fler ängs- och betesmarker inom CAP med Dnr 3.1.17-10807/2019

det finns (delar av) myrslåtterängar som kan klassificeras som rikkärr och myrslåtterängar inte längre ska vara stödberättigande inom strategisk plan 2023-2027. Vi bedömer dock att dessa myrslåtterängar inte kommer vara intressanta att sköta som gräsfattig mark eftersom ersättningsnivån för gräsfattig mark är betydligt lägre än slåtterängar med särskilda värden med möjliga tillägg av komplement. Det går inte heller att söka komplement för höhantering eller manuell slåtter i gräsfattig mark. Det innebär att ersättningsnivån minskar från dagens ca 14 500 kronor för slåtteräng med särskilda värden och komplement till 2 700 kronor per hektar för gräsfattig mark. Det är mycket viktigt att det nationella stödet för myrslåtterängar kontrollerar att markerna inte redan har åtagande för gräsfattig mark och vice versa för att förhindra dubbelfinansiering.

I gräsfattiga marker ingår då, förutom det som har lagts till, marker som har höga naturvärden kopplade till ett relativt tätt träd- och buskskikt samtidigt som naturvärdena är beroende av hävd, till exempel vissa lövträdsmiljöer. Träd- och buskskiktet medför att marken som helhet inte kan uppfylla den vanliga definitionen av betesmarker med avseende på tillräckligt med gräs och örter. Ytor helt utan gräs och örter ingår inte i stödberättigande betesmark om de utgör 0,1 hektar eller mer. Marker som vuxit igen och där naturvärdena gynnas av en restaurering ingår inte i gräsfattiga marker, vilket framgår av att ”Mark som skulle kunna klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete, mosaikbetesmark eller fåbodbete om igenväxning röjs bort eller om marken restaureras och detta är lämpligt får inte räknas som gräsfattig mark”.

Alla tillfälliga vattensamlingar som är bevuxna med gräs, örter eller i vissa fall ris och som betas ingår i skiftesarealen för alla typer av betesmarker. I gräsfattiga marker får även permanent vattenspegel som betas ingå. Detta innebär att en så kallad blå bård kan utgöra ett eget skifte så länge det är möjligt att avgränsa det, det vill säga att det utgör minst 0,1 hektar.

För att underlätta avgränsningarna för skogsbete, mosaikbetesmark och gräsfattig mark så finns en regel om att mindre områden inuti skiftena (maximalt 0,5 hektar) som skulle kunna avgränsas till vissa andra markklasser ändå ska ingå i den huvudsakliga markklassen. Förutsättningen är att den huvudsakliga markklassen dominerar. Slåtterängar avgränsas alltid till egna skiften. Även skiften som enbart uppfyller definitionen för gräsfattig mark som till exempel ett skifte som består av blå bård avgränsas till egna skiften.

Definition av genbank för fjäderfä

Genbank för fjäderfä definieras som en genbank ansluten till genbanksförening för fjäderfä som i sin tur är en av Jordbruksverket erkänd avelsorganisation.

Definition av djurenhet

Definitionen flyttas till den svenska förordningen och uppdateras med det nya omräkningstalet för tackor som kommer att vara att en tacka är 0,2 DE jämfört med tidigare 0,15 DE.

Metod för bedömning enligt pro-rata av betesmark, slåtteräng samt fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd

3§ Av denna paragraf framgår pro rata metoden. Pro rata metoden ska tillämpas på block med stort inslag av element som är definierade enligt pro rata och gäller för alla betesmarker och slåtterängar som berättigar till miljöersättning, gårdsstöd och kompensationsstöd. Bedömningen går ut på att enskilda element som är definierade enligt pro rata ritas bort från blocket ifall dessa är större än 0,05 hektar. Även de element som finns i blockets ytterkant ritas bort, vilket bland annat kan påverka marker med stenmurar. Om olika sorters element tillsammans bildar en enhet så räknas det som ett element. Blocken med stort inslag av element som är definierade enligt pro rata delas därefter upp i ett eller flera bedömningsområden med likartad karaktär. Dessa bedömningsområden ska vara så stora som möjligt, vilket kan innebära att hela blocket bedöms som en helhet. De block eller de bedömningsområden där pro rata elementen täcker mer än 50 procent av ytan är inte jordbruksmark som berättigar till gårdsstöd. Dessa ska då ritas bort från blocket eller alternativt bli ett eget block med någon av specialklasserna. Om det är uppenbart att områden har en täckningsgrad på mer än 50 procent behöver inte enskilda element ritas bort.

För resten av blocket ska den genomsnittliga procentsatsen för pro rata räknas ut. Är denna maximalt 10 procent görs inga arealavdrag. Är procentsatsen över 10 men maximalt 50 procent ska ett arealavdrag göras på den stödberättigade arealen på blocket.

Block som har en täckningsgrad på över 10 procent men maximalt 30 procent kommer få ett avdrag på 20 procent medan block med en täckningsgrad på över 30 procent men maximalt 50 procent kommer få ett avdrag på 40 procent av den stödberättigande arealen.

Observera att för värdefulla landskapselement som är bevuxna med gräs och örter så ingår dessa i skiftesarealen utan neddragningar eller begränsningar och omfattas inte av pro rata bedömningen. Det samma gäller tillfälliga vattensamlingar som är bevuxna med gräs och örter och kan betas.

Grundvillkor

6-7 §§ I följande avsnitt finns det hänvisningar till de grundvillkor som lantbrukaren måste följa för att få full utbetalning på sökta ersättningar. 6 § är en upplysningsparagraf med hänvisning till vilka regelverk inom EU där bestämmelserna om grundvillkor återfinns.

Lantbrukare som söker miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstödet ska följa grundvillkoren samt de bestämmelser om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som finns i **3 kap. i Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2022:xx) om direktstöd och grundvillkor** för att få full ersättning. God jordbrukshävd och goda

miljöförhållanden är en del av grundvillkoren men nämns ibland särskilt eftersom dessa krav finns reglerade i den föreskriften.

Villkorsperiod för kompensationsstödet

8 § Kompensationsstödet villkorsperiod omfattar ett år. Alla villkor ska följas under det år som lantbrukaren söker stödet.

Åtagande

Åtagandeperiod för miljöersättningar

9 § I denna paragraf framgår bland annat vilka regler som gäller för att en ansökan om åtagande ska godkännas. Åtagandeperioden är kalenderår och startar alltid den 1 januari det år ansökan om åtagande avser och avslutas den sista december det sista året. Det betyder att alla villkor för ersättningen ska uppfyllas från och med den 1 januari om inget annat framgår.

Åtagandets längd varierar för miljöersättningar och djurvälståndersättningar. Alla villkor ska följas under åtagandeperioden oavsett längd. I **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** framgår åtagandets längd för respektive miljöersättning eller stöd. Grundregeln är att all mark ska omfattas av ett åtagande på minst fem år och minst ett år för djurvälståndersättningar.

När får miljöersättning beviljas efter miljöinvestering eller investering?

10 § I denna paragraf framgår regler för vad som gäller om en våtmark eller damm har anlagts eller restaurerats med miljöinvestering eller investering och lantbrukaren söker miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar för denna mark. Då krävs det att Länsstyrelsen godkänner våtmarken eller dammen senast sista ändringsdag, som i normalfallet infaller den 15 juni, det år ansökan om åtagande sker. Detta för att våtmarken eller dammen ska vara godkänd som jordbruksmark innan lantbrukaren kan få ett åtagande.

Vilka krav finns för att få ett åtagande godkänt?

11 § Det framgår av **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** att stödmyndigheten får avslå ett åtagande om det beräknade värdet understiger 1 000 kronor. I paragrafen reglerar vi ytterligare när ett åtagande kan godkännas. Det innebär att för alla miljöersättningar och djurvälståndersättningar måste den beräknade utbetalningen innan avdrag vara minst 1000 kronor.

12 § Reglerar hur åtaganden kan förlängas och förnyas. Eventuellt kommer denna reglering senare för förlängning då det i nuläget inte är aktuellt med förlängningar eftersom strategisk plan 2023-2027 gäller för precis fem år. Det gäller samtliga förslag till paragrafer där förlängning nämns eftersom den svenska förordningen inte finns på plats ännu. Dessa regler är satta inom hakparentes. Åtaganden för skötsel av våtmarker och dammar kommer dock vara aktuella för

förnyelse redan från 2023 eftersom lantbrukare som ansöker om förnyelse av åtaganden från programperiod 2014-2022 får ett åtagande enligt strategisk plan 2023-2027.

Hur kan åtaganden kombineras?

13 § Denna paragraf tillsammans med bilaga 1 visar på vilket sätt åtaganden från programperiod 2014-2022 är möjliga att kombinera med åtaganden i strategisk plan 2023-2027.

Av bilagorna 3 och 4 framgår det vilka kombinationer som är möjliga inom miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar i strategisk plan 2023-2027.

När avslutas ett åtagande från programperiod 2014-2022 och ersätts med ett nytt åtagande i strategisk plan 2023-2027?

14 § Enligt strategisk plan 2023-2027 och **förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** ska samtliga åtaganden, med tre undantag, från programperiod 2014-2022 avslutas från och med 2023. För de åtaganden som avslutas kommer lantbrukarna att behöva söka ett nytt motsvarande åtagande 2023. Det gäller miljöersättningarna för betesmarker och slåtterängar, skyddszoner och fåbodar. Miljöersättningen för minskat kväveläckage samt ersättningen för ekologisk produktion avslutas också och blir ettåriga miljöersättningar som söks årligen utan åtagande inom direktstöden. De åtaganden som ska fortsätta gälla är de för vallodling, restaurering av betesmarker samt skötsel av våtmarker och dammar.

Vallodling och restaurering av betesmarker ska fortsätta gälla tills de sista åtagandena går ut 2023 eller 2024 och fortsätta finansieras med medel från landsbygdsprogrammet.

För skötsel av våtmarker och dammar regleras det när omvandling av åtaganden för skötsel av våtmarker och dammar från programperiod 2014-2022 ska ske. Befintliga åtaganden för skötsel av våtmarker och dammar går över i strategisk plan 2023-2027 och finansieras därmed av denna (så kallad carry over) men behåller åtagandet med löptider och skötselvillkor så länge lantbrukaren inte gör en utökning. Vid utökning är förslaget att hela åtagandet omvandlas till ett åtagande enligt strategisk plan 2023-2027 där de befintliga våtmarkerna och dammarna behåller resterande löptid och den nya våtmarken eller dammen får en åtagandeperiod på fem år.

Hur får ett befintligt åtagande utökas?

15-17 §§ I detta avsnitt beskrivs vilka regler som gäller för när lantbrukaren vill utöka sitt åtagande i strategisk plan 2023-2027 med mer mark eller mer djur. Reglerna kommer att vara aktuella först från 2024 men vi väljer att redan nu ta med dessa så att det är tydligt vad som kommer att gälla.

15 § För miljöersättningarna skötsel av betesmarker och slåtterängar, fäbodar samt skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner gäller att en utökning med upp till 10 procent mer mark ger en utökning inom befintlig åtagandeperiod. Detta gäller om utökningen sker år två eller tre i åtagandeperioden. Alla utökningar, oavsett storlek, från år fyra eller fem i åtagandet ger en ny femårig åtagandeperiod. Gränsen på 10 procent är vald med anledning av vad Kommissionen vid tidigare landsbygdsprogram godkänt som variation för åtaganden. Trots att en ganska liten utökning ger ett nytt åtagande bedömer vi att vårt förslag ändå ger rimliga åtagandeperioder i kombination med möjligheten att avsluta åtaganden som regleras senare i samma föreskrift.

16 § Paragrafen reglerar hur ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar ska hanteras då en lantbrukare söker åtagande för en ny våtmark eller damm. För miljöersättningen skötsel av våtmarker och dammar i strategisk plan 2023-2027 ger en utökning med ny mark en ny åtagandeperiod. Utökning med mer mark innebär att åtagandets slutår skjuts fram, men varje enskild mark i åtagandet behåller sitt ursprungliga slutår. Varje mark i miljöersättningen ska omfattas av en åtagandeperiod på fem år. Det innebär att om lantbrukare lägger till mer mark har varje enskilt block sitt eget slutår tills varje mark har ingått i åtagandet i fem år.

17 § Paragrafen reglerar hur ett åtagande för hotade husdjursraser kan utökas och hur det påverkar åtagandets längd. Åtagandet kan utökas om lantbrukaren ansöker om utökning och samtidigt söker utbetalning för mer än 150 procent av sitt befintliga åtagande eller lägger till genbank för fjäderfä. En utökning av åtagandet ger ett nytt femårigt åtagande. Detta nya femåriga åtagande omfattar då det nya antalet djurenheter och det nya antalet genbanker.

Hur får ett befintligt åtagande omvandlas?

18 § Det är enbart möjligt att byta stödform från en miljöersättning till skötsel av våtmarker och dammar. Miljöersättningarna ger i sig mycket miljönytta och för att stärka det ytterligare finns det bara ett steg att ta och det är att omvandla marken till våtmark eller damm. Denna regel kommer att stå i den svenska förordningen istället. Den stryks därför.

Vilket åtagande styr åtagandeperioden vid övertagande?

19-20 § Reglerar överlåtelse av åtaganden.

19 § Grundregeln är att all mark ska omfattas av ett åtagande på minst fem år. Det innebär att om lantbrukare som sökt miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar i strategisk plan 2023-2027 övertar ett åtagande från programperiod 2014-2022 får även detta ett nytt åtagande 2023-2027 där all mark ingår och de övertagna våtmarkerna och dammarna behåller sin åtagandeperiod. Paragrafen har formulerats om efter samrådet för att göra den tydligare. Av bilaga 1 framgår det även vilka kombinationer som är möjliga vid överlåtelse.

20 § Av paragrafen framgår vad som gäller för övriga miljöersättningar vid överlåtelse. Övertagaren får ett åtagande med en åtagandeperiod som motsvarar

den längsta av övertagarens och överlåtarens. Det beror på att ett åtagande alltid ska vara fem år som kortast som grundregel.

Hur får ett befintligt åtagande anpassas?

21 § Reglerna omfattar vad som gäller för ett åtagande i strategisk plan 2023-2027. Om lantbrukaren har ett åtagande på ett helt block eller skifte ska ny konstaterad mark som finns inom blocket eller skiftet och som sköts enligt villkoren läggas till åtagandet. Detta är en förenkling som betyder att lantbrukaren själv inte behöver lägga till små arealer som ändå ska ingå i åtagandet. Om det inte enkelt går att utreda för stödmyndigheten hur åtagandet ska anpassas ska lantbrukaren informeras om att hen själv behöver lägga till marken året efter som en utökning.

Motsvarande gäller om stödmyndigheten konstaterar en mindre areal, då ska stödmyndigheten ändra åtagandet till den mindre konstaterade arealen för blocket eller skiftet.

Hur får ett befintligt åtagande minskas eller avslutas?

22-26 §§ I 23 och 24 §§ paragraferna sammanfattar vi de regler som finns för att kunna minska eller avsluta ett åtagande. Av **förordning (2022:xxx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** kommer det framgå att minskning av åtagande kan ske utan återkrav om lantbrukaren haft ett åtagande i fem år för den berörda marken. Det här regelverket är inte längre lika detaljerat på EU-nivå. Sverige har för avsikt att ha samma tillämpning som tidigare men med nationell grund istället. Eftersom den svenska förordningen inte är klar då dessa föreskrifter går ut på remiss är inte den slutliga formuleringen av framför allt den 23 § klar.

23 § Syftet med denna paragraf är att göra det överskådligt vilka tillåtna minskningar av åtagande utan återkrav som finns. I strategisk plan 2023-2027 har vi för avsikt att behålla de regler som funnits under programperiod 2014-2022. Förslagen innebär till exempel att det även fortsatt är möjligt att tillgodoräkna sig åtaganden från tidigare programperiod, om marken har ingått i ett åtagande sammanhängande i sammanlagt fem år räknat både i programperiod 2014-2022 och strategisk plan 2023-2027. När denna föreskrift går ut på remiss är inte förordningen färdig därför är inte hänvisningen till hur *force majeure* ska hanteras klar, men planen är att det ska fortsätta fungera som idag med en tidsfrist och vad som ska vara godkänt.

24 § Reglerar vad som ska hända med ett åtagande för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner om indelningen i nitratkänsliga områden ändras under ett pågående åtagande. Då får åtagandet löpa ut.

25 §§ Dessa regler är tänkta att användas när grundprinciperna enligt 23 § inte kan tillämpas. Reglerna i 25 § ska tillämpas på den mark eller ersättningsgrundande enhet, i respektive ersättningsform, som tas bort ur åtagandet.

I vårt förslag har vi tagit hänsyn till hur länge marken ingått i ett åtagande och hur en minskning påverkar den återstående delen av åtagandet. Mark som ingått i ett åtagande under en kortare tid ska leda till ett större återkrav än om marken ingått under längre tid. Det beror i huvudsak på att mark som haft åtagande en kort tid inte har hunnit uppnå den miljönytta som är syftet med miljöersättningen. Vi bedömer att efter år ett och år två i åtagandet har marken inte varit med tillräckligt lång tid för att motivera något annat än ett återkrav på hela den utbetalda ersättningen. Viktigt att tänka på vid en minskning av ett åtagande är att åtagandet efter minskningen inte bör bli så litet att en beräknad utbetalning understiger 1000 kronor. Om så blir fallet kommer lantbrukaren få ett åtagande som inte kan ge utbetalning.

Vid återkravsutredningen ska länsstyrelsen ta hänsyn till hur länge marken ingått i ett åtagande och även hur resterande åtagande påverkas av en minskning. Bedömning av hur åtagandet påverkas ska därför göras i varje enskilt fall.

Åtaganden för hotade husdjursraser omfattas inte av dessa regler. För denna miljöersättning ska i huvudsak 23 § användas. Det är inte möjligt att minska ett åtagande i denna ersättningsform, på eget initiativ, då det redan i åtagandekonstruktionen finns en möjlighet till att variera sitt åtagande. Denna möjlighet till att kunna variera sitt åtagande är redan känd då lantbrukaren söker sitt åtagande och denne kan då bilda sig en uppfattning om man klarar av att uppfylla åtagandet. Det är möjligt att tillgodoräkna sig de fem åren både från programperiod 2014-2020 och strategisk plan 2023-2027.

Om vi inte inför dessa regler gäller grundregeln som innebär att om lantbrukaren bryter ett åtagande i förtid ska hela åtagandet hävas och allt utbetalt stöd krävas tillbaka.

Hur får ett åtagande minskas när det förlängs eller förnyas?

26 § Paragrafens första och tredje stycke beskriver hur åtaganden som kan förlängas samtidigt kan minskas.

Paragrafens andra stycke beskriver hur ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar kan minskas då det förnyas efter att den första femåriga åtagandeperioden gått ut.

Eventuellt kommer de delar som framgår av första och tredje stycket i denna paragraf att införas senare beroende på hur den svenska förordningen ser ut.

Utbetalning

Vad krävs för att få full utbetalning?

27-30 §§ Utbetalningen påverkas av reglerna i 27-30 §§.

27-28 §§ Sista sådatum är ett känt datum sedan tidigare. Att lantbrukaren får ha en vändteg runt skiften med potatis, kryddväxter, grönsaker och frövall för att till exempel komma åt att använda specialmaskiner och för att kunna hålla undan ogräs

och sniglar framgår här. Det får finnas gräs på vändtegen, så länge det tydliga syftet är att ha en vändteg och att vändtegen behövs för att komma fram med de redskap som behövs i odlingen.

29 § Undantag från utbetalning på grund av produktvillkor för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner ska gälla som tidigare. Det betyder att om lantbrukaren använder vissa växtskyddsmedel på mark som ligger intill skyddszon så ska hen inte söka utbetalning för den skyddszonen på grund av att det finns krav på en gräsbevuxen zon som motsvarar en skyddszon i utformning och kvalitet. Om en sådan zon krävs framgår av etiketterna med produktvillkor för växtskyddsmedlet.

Hur får utbetalningar kombineras?

30 § Här reglerar vi hur de äldre miljöersättningarna för våtmarker och dammar kan kombineras med den nya från 2023. Reglerna gör att det är möjligt att kombinera utbetalning för åtaganden för våtmark från flera olika programperioder på samma företag men inte på samma mark.

Undantag

31 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket enligt denna paragraf ge undantag från bestämmelserna i 1 kap. i denna föreskrift. Det kan till exempel gälla undantag från sista sådatum. Sedan samrådet har vi preciserat vilka regler och paragrafer det kan vara aktuellt för. Det handlar om regler där det vid ansökan eller handläggningen kan uppstå problem som den handläggande myndigheten inte kan lösa utan ett undantag.

En myndighet får inte i ett enskilt fall besluta om undantag från det som den själv har meddelat föreskrifter om, såvida inte myndigheten har gett sig en sådan rätt genom en särskild regel i föreskrifterna. Det är viktigt att det finns en sådan regel om undantag i föreskriften eftersom det kan uppstå situationer som inte går att förutspå då det är motiverat att ge undantag. Myndigheten bedömer i det enskilda fallet om särskilda skäl för undantag finns.

2 kap. Skala för avdrag på grund av villkorsfel

Lantbrukare som har sökt en ersättning men som inte uppfyller villkoren för ersättningen ska vara medveten om att det kan leda till att utbetalningen minskas eller att åtagandet hävs. Avdrag behövs även för att öka efterlevnaden av villkoren och för att syftet med ersättningarna uppfylls. Vi föreslår att alla regler i föreskriften som handlar om villkorsavdrag placeras i ett kapitel med en tillhörande bilaga. Det blir tydligt eftersom det både finns ersättningsspecifika och gemensamma regler om villkorsavdrag.

Förutsägbara regler kan även bidra till att fler lantbrukare väljer att söka ersättningarna.

Miljöersättningar och djurvälståndersättningar är frivilliga att söka och är en ersättning för det arbete man utför och det intäktsbortfall som kan uppstå. Förändringar i verksamheten kan behöva göras, men det ska täckas av den ersättning man får. Kontroller och påföljder är nödvändiga för att ge rättvisa konkurrensförhållanden för de jordbruksföretag som följer villkoren och har kostnader för det.

Vi inför kapitel 2 för att tydliggöra och fastställa de principer som tillämpas när ett jordbruksföretag inte uppfyller villkoren. Det finns övergripande regler för avdrag på grund av villkorsfel i den svenska **förordningen (20xx:XXX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik**. Enligt artikel 59(EU) förordningen (2021/2116) ska påföljder vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Kommissionen har dock inte infört detaljerade regler för villkorsfel utan det är upp till varje medlemsland att införa ett kontroll- och sanktionssystem. Medlemsstaterna utformar egna ersättningsformer och villkor utifrån sina förhållanden och behov. Som en följd av det behöver vi utforma en skala för villkorsavdrag utifrån de villkor som finns för våra ersättningar.

Förutom reglerna i detta kapitel finns det andra regler för tillämpningen av administrativa sanktioner som kan påverka det eventuella avdraget. En sådan regel återfinns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2116 art 3, art 59 och art 72 m fl.

I strategisk plan 2023-2027 kommer vi att föreslå att det mesta av de skalor för villkorsavdrag som fanns i programperiod 2014-2022 ligger kvar med justeringar för nyheter i stöden. Fokus ligger alltså fortfarande på proportionalitet och differentiering. Syftet med de olika ersättningar samt kalkylerna för dessa är viktiga. I de fall det varit möjligt har vi kopplat avdraget till den yta där felet finns samt det berörda skiftet.

Nedan finns förklaring och motivering till vissa specifika paragrafer i kapitel 2. Ytterligare förtydliganden hur handläggning ska ske kommer att framgå av handlägningsrutinerna för länsstyrelsen. Ytterligare reglering kommer också att finnas i den svenska förordningen.

1 § Den här paragrafen talar om vad kapitlet gäller för.

2 § Den andra paragrafen beskriver vilka typer av straff som ett fel mot skötselvillkoren kan leda till.

3 § Den tredje paragrafen ger möjlighet att i enskilda fall bedöma att ett avdrag eller hävning inte ska ske. Det finns också ett allmänt råd som beskriver när det kan vara möjligt.

Vad är ett upprepat fel?

4 § För att ett fel ska räknas som upprepat krävs det att felet konstaterades även det år som villkoret senast kontrollerades, att stödmyndigheten då meddelade lantbrukaren om felet, att det är samma villkor som inte är uppfyllt samt att felet återkommer eller inte åtgärdats under strategisk plan för 2023-2027. Vi anser att det är mest lämpligt att bedöma upprepning inom en period.

Kontrollen då felet senast konstaterades, kan vara flera år bakåt i tiden under förutsättning att det är inom strategisk plan 2023-2027. Det är dock viktigt att samma fel fanns vid det senaste tillfället det aktuella villkoret kontrollerades. Fel som upprepas behöver däremot inte finnas på samma mark, det har förtydligats i paragrafen efter synpunkter på samrådet. Vi ser det som lika allvarligt att upprepa samma fel oavsett vilken mark det finns på. Det blir ett systematiskt fel oavsett.

Dubbelt villkorsavdrag

5 § Enligt bestämmelsen ska stödmyndigheten göra ett dubbelt avdrag när felet är upprepat. Det avdrag som ska dubblas är avdraget enligt bilaga 2. Det är allvarligare att en lantbrukare upprepar ett villkorsfel än att denne gör fel en första gång. Därför är det lämpligt att avdraget blir dubblerat vid upprepning.

Hel eller delvis hävning av åtagande samt avdrag för kompensationsstödet

6-11 §§ Stödmyndigheten ska häva åtagandet om villkorsfel konstateras på 30 procent eller mer av arealen i åtagandet inom miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar eller miljöersättningen för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner. För kompensationsstödet ska stödmyndigheten avslå utbetalningen om villkorsfel konstateras på 30 procent eller mer av den areal som ingår i ansökan om utbetalning.

Ett alternativ till detta förslag skulle vara olika procentsatser för olika ersättningar. Det alternativet skulle dock ge otydliga signaler och förefalla orättvist, varför vi har valt att fortsätta ha en enhetlig nivå. Den här regeln kan komma att påverka olika mycket beroende på ersättningsform. Vi är medvetna om att vi kommer att behöva informera lantbrukarna särskilt om att regeln finns.

För betesmarker och slåtterängar har vi valt att även fortsättningsvis undanta de särskilda villkoren i 3 kap 14 samt 16 §§ eftersom dessa bedöms per skifte och inte i förhållande till arealen där felet finns. Vidare har vi valt att undanta marker som är betade men inte tillräckligt väl avbetade för att ingen skadlig förnaansamling ska uppstå. Genom att undanta dessa skötselvillkor bedömer vi att träffsäkerheten blir bättre samt att vi kommer åt de marker som verkligen inte sköts.

7 § Enligt reglerna i paragrafen ska stödmyndigheten häva åtagandet om den konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av antalet djur som ingår i ansökan om utbetalning för miljöersättningen för hotade husdjursraser. Antalet djur som berörs ska vara fler än tre. Om åtagandet innefattar genbank för fjäderfä ska åtagandet hävas om villkorsfel enligt 7 kap. 4 § konstateras på genbanken.

Om lantbrukaren har stora villkorsfel på antalet djur är det lämpligt att åtagandet hävs eftersom lantbrukaren då tydligt visat att denne inte klarar av att följa villkoren. Likaså är det rimligt att häva ett åtagande som innefattar genbank för fjäderfä om ett så grundläggande villkorsfel som icke-renrasig avkomma konstateras. Det får anses sannolikt att syftet med ersättningen äventyras vid stora och grundläggande fel.

8 § Reglerar när ett åtagande för någon av djurvälståndersättningarna ska hävas. Det ska ske om en lantbrukare har fel på fyra eller fler punkter enligt skalan för avdrag i bilaga 2. Det innebär då att det inte blir någon utbetalning det året. Dessa ersättningar behöver en egen regel om totala fel eftersom ersättningarna inte passar in i de hävningsregler som finns för de andra stöden.

Om lantbrukaren totalt sett har stora villkorsfel är det lämpligt att åtagandet hävs eftersom lantbrukaren då tydligt visat att denne inte klarar av att följa villkoren. Det är också sannolikt att syftet med ersättningen äventyras vid stora fel

9 § Enligt 9 § ska stödmyndigheten, avseende miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar, häva åtagandet på all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar igenväxning på mer än 30 procent av arealen på skiftet.

10 § Om lantbrukaren har upprepat samma fel på mer än 20 procent av all konstaterad areal eller antal djur inom ersättningsformen ska stödmyndigheten häva åtagande. Det gäller även när felet upprepas på annan mark inom ersättningsformen. Regeln gäller för de fall de upprepade felen totalt är 20 procent eller mer både första året och det år som felen upprepas. Det är rimligt med hävning av åtagandet om det är en så stor del (mer än 20 procent) som inte sköts enligt villkoren.

Enligt 11 § ska stödmyndigheten, för miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar, häva åtagandet för all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar upprepad igenväxning på mer än 20 procent på samma skifte. Bestämmelsen gäller utöver grundbestämmelsen om upprepning i 2 kap. 10 §. Ersättningen består av fasta skiften och det är därför viktigt att konsekvensen också knyts till det enskilda skiftet där felet finns. Det kan finnas stor variation mellan olika skiften. Det är rimligt att ta bort ett skifte ur åtagandet om det är en så stor del (mer än 20 procent) som inte sköts enligt villkoren.

Minskning av ersättning vid villkorsfel på en viss areal

12 § Av paragrafen framgår hur storleken på villkorsavdrag vid villkorsfel på en viss areal ska räknas ut. Vi har kopplat villkorsfelen i större utsträckning än tidigare till skiften eftersom vi bedömer det lämpligt och mer proportionerligt. Det kan finnas stor variation mellan olika skiften.

Villkorsavdrag får inte vara större än att det täcks av årets utbetalning av ersättning för ett skifte. Det innebär att eventuella avdrag för villkorsfel på ett skifte ska adderas så länge det finns ersättning kvar för skiftet.

Enligt andra punkten i paragrafen ska det procentuella avdraget av arealen på blocket på grund av pro rata-neddragning också användas vid beräkningen av arealen med villkorsfel på skiftet. När ytan med villkorsfel till största delen sammanfaller med marken som orsakat pro rata-neddragningen kan den här regeln leda till ett oproportionerligt stort avdrag. I dessa fall finns möjlighet att bedöma omständigheterna som särskilda skäl för undantag enligt 2 kap. 3 §.

Av paragrafen framgår att ett avdrag aldrig kan bli större än vad årets utbetalning av ersättning skulle ha blivit för marken eller djuren som berörs.

Bilaga 2,

Betesmarker och slätterängar

Vid utformningen av bilaga 2 för betesmarker och slätterängar har de flesta avdrag på grund av villkorsfel kopplats till ytan där felet finns. Det gäller alla villkor utom de i 3 kap. 8§ som berör vad som är förbjudet, exempelvis gödsling. Fel mot dessa skötselvillkor bedöms som allvarigare, vilket innebär att omfattningen på felet inte är lika avgörande för avdraget. Även 3 kap. 14 och 16 §§ bedöms på skiftesnivå istället för ytan där villkorsfelet finns. För andra villkor står omfattningen av felen ofta i relation till ytan.

För betesmarker och slätterängar är det vanligaste felet att det förekommer igenväxning på marken eller att den inte är betad eller skördad. Igenväxning kommer att ge avdrag på 50 procent av ytan där felet finns medan bete/skörd kommer att ge 100 procent avdrag på den yta där felet finns. Procentsatsernas storlek hänger samman med de kalkylerade kostnaderna samt syftet med ersättningen. När det gäller de särskilda villkoren är det maximala avdraget 50 procent av ersättningen för skiftet om inga villkor är uppfyllda. Procentsatsen anses lämplig med hänsyn till skillnaden mellan ersättningen för allmän och särskild skötsel. Om ett av två de särskilda villkoren är uppfyllda på slätterängar med särskild skötsel ska länsstyrelsen göra en bedömning av avdraget. Det samma gäller för komplementen där det maximala avdraget är 100 procent av ersättningen för komplementet.

Bilaga 2,

Fäbodan

Vid utformningen av bilaga 2 för fäbodan har de flesta avdrag på grund av villkorsfel kopplats till ytan där felet finns. Det gäller alla villkor utom dem i 4 kap. 5 § som berör vad som är förbjudet exempelvis, gödsling. Dessa skötselvillkor bedöms som allvarigare, vilket innebär att omfattningen på felet inte är lika avgörande för avdraget. Även 4 kap. 8 § och 11 § bedöms på skiftesnivå istället för ytan där villkorsfelet finns. Det beror på att alla skötselvillkoren inte är tydligt kopplade till en yta, exempelvis reglering av bete med vissa djurarter. För de andra villkoren står omfattningen av felen ofta i relation till ytan eller antal djur.

Bilaga 2,

Skötsel av våtmarker och dammar

Vid utformningen av bilaga 2 för våtmarker och dammar ser avdragen olika ut beroende på vilka skötselvillkor och förbud som avdragen gäller för i 5 kap. Det finns en skala från obetydlig omfattning till allvarligt fel att förhålla sig till och som ger olika utfall, ju allvarligare fel desto större påföljd.

Det finns förbud i 5 kap. 4 §, som i de flesta fall är kopplade till grundvillkor eller nationell lagstiftning. Skötselvillkor som är kopplade till annan lagstiftning än reglerna för miljöersättningen ska bedömas som allvarligare. Det innebär att även i obetydlig omfattning ska påföljden för ett sådant fel vara kännbart. Därför är avdraget en bestämd summa istället för en procentsats kopplad till den areal där felet finns.

För fel kopplade till skötselvillkor enligt 5kap. 5 § blir det ett procentuellt avdrag kopplat till den våtmark som berörs. Procentsatsens storlek hänger samman med den kalkylerade kostnaden för villkoret samt syftet med stödet.

För 5 kap. 5 § står omfattningen av felet i relation till ytan som felet finns på. Om villkoret att ta bort vegetation, som försämrar våtmarkens funktion, inte är uppfyllt ska ett avdrag på 100 procent göras för den areal där felet finns. Procentsatsens storlek hänger samman med den kalkylerade kostnaden för villkoret, där detta utgör en stor andel av ersättningen, samt syftet med stödet. Här finns inte hela skalan från obetydlig till allvarligt fel att ta ställning till, men eftersom avdraget kopplas till den yta som villkorsfelet finns på blir det ändå en stegrande påföljd.

Om några av de särskilda skötselvillkoren i 5 kap. 6 §, inte är uppfyllda ska länsstyrelsen göra en bedömning av avdraget. Anledningen till detta är att det är länsstyrelsen som bestämmer vilka särskilda skötselvillkor våtmarken är i behov av.

Bilaga 2,

Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

Fel som berör basvillkor ska bedömas strängare. För basvillkoren och skötselvillkor med koppling till basvillkor är avdraget 100 procent av ersättningen för skiftet. Att felen ses som allvarligare innebär att omfattningen på felet inte är lika avgörande för avdraget. Upprepning leder till hävning av åtagandet. Ett exempel på villkor som får sådana här allvarliga konsekvenser om de inte följs är förbudet mot att sprida växtskyddsmedel.

För andra villkor står allvarligheten av felen i relation till ytan. Det gäller några skötselvillkor för skyddszoner och för dessa är avdraget 50 procent av ersättningen för arealen där felet finns. Upprepning leder till hävning av skiftet där felet begåtts.

Bilaga 2,

Hotade husdjursraser

Eftersom genbanker av fjäderfä kommer att bli ersättningsberättigande i programperioden 2023-2027 måste villkorsbilagan anpassas därefter. Principen för villkorsavdrag för genbanker kommer i vissa delar att skilja sig från de övriga djurarter. Därför väljer vi att beskriva villkorsavdragen för fjäderfä för sig i eget avsnitt nedan.

Nötkreatur, får, getter och svin

Vi väljer att formulera avdragen med begreppet "ersättningen för djuret" eftersom åtaganden kan omfatta olika raser, och djuren kan dessutom bytas ut. Åtagandet är på antal djurenheter. Olika raser ger olika mycket pengar och det skulle bli onödigt komplicerat att lägga avdragen med olika belopp i kronor per djurras.

Villkoret om härstamningskontroll gäller på besättningsnivå. Villkorsavdrag för fel som härrör från det villkoret är därför inte lämpligt att uttrycka som avdrag i kronor per djur utan det blir en klumpsumma på besättningen istället. Avdraget föreslår vi är 1000 kronor per härstamningskontroll.

Villkoren betäckning och seminering med icke-renrasiga djur och att djur inte får vara kastrerade leder till samma villkorsavdrag. Villkoren är centrala för ersättningen. Därför bedöms villkoren vara på samma nivå. Avdraget är ersättningen för djuret gånger två. Vi har tagit hänsyn till hur mycket ersättning lantbrukaren får för att uppfylla de olika villkoren samt till syftet med ersättningen.

Om lantbrukaren upprepar fel avseende härstamningskontroll ska åtagandet hävas. Felet bedöms vara så allvarligt med tanke på syftet med ersättningen att hävning är en lämplig åtgärd.

Fjäderfä

Villkoret om härstamningskontroll gäller per genbank. Avdraget föreslås bli med det ersättningsbelopp som gäller för genbanken, det vill säga med 1000 kr per genbank.

Villkoret för betäckning och seminering med renrasiga djur är centralt för ersättningen. Villkorsfel som konstateras leder till hävning av åtagandet.

Om lantbrukaren upprepar fel avseende härstamningskontroll ska åtagandet hävas. Felet bedöms vara så allvarligt med tanke på syftet med ersättningen att hävning är en lämplig åtgärd

Bilaga 2,

Kompensationsstödet

Kompensationsstödet ersätter generella merkostnader för naturbetingade svårigheter i jordbruket. Därför skiljer sig kompensationsstödet från miljöersättningarna som ersätter specifik skötsel som behövs för att bevara värden. Sanktionsskalan för kompensationsstödet måste därför vara uppbyggd på ett annat sätt. Det är inte möjligt att koppla avdraget till kostnaden för skötselvillkoret

eftersom det inte är dessa som ersätts. Det går inte heller att göra avdrag med hänsyn till syftet med stödet eftersom lantbrukaren antingen har mark i ett område som ger rätt till kompensationsstöd eller inte. Storleken på stödet påverkas även av vilket område som lantbrukaren har mark i samt oftast antalet djurenheter i förhållande till foderarealen.

Vid utformningen av bilaga 2 för kompensationsstödet har avdrag på grund av villkorsfel kopplats till ytan där felet finns. Det gäller alla villkor och beror på att omfattningen av felet står i relation till ytan där felet finns. Oavsett vilket eller vilka villkor som inte följs kommer avdraget att bli 100 procent av stödet för ytan där felet finns. Det beror på att de flesta villkor inte är möjliga att kombinera på samma mark då de hänger samman med markanvändningen. I de fall de är möjliga att kombinera flera villkor på ett skifte är det inte möjligt att koppla avdragets storlek till syftet med stödet eller kostnaden enligt resonemanget ovan.

Bilaga 2

Djurvälfärdsersättningar för får, suggor respektive mjölkkor

Bilaga 2- djurvälfärdsersättning för får

Villkorsfel avseende villkoren hullbedömning, klippning av får och mottagningsrutiner för nya får leder till avdrag i kronor per får. Avdraget görs för de får som berörs av felet. Avdraget är två gånger det belopp som ersätts. Vi har tagit hänsyn till hur mycket ersättning lantbrukaren får för att uppfylla de olika villkoren samt till syftet med ersättningen.

För villkorsfel avseende villkoren foderinventering senast den 1 november, foderanalys, produktionsuppföljning och beräkning av foderstat är avdragen också formulerade som antal kronor per får, men här gäller att avdraget ska göras för alla får i åtagandet. Det beror på att villkoren gäller på besättningsnivå.

För villkorsfel avseende villkoret på träckprovsanalys och dokumentation av denna, är avdraget också formulerat som antal kronor per får, men här gäller att avdraget ska göras för alla får i åtagandet. Det beror på att villkoren gäller på besättningsnivå.

Bilaga 2 – djurvälfärdsersättning för suggor

Avdragen för ersättningen görs genom ett avdrag i kronor per suga, antingen för de suggor som berörs av felet eller för samtliga suggor i åtagandet. Det beror på vilket villkoret är. Vi har tagit hänsyn till hur mycket ersättning lantbrukaren får för att uppfylla de olika villkoren samt till syftet med ersättningen. För att verka avskräckande bör avdragen vara högre än det belopp som ersätts för varje villkor.

Bilaga 2 – djurvälfärdsersättning för mjölkkor

Avdraget för villkoret om verkning två gånger per år vid behov har kopplats till hur stor del av besättningen där villkoret inte är uppfyllt. Vi bedömer att det finns risk för att lantbrukarna inte kommer att kunna uppfylla villkoren på alla de mjölkkor

som de angivit i sin ansökan. Skälet till att vi gör den bedömningen är att det omsätts många mjölkkor under ett år i en mjölkkobesättning. Mjölkcor går ut ur besättningen och nya mjölkcor rekryteras. För att lantbrukarna inte ska bli onödigt sanktionerade för detta naturliga inslag i produktionen, föreslår vi att avvikelser upp till 20 procent av de antal ansökta mjölkorna endast leder till utebliven ersättning för dessa mjölkcor. För avvikelser över 20 procent blir avdraget 368 kronor per mjölkko.

Att inte ha upprättat en klövhälsoplan leder till att lantbrukaren får ett avdrag på 50 kronor per mjölkko. Villkoret har stor betydelse för syftet med ersättningen och därför väljer vi hävning vid upprepning av det villkorsfelet.

3 kap. Skötsel av betesmarker och slåtterängar

I föreskriftens tredje kapitel beskrivs reglerna för miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar med tillhörande komplement.

Syftet med åtgärden är att bevara och förstärka hävdgynnad biologisk mångfald och synliggöra kulturmiljöer och därmed öka variationen i odlingslandskapet. Ett variationsrikt odlingslandskap med inslag av hävdade betesmarker, slåtterängar och olika typer av landskapselement ger bättre förutsättningar för vilda växter och djur, vars livsmiljöer har skapats vid långvarigt brukandet av jordbruksmarken. Odlingslandskapet är ett resultat av tidigare markanvändning, hävdregimer och produktionsinriktning.

De stora förändringarna jämfört med innevarande period är dels att även betesmarker med fastställda markklasser ska ajourhållas enligt samma system som övrig jordbruksmark, dels att de anpassade särskilda skötselvillkoren som tidigare fastställts för ett flertal markklasser ersätts med fasta särskilda villkor som ska gälla för varje mark. Motsvarande förändring sker även för komplementen. Förändringarna beskrivs ofta som att åtagandeplanen tas bort, men det är en förenkling eftersom det fortfarande kommer att finnas en bilaga med uppgifter för specifika marker och marker med särskild skötsel ska fortfarande fastställas. Dessa förändringar beskrivs närmre under respektive paragraf som berörs. Förändringarna bedöms tillsammans med en mer riktad rådgivning och annan kompetensutveckling ge möjlighet till minst lika bra eller bättre skötsel av betesmarkerna så att naturvärdena bevaras och förstärks. Jordbruksverket har i uppdrag att ta fram ett rådgivningsprogram för betesmarker och slåtterängar³.

Observera att förslaget är, då dessa föreskrifter går ut på samråd, att dessa förändringar kommer att införas i två steg där delen införa ajourhållningsprocess fullt ut för de fastställda markklasserna kommer till 2024. Därför är inte den ändringen med i föreskriftstexterna för stödår 2023.

³ [Uppdrag att utforma ett program för kompetensutveckling om betesmarker och slåtterängar - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/490000/2023/09/uppdrag-att-utforma-ett-program-for-kompetensutveckling-om-betesmarker-och-slatreranger/)

Konsekvensutredningen är mer detaljerad för de delar som förändras mellan programperiod 2014-2022 och strategisk plan 2023-2027 än för delar där vi behåller samma regler och sätt att hantera miljöersättningen.

Vilka krav finns för att få ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar?

1 § Regeln om hur stor andel av åtagandet som måste ingå i ansökan om utbetalning varje enskilt år är oförändrad. Motiven till att behålla den är desamma som för att införa den inför programperiod 2014-2022.

Reglerna i paragrafen belyser hur stor del av åtagandet som måste vara med i ansökan om utbetalning varje år. Första året i åtagandeperioden ska all mark som ingår i åtagandet också omfattas av ansökan om utbetalning. Övriga år måste endast 75 procent av befintlig åtagandeareal finnas med i ansökan om utbetalning under förutsättning att varje enskilt skifte finns med minst vartannat år. Det finns flera anledningar till att införa denna regel.

Möjligheten till betesuppehåll har använts av lantbrukarna. Men inte i så stor omfattning, vi bedömer ändå att möjligheten ska finnas kvar. En anledning är att ett betesuppehåll kan vara bra för den biologiska mångfalden eftersom vissa marker behöver en mer extensiv skötsel. Den andra anledningen är att ett betesuppehåll kan fungera som en naturlig parasitbekämpning. Den tredje anledningen är att detta skapar en flexibilitet i skötsel som är efterfrågad.

2-3 §§ Miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar omfattar i föreskriften markklasserna:

- betesmarker och slåtterängar med allmänna värden,
- betesmarker med särskilda värden,
- slåtterängar med särskilda värden,
- mosaikbetesmarker,
- skogsbete
- alvarbete och
- gräsfattiga marker.

Det kommer även fortsatt att vara möjligt att få ersättning för mark som inte har en fastställd markklass men som uppfyller definitionen för betesmark eller slåtteräng. Markklasserna kan inte överlappa varandra.

Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden är en enda markklass som omfattar både betesmark och slåtteräng. Detta öppnar upp för att sköta marken på olika sätt under en åtagandeperiod. Tanken är att om lantbrukaren söker utbetalning för betesmark på skiftet ska det betas men att skötseln vartannat år får vara slåtter. Om lantbrukaren däremot söker utbetalning för slåtteräng på skiftet så ska det skötas med slåtter, eventuellt kompletterat med efterbete. Men eftersom det är

samma markklass så kommer det att vara lättare att byta mellan betesmark och slåtteräng inom befintligt åtagande. Om lantbrukaren vill ändra skötselmetod kommer det att räcka med att anmäla detta i SAM-ansökan. Länsstyrelsen kommer inte att behöva pröva det ytterligare. Dessutom kommer det inte heller att få några konsekvenser för lantbrukaren om länsstyrelsen vid en kontroll ändrar grödkoden från betesmark till slåtteräng eller tvärt om.

Det är inte möjligt att få ersättning för mark där länsstyrelsen bedömer att skötseln motverkar att syftet med stödet uppnås. Ett exempel på en situation när denna skrivning kan komma till användning är en betesmark med en hotad art och stora mängder buskar och sly. Om den behöriga myndigheten bedömer att den hotade arten behöver mer buskar och sly än vad som är förenligt med miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar har de möjlighet att inte besluta om ersättning för den aktuella marken.

Vilka kriterier måste marken uppfylla för att kunna få en fastställd markklass?

4 § Det är stödmyndigheten som fattar beslut om vilka marker som berättigar till ersättning samt fastställer markklassen, vilket framgår här.

Observera att förslaget är när föreskrifterna går ut på samråd, att dessa förändringar kommer att införas i två steg där delen införa ajourhållningsprocess fullt ut för de fastställda markklasserna kommer till 2024. Därför är inte den ändringen med i föreskriftstexterna för stödår 2023 och lydelsen av paragrafen är inte förändrad. Under 2023 kommer således länsstyrelsen fortsätta både göra fältbesök för att fastställa markklass/komplement och besluta åtagande. Men planen är att de delar av processen som är möjliga att införa redan under 2023 kommer att införas i och med nya rutiner och instruktioner.

Den stora förändringen inför strategisk plan 2023-2027 är att även betesmarker med fastställda markklasser ska ingå i den så kallade ajourhållningsprocessen. Alla fastställda markklasser registreras i blockdatabasen och när markklassen är utredd går ärendet vidare till beslut om åtagande hos länsstyrelsen precis som förut. Länsstyrelsen ansvarar alltså fortfarande för kontrollen av att åtagandet uppfyller villkor och kriterier. Bilagan till åtagandet med villkor, tidigare benämnd åtagandeplan, ska vara kvar men kommer att kallas markklassbilaga. Uppgifterna som finns i bilagan, utöver det om särskilda skötselvillkor som tas bort, är även fortsatt ett viktigt redskap för att beskriva uppgifter om varje mark, motivet till att marken klassats som en viss markklass, vilka skötselvillkor och särskilda villkor (det som ersätter särskilda objektspecifika skötselvillkor) som gäller för den aktuella marken samt eventuella komplement. Här ska också eventuella undantag framgå (som är möjliga enligt 8§). Lantbrukaren får på så sätt även fortsättningsvis uppgifterna samlade på ett ställe för varje mark.

En annan förändring som inte räknas upp ovan men som är en konsekvens av övergången till ajourhållningsprocess är att vi kommer att förändra kravet att varje mark i åtagandet ska fastställas genom ett fältbesök när lantbrukaren söker nytt åtagande för att anpassa hanteringen av fastställda markklasser till hur

ajourhållningsprocessen fungerar. Förändringen ska leda till att alla nya marker fortfarande ska få ett fältbesök men de marker som är nyligen besökta eller som länsstyrelsen har god kännedom om kommer att kunna få ett åtagande utan fältbesök först. Detaljerna är inte klara, men den delen fastställs i de riktlinjer för arbete med åtagandeplaner som finns som komplement till föreskrifter och rutiner, förhoppningen är att detta ska bidra till att den topp i arbetsuppgifter det första året i programperioderna som tidigare ställt problem med tidplanen ska kapas. Denna ändring kan införas redan 2023. Det är också möjligt att införa andra delar av ajourhållningsprocessen som inte är beroende av vem som utför arbetsuppgiften under 2023.

5 § Kraven för att marken ska uppfylla kriterierna för att fastställas som markklasserna betesmarker med särskilda värden, slåtterängar med särskilda värden och mosaikbetesmarker framgår här. De är utöver respektive definition de samma. En mosaikbetesmark är i grunden en betesmark med särskilda värden med stora inslag av berghällar eller andra naturliga impediment. Markerna ska ha höga natur- och kulturvärden.

När de särskilda skötselvillkoren görs om till fasta särskilda villkor per markklass behöver dock kriterierna för när en mark kan fastställas till att behöva särskild skötsel skrivas om. Tidigare kunde en betesmark eller slåtteräng endast få ett åtagande för särskild skötsel om marken hade höga värden som dessutom behövde skötsel enligt något av de särskilda skötselvillkoren.

I och med att alla marker inom markklasserna betesmark med särskilda värden och mosaikbetesmarker respektive slåtteräng med särskilda värden kommer att ha samma särskilda villkor föreslår vi att kravet att varje enskild mark ska ha värden som gynnas av särskilda skötselvillkor tas bort. Det innebär att alla marker som uppfyller värdena enligt kriterierna kan få särskild skötsel. Det innebär alltså att något fler marker kan få den högre skötselnivån. Det innebär också att alla marker inom respektive markklass kommer att ha samma villkor, mer om detta beskrivs stycket om särskild skötsel och respektive typ av markklass (13 och 14 §§ samt 15 och 16 §§). I flera avseenden är markens beskaffenhet som särskiljer markerna från markklassen betesmark och slåtteräng med allmänna värden.

Marker med höga värden som är knutna till fältskiktet får endast i liten grad vara påverkade av gödsling och andra produktionshöjande åtgärder. Detta pekar tillsammans med värdena i fältskiktet ut vilka marker som är aktuella för dessa markklasser. Marker med höga värden som inte är knutna till fältskiktet kan berättiga till ersättning för särskilda värden under förutsättning att de inte är starkt påverkade av gödsling och andra produktionshöjande åtgärder. Det kan till exempel röra sig om höga kulturhistoriska värden eller trädvärden. Dessa värden påverkas inte av tidigare måttlig gödsling och därför bör detta inte heller utgöra något hinder för markklasserna. I huvudsak är det före detta åkermark som kan vara starkt påverkad av gödsling och då inte ger rätt till dessa markklasser. Det är stödmyndigheten som ska bedöma om marken uppfyller kriterierna och ger rätt till ersättningen.

6 § Kraven för att marken ska uppfylla kriterierna för att fastställas som någon av markklasserna alvarbete, skogsbete och gräsfattiga marker är att de uppfyller respektive definition. Det är genom fastställandet av markklass som bedömningen av om marken uppfyller kriterierna och ger rätt till ersättningen sker. För dessa markklasser kommer endast skogsbete att omfattas av ett särskilt villkor, mer om detta under stycket om 16 §.

7 § Kraven för att marken ska uppfylla kriterierna för att fastställas som betesmark och slåtteräng med allmänna värden framgår här. Samtliga markklasser ska fastställas av stödmyndigheten även markklassen för betesmark och slåtteräng med allmänna värden. Detta hänger samman med att markklassen kommer att kopplas till marken i blockdatabasen, vilket innebär att marken kan ha en markklass utan att det finns ett giltigt åtagande för betesmarker och slåtterängar på marken. På det här sättet framgår det enklare vilken markklass en mark egentligen har och eventuella skötselvillkor som marken har behov av. På ett block kan det finnas mer än en markklass. På ett skifte är tanken däremot att det endast ska finnas en markklass. Det finns dock tillfällen som detta inte gäller exempelvis när lantbrukaren har ritat i ett skifte i ansökan innan markklassen på blocket är fastställd. Då kommer denna förändring först att slå igenom till ansökan nästföljande år. Dock är det viktigt att varje markklass utgör ett avgränsat område på blocket som har möjlighet att utgöra ett eget skifte.

Det är möjligt att fastställa särskilda skötselvillkor för alla markklasser utom betesmarker och slåtterängar med allmänna värden. Tanken här är att det tydligt ska framgå att marken inte uppfyller villkoren för någon av de andra markklasserna. I ersättningen i landsbygdsprogrammet 2007-2013, kunde markklassen allmänna värden även bero på att ingen hade sökt ersättning för en annan markklass på marken. Ytterligare ett motiv till att även markklassen betesmark och slåtteräng med allmänna värden ska fastställas är för att vi ska ta ett större ansvar för arealen. På det sättet vill vi undvika merarbete samt problem längre fram i processen.

Det innebär att även fortsättningsvis kommer inte alla marker ha en fastställd markklass. Men i de fall markklassen ska fastställas på någon del av blocket ska hela blocket delas in i markklasser som ska fastställas enligt reglerna. Ett exempel på en situation där markklasserna ska fastställas är i de fall lantbrukaren ansöker om ett åtagande för särskild skötsel. Då ska alla blockets markklasser alltid fastställas, vilket innebär att även markklassen betesmarker och slåtterängar ska fastställas. Det finns även flera andra tillfällen då ett blocks markklasser ska fastställas.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

8 § I den här paragrafen beskrivs vilka åtgärder som inte får utföras på mark som får ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Dessa åtgärder var inte tillåtna för betesmarker och slåtterängar i programperiod 2014-2022 heller, så i praktiken blir det ingen stor förändring. Vi har dock gjort en ändring som kan ha betydelse för naturvärdena på marken, det är att det nu kommer att vara möjligt för

länsstyrelsen att tillåta insådd i betesmarker och slåtterängar. Syftet är framför allt underlätta spridning av ängsfröer genom att lägga ut hö eller sprida fröer från örter från närbelägna slåtterängar och betesmarker.

Skötsel

9-16 §§ I paragraferna som berör skötseln förklaras vilken skötsel som måste ske för att få ersättning för marken. Skötseln delas även fortsättningsvis upp i de två åtagandenivåerna allmän skötsel och särskild skötsel. Lantbrukaren väljer åtagandenivå på blocket i samband med ansökan om åtagande. Länsstyrelsen kan för en enskild mark besluta om ett åtagande på åtagandenivån allmän skötsel eller om ett åtagande på åtagandenivån särskild skötsel.

I dagens åtagandeplaner finns förutom villkor en del rådgivande texter om hur markerna ska skötas för att värdena ska bevaras och villkoren uppfyllas. De fungerar som styrmedel för att se till att markerna sköts på ett sätt som gynnar natur- och kulturvärden. Dessa delar som framför allt förekommer i beskrivningen av marken samt i de särskilda skötselvillkoren kommer att rensas bort ur bilagan. När åtagandeplanerna tas bort och ersätts med särskilda villkor behöver därför rådgivning, kompetensutveckling och informationsinsatser förstärkas och kombineras med de särskilda villkoren. Vi bedömer att sådana insatser kan vara bättre styrmedel än individuella särskilda skötselvillkor, som ofta kan vara svåra att förstå.

Nackdelen är att generella villkor medför för vissa marker en risk för att skötseln ändras. Ändrad skötsel kan, men behöver inte, innebära mindre gynnsamma förutsättningar för vissa värden. Denna risk bedömer vi som liten i förhållande till risken för minskad hävd på grund av att en alltför komplicerad villkorssammansättning gör ersättningen mindre attraktiv.

9, 10 och 12 §§

Upplägget av miljöersättningen blir det samma som i programperiod 2014-2022. Som förut är det möjligt att få ett åtagande för allmän skötsel om marken har en fastställd markklass som är betesmark och slåtteräng med allmänna värden, betesmark med särskilda värden eller slåtteräng med särskilda värden samt om marken uppfyller definitionen för betesmark eller slåtteräng men saknar fastställd markklass. Det kommer att vara möjligt att få särskild skötsel för alla fastställda markklasser utom betesmarker och slåtterängar med allmänna värden.

Det här systemet med två åtagandenivåer där lantbrukaren väljer nivå i samband med ansökan om åtagande har flera fördelar. Det framgår på ett enkelt sätt vilka värden som finns på den aktuella marken (exempelvis allmänna värden eller särskilda värden) genom markklassen. Valet av åtagandenivån styrs däremot av lantbrukarens ambitionsnivå med marken. Om lantbrukaren väljer särskild skötsel är skötselkraven högre och även ersättningsnivåerna. Observera även att markklasserna skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmark och gräsfattiga marker kräver åtagandenivån särskild skötsel eftersom dessa marker i sig själv har höga skötselkrav.

Generellt när det gäller skötseln är bilagan till åtagandet ett redskap som beskriver uppgifter om varje mark, motiven till markklassen, vilka skötselvillkor och särskilda skötselvillkor som gäller för den aktuella marken.

Tabell 1. Förslag på särskilda villkor per markklass och i vilken paragraf skötseln regleras.

Markklass	Förslag på särskilt villkor	Paragraf för skötsel
Betesmarker och slåtterängar med allmänna färdan, med och utan fastställd markklass	-	11 § p 1-4
Betesmarker med särskilda värden	Reglering av tillskottsutfodring på betesmarker	13 § p1, 2 och 3 14 § p1
Slåtterängar med särskilda värden	Reglering av tillskottsutfodring på slåtterängar Tid för slåtter	13 § p p 1, 2 och 4 14 § p 2 och 3
Skogsbete	Vegetationens utseende	15 § 16 § p 1
Mosaikbetesmarker	Reglering av tillskottsutfodring på betesmarker	15 § 16 § p 2
Gräsfattig mark & Alvarbete	Inga generella särskilda villkor	15 §

11, 13 samt 15 §§ skötselvillkor

Igenväxning

För samtliga markklasser gäller att träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden (11 § p 1, 13 §p1 samt 15 § p 1). För gårdsstödet finns det inget krav på att hålla borta igenväxning utan där är marken godkänd tills den faller ur definitionen. Då oftast pga att marken inte är åtkomlig längre eller har för dåligt fodervärde. För miljöersättningen kan marken bedömas ha för mycket igenväxning för att få ett åtagande utan att den tappar gårdsstödet.

En mark är igenvuxen om gamla, betespräglade träd är tydligt trängda, ett betydande antal träd eller buskar av igenväxningskaraktär förekommer i tidigare öppna lägen eller om träd- och buskskikt är så tätt att den växtlighet som normalt finns på marken i en betesmark börjar försvinna.

Sly räknas inte som igenväxning om det röjs före årsskiftet efter sin andra växtsäsong, eller om det är yngre än två år.

Bete och slåtter

Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden, med eller utan markklass ska betas eller slås minst vartannat år (11 § p2, 3 och 4). På en betesmark som lantbrukaren söker utbetalning för kan bete bytas ut mot slåtter vartannat år, en slåtteräng däremot ska slås varje år.

Kravet på bete eller slåtter på marker med särskilda värden i miljöersättningen innebär att en betesmark ska betas eller slås minst vartannat år (13 § p2 och 3), för slåtterängar ska marken slås av och skörden föras bort minst vartannat år (13 § p 2 och 4). En slåtteräng med särskilda värden och åtagande för särskild skötsel ska slås med metoder som inte gör att växtmassan finfördelas. Detta är en ändring gentemot förra programperioden då kravet fortfarande var klippande och skärande redskap. Nu fokuseras villkoren mer på önskat resultat. Det finns studier⁴ som visar att så länge det går att föra bort växtmassan är inte metoden avgörande för resultatet, därför har vi nu valt att ändra på detta. En slåtteräng kan inte skötas med bete vartannat år. Däremot kan en betesmark slåttas vartannat år.

Om marken inte uppfyller detta så kommer marken inte längre vara en betesmark/slåtteräng som kan få miljöersättning och om den inte används alls minst vartannat år (uppfyller aktivitetskravet för gårdsstödet) är den inte stödberättigande som betesmark i våra stödssystem. Det går dock att söka in dessa marker igen av lantbrukaren när denne börjat hävda marken förutsatt att marken uppfyller betesmarksdefinitionen.

För markklasserna skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker och gräsfattiga marker som inte kan få gårdsstöd gäller inte aktivitetskravet utan där finns endast regeln om att varje mark ska betas minst vartannat år den har åtagande (15 § p 2). Där är det istället så att om en mark inte betas enligt villkoren två år i rad så hävs åtagandet utan att gå via bedömning om aktivitetskravet är uppfyllt.

För skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker och gräsfattiga marker har inte lantbrukaren möjligt att byta betet mot slåtter utan dessa marker ska som regel alltid skötas med bete. Det hänger samman med markernas naturliga förutsättningar. När markerna exempelvis har stora inslag av träd och naturliga impediment är det mycket svårt att sköta marken med slåtter. Stödmyndigheten får

⁴ **Tälle, M.**, Berman, K.-O., Paltto, H., Philgren, A., Svensson, R., Westerberg, L., Wissman, J, and Milberg, P. 2014. Mowing for biodiversity: grass trimmer and knife mower perform equally well. Biodiversity and Conservation, 23, 3073-3089.

dock besluta att bete kan ersättas med slätter för markklasserna om den utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas då man bedömer att det är lämpligt.

13 § p4 Fagning

Villkoret att ängen ska fagas varje år har inte ändrats för slätterängar (13 § p4). För särskild skötsel finns det ett krav på att ängen årligen ska vara fagad. Fagning innebär att röja undan löv, nedfallna kvistar och annat skräp från ängen. Detta är en viktig del av skötseln som påverkar möjligheten att sköta slätterängen på ett sätt så att värdena bibehålls. På detta vis undviker man ett lager av multnande (ruttnande) löv och kvistar, vilket gör att tillväxten av gräs och örter gynnas. Om fagningen inte genomförs ordentligt påverkar det även möjligheten att skörda slätterängen med bra resultat.

14 och 16 §§ Särskilda villkor

Den här delen av konsekvensutredningen kommer att vara mer detaljerad eftersom det är här de stora ändringarna sker.

De särskilda villkoren kommer att beslutas i föreskriften men de texter som lantbrukaren ska läsa i sina beslut fastställs på annat sätt genom exempelvis beslut, en rutin eller riktlinje. De texter som finns vid "förslag till villkor i bilagan till åtagande" för de särskilda villkoren (och för komplementen) är exempel på hur formuleringar av texten om villkoren i lantbrukarens beslut skulle kunna se ut. Vi har valt att ha med dessa exempel även om de inte ingår i föreskriften för tydlighetens skull. Dessa texter kan behöva utvecklas över tid, därför är det olämpligt att besluta dessa i en föreskrift som har en lång process för ändring. Föreslagna formuleringar utgår från betesmarksutredningens förslag⁵.

14 § p 1 och 16 § p 2 Reglering av tillskottsutfodring i betesmarker med särskilda värden samt mosaikbetesmarker

Ett gemensamt särskilt villkor för att reglera tillskottsutfodring föreslås för betesmarker med särskilda värden och mosaikbetesmarker.

Förslag på formulering av villkoret som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Du får inte tillskottsutfodra betesdjuren på den aktuella marken eftersom det tillför näring till marken.*

Förbudet hindrar inte övergångsutfodring under två veckor vid utsläppet på våren och under två veckor innan installningen på hösten. Placera den på mindre känsliga områden så som låglänta delar eller gamla åkerytor i samma fålla. Överblivet foder ska tas bort.

⁵ Utformning av generella särskilda skötselvillkor och komplement på betesmarker och slätterängar när åtagandeplaner tas bort, inklusive utredning om marker med särskilda skötselbehov. Dnr 3.1.17 –00809/2021

Du får ha kalv- och lammgömmor och salt- och mineralstenar, förutsatt att dessa ställs på en mindre känslig plats.

Villkor som reglerar tillskottsfodring är ett vanligt och sedan länge inarbetat villkor för betesmarker med särskilda värden i syfte att minska näringstillförseln till marken. Det har hittills varit möjligt att utforma villkoret på lite olika sätt och med hänsyn till förutsättningarna på platsen, till exempel med avseende på sambete med vallar, sambete med marker där djuren får tillskottsfodring, huruvida övergångsfodring tilläts och i så fall var. Tillämpningen av villkoret varierade mellan länen, till exempel beroende på jordart, status och sammansättning av flora, storlek på betesfällor och traditionell betesdrift.

En studie från SLU⁶ visar på att tillskottsfodring på närliggande mark inte medför stora risker för negativ näringspåverkan eftersom näringen i huvudsak hamnar på den plats där korna utfodras. Därför har vi valt att inte inkludera förbud mot sambete med vallar eller andra marker där djuren tillskottsfodras i villkoret.

27 procent av betesmarker med särskilda värden och 20 procent av mosaikbetesmarkerna har idag inte heller något förbud mot sambete⁷, det innebär att det blir en skärpning för dessa marker som kan innebära att skötseln försvåras om vi förbjuder sambete. För lantbrukare som inte vill ha förbud mot tillskottsfodring kan det innebära att hen istället söker allmän skötsel på marken. Ett villkor som hårdare reglerar tillskottsfodring påverkar betesplanering och tillväxt på djuren och därmed kostnaden för lantbrukaren.

Efter dialog med länsstyrelserna har sammanvägningar av för- och nackdelar med olika alternativa utformningar lett till förslaget ovan. Länsstyrelserna menar att det behövs mer forskningsresultat för att lägga mer ansvar på lantbrukarna att hantera frågan utan ett tydligt villkor som inte reglerar tillskottsfodring, vilket motiverar att ha kvar ett sådant villkor. Förslagets utformning innebär sammantaget en skärpning för vissa marker och en lättnad för andra. För de 27 procent av betesmarkerna med särskilda värden och 31 procent av mosaikbetesmarkerna som enbart har villkor om tillskottsfodring idag blir förändringen endast hur villkoret är formulerat.

Konsekvenser

Administration

⁶ Andrée, L., Pelve, M., Back, J., Wahlstedt, E., Glimskär, A., & Spörndly, E. (2011), *Naturbetets näringsinnehåll och avkastning i relation till nötkreaturens val av plats vid bete, vila, gödsling och urinerings*. Institutionen för husdjurens utfodring och vård, Sveriges lantbruksuniversitet, Rapport 278, Uppsala 2011.

⁷ Jordbruksverket, 2020. Förenkling av åtagandeplaner för betesmarker och slåtterängar. Rapport 2020:5

Förändringen medför olika konsekvenser i olika län. Det är en förenkling att alla marker i markklassen får samma villkor som då inte kräver någon separat hantering för respektive mark, men det ställer också krav på att informera lantbrukarna om vad det innebär. Det blir också enklare och effektivare för kontrollanterna som inte behöver sätta sig in i olika formuleringars innebörd för varje mark utifrån de specifika särskilda villkoren som står i åtagandeplanen.

Lantbrukare

För lantbrukarna är villkoret i sig en begränsning, men många har som sagt redan villkoret på sina marker. I praktiken innebär det en förändring för många lantbrukare som måste förstås och tillämpas. Å andra sidan blir det troligen enklare i längden eftersom alla ens marker med särskilda värden har exakt samma formulering av villkoret. Lantbrukare kan behöva göra anpassningar för att klara villkoret. Lantbrukare kan välja att söka ersättning för allmän skötsel om de inte vill ha förbud mot tillskottsutfodring. Eftersom villkoret är känt redan vid ansökningstillfället kan hen ta ställning till om det är praktiskt möjligt att uppfylla det.

För de lantbrukare som tidigare haft begränsningar gällande sambete eller möjligheter till övergångsutfodring kan villkoret upplevas som en förenkling.

Miljömål

När tidigare begränsningar som funnits för en del marker när det handlar om sambete, tas bort finns också risker för att skötseln förändras och medför negativ påverkan på florin. Att sambete med marker med allmänna värden och vallar blir godkänt kan medföra att det i praktiken underlättar för lantbrukaren så att fler naturbetesmarker kommer att skötas. Ett villkor som omfattade förbud mot sambete skulle sannolikt medföra en risk att framförallt små betesmarker som ligger insprängda mellan extensiva vallar riskerar att i större utsträckning skötas efter villkoren för allmänna värden. Lantbrukarna i våra intervjuer har lyft denna aspekt.

Det finns dock en risk att djuren väljer att framförallt beta på marker med allmänna värden och vall och att värdena försämrats på marken med särskilda värden om inte lantbrukaren kan styra betesdriften under delar av säsongen eller mellan år. Samtidigt så finns ett allmänt villkor om hur resultatet av bete ska se ut vilket medför att en dåligt betad del kommer att leda till villkorsavvikelse. Allmänna informationsinsatser och möjligheter till riktad enskild rådgivning är av stor vikt.

Villkoret begränsar riskerna för negativ näringspåverkan från tillskottsutfodring jämfört med att inte reglera tillskottsutfodring alls. Villkoret innebär också att markerna inte används som rastfålla med tillskottsutfodring under vintern.

14 § p 2 och 3 Tidpunkt för slåtter och reglering av tillskottsutfodring i slåtterängar

Motivering tid för slåtter (14 § p 3)

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande:
Slåtterängen ska slås mellan 1 juli och 30 september.

Detta är ett villkor som är vanligt och nästan alltid används idag, men med vissa regionala anpassningar av datumen. De allra flesta ängarna har idag ett datumintervall mellan 15 juli och 1 september. Cirka 80 procent av ängarna har startdatum 15 juli och ca 65 procent har slutdatum 1 september. Det är knappt 500 marker som har startdatum 1 juli och enstaka som har datum tidigare eller senare, det är större variation på slutdatumen men i princip alla marker hamnar mellan 15 augusti och 1 oktober.

Det är inte möjligt att använda olika datumintervaller i ett generellt upplägg. Förslaget bör täcka det behov av första och sista datum som finns i olika delar av landet.

Många slåtterängar sköts av lantbrukare och föreningar som har ett stort engagemang i att bevara ängarnas natur- och kulturvärden. Vi bedömer därför att dessa värden kommer att bevaras även utan ytterligare detaljstyrda villkor om tidpunkt för slåtter.

I de fall det finns ytterligare behov av begränsningar av tiden kan rådgivning bidra till det.

Motivering, reglering av tillskottsutfodring på slåtteräng (14 § p2)

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Om du har efterbete efter slåttern får du inte tillskottsutfodra betesdjuren på den aktuella marken eftersom det tillför näring till marken.. Du får ha kalv- och lammgömmor och salt- och mineralstenar, förutsatt att dessa ställs på en mindre känslig plats.*

Slåtterängen ska slås och därefter kan det vara aktuellt med efterbete. Det är möjligt att få ersättning för komplementet efterbete. Det är motiverat att ha ett generellt särskilt skötselvillkor som inte endast är kopplat till komplementet. Förslaget är en variation på villkoret för betesmarker med särskilda värden. Efterbetet ska ske under en kortare period och bör undvikas som slutfålla innan installning. Därför bör övergångsutfodring inte heller vara aktuell. Jordbruksverket föreslår att sambete med gödslad åkermark ska vara tillåtet trots att slåtterängar med särskilda värden vanligen är ganska små. Slåtterängarna är genomsnitt 1,6 hektar (exkl slåtterängar i Norrbotten, som ofta är på myrmark och aldrig efterbetas) jämfört med betesmarker med särskilda värden som i genomsnitt är 3,1 hektar. Enligt utredningen om åtagandeplaner⁸ är det endast 35 procent av slåtterängar med särskilda värden som har villkor om reglering av tillskottsutfodring, av dessa är det 80 procent som inte tillåter sambete med gödslade vallar. I komplementet efterbete är det cirka 30 procent som har förbud om sambete med gödslade vallar. Det innebär att det i dag endast är 30 procent av antalet slåtterängar som har villkor om att de inte får sambetas med gödslade vallar.

Vi har därför gjort bedömningen att det blir en för hård skärpning av villkoret för majoriteten av slåtterängar om vi inför ett generellt villkor om att de inte får sambetas med gödslade villkorvallar. Vi hittar inget stöd i forskningen som säger att det faktiskt sker en näringstransport från åkermark till slåtteräng vid efterbete. Däremot finns det stöd i forskningen om att naturvärdena gynnas av efterbete, vilket riskerar att inte ske i många ängar om vi omöjliggör sambete med åker. I komplementet efterbete är det cirka 30 procent som har förbud om sambete med gödslade vallar. För slåtterängar med till exempel känslig flora kan det finnas behov av rådgivning om hur sambete med omkringliggande marker kan göras för att de särskilda värdena ska bevaras.

Vi tar gärna emot synpunkter på villkoret om reglering av tillskottsutfodring på slåtterängar, eftersom det hittills har reglerats på så olika sätt och i 65 procent av markerna inte alls. Detta då det har varit svårt att komma fram till om det är ett viktigt krav.

Konsekvenser

Administration

Det är svårt att peka på några direkta negativa konsekvenser för handläggning och kontroll. Det blir färre kontrollpunkter att hantera för kontrollanterna och för handläggare av utbetalning, vilket är en förenkling.

Lantbrukare

Det är svårt att peka på några direkta negativa konsekvenser då minskad detaljstyrning ökar flexibiliteten för de som sköter slåtterängen. Det kan öka motivationen att åta sig särskild skötsel av flera slåtterängar.

Ungefär 35 procent av de som har ersättning för slåtterängar med särskilda värden har redan villkor om att djuren inte får tillskottsutfodras under den tid de betar marken. Det generella villkoret innebär att alla får villkoret, vilket kan upplevas som en hårdare reglering, men det är inte troligt att behovet av att tillskottsutfodra betesdjur på slåtterängar är särskilt stort, ens bland de som har efterbete

Miljömål

Om de som sköter slåtterängarna upplever detta som en förenkling samt att de får tillräcklig information och stöd vid ansökningstillfälle och under genomförande kan intresset för att sköta markerna öka, vilket bidrar till ökad måluppfyllelse.

Villkoret begränsar riskerna för negativ näringspåverkan från tillskottsutfodring jämfört med att inte reglera tillskottsutfodring alls, vilket är positivt för ängarnas natur- och kulturvärden.

16 § p2 Vegetationens utseende för skogsbete

Förslag till formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande:
Skogsbetet ska skötas med plock-/luckhuggning så att dess karaktär,

åldersfördelning och struktur bevaras, samt att gräs, ris och örter som djuren äter gynnas.

De gamla träden ska i huvudsak sparas, liksom hålträd och inslag av död ved.

Föryngring får endast ske genom självföryngring.

Buskskiktet ska sparas i sådan omfattning så att buskar tillsammans med träden ger förutsättningar för arter knutna till skogsbeten samt så att föryngring av träd underlättas.

Skogsbetets löpande skötsel är förutom bete, åtgärder i träd- och buskskikt som kan behöva göras någon gång under en femårsperiod. I beskrivningen ska det framgå vad som är utmärkande för skogsbete generellt samt vad som är karaktäristiskt för respektive mark. Behovet av detaljerade anvisningar för skötsel av träd- och buskskikt varierar stort och är därför lämpligt att istället hantera genom rådgivning. De detaljerade råden är bland annat beroende på om det är ett skogsbete som varit i hävd sedan länge eller om det är ganska nyupptagen hävd. Villkoret är tänkt att förtydliga att den årliga skötseln omfattar eventuella åtgärder utöver de allmänna villkoren för bete och igenväxning och ska ses som ett stöd för lantbrukare och kontrollant.

Konsekvenser

Administration

En generalisering av villkoret innebär att en del av informationen som idag finns med i vegetationens utseende behöver läggas in i beskrivningen så att det tydliggörs vad som är utmärkande för respektive mark om detta inte redan finns i beskrivning. Fördelar, se tidigare markklasser.

Lantbrukare

För lantbrukare som är vana vid detaljerade villkor och åtgärdsytor kan det bli en omställning för att förstå vad som ska och får göras, särskilt när det handlar om trädskiktet. Fördelar, se tidigare markklasser.

Miljömål

Utan detaljerade anvisningar kan felaktiga åtgärder i hög grad förstöra strukturer och förutsättningar för de arter som är knutna till skogsbete. Genom ett utökat rådgivningsprogram för betesmarker och slåtterängar kan skötseln istället förbättras jämfört med i dag, särskilt om skogsbete blir en prioriterad marktyp. Fördelar, se tidigare markklasser.

Vilka undantag finns?

17 § Inga förändringar mot föregående programperiod är planerade. Samma typ av undantag och möjligheter kommer att gälla för strategisk plan 2023-2027.

Undantagen är samlade i en egen paragraf och under en egen rubrik. Det är tänkt som en förenkling för att underlätta läsbarheten av föreskriften. Förslaget är att det är länsstyrelsen som kommer att besluta om undantagen med hänsyn till omständigheter och annan lagstiftning. Om det kommer fram vid ett fältbesök för ajourhållning av betesmarken eller rådgivning att det kan vara aktuellt med ett undantag kan till exempel ajourhållaren markera på något sätt för den berörda marken att ett undantag kan vara aktuellt. Men det är länsstyrelsen som beslutar om undantaget då beslut om åtagande fattas. Den exakta hanteringen av denna typ av frågor är inte klar ännu.

När de särskilda skötselvillkoren omvandlas till fasta särskilda villkor försvinner möjligheten att ställa särskilda skötselvillkor som rör vegetationens utseende. Det är ett problem som uppmärksammas med koppling till undantagen och skadlig föränsamling. Detta kan till exempel röra sig om att använda villkoret om vegetationens utseende för att tillåta något som skulle räknas som igenväxning för att gynna en viss art. Jordbruksverkets uppfattning är att detta kan hanteras i punkt 5, och med till exempel riktlinjer till hjälp. Det bör vara så att det är länsstyrelsen som ansvarar för utformningen av undantaget men att det finns ett potentiellt behov kan initieras t ex vid fältbesök för ajourhållning eller rådgivning.

Vi tar gärna emot synpunkter på möjligheten till undantag från ”skadlig föränsamling”, eftersom det hittills har reglerats och hanterats på så olika sätt. Detta har varit svårt att komma fram till om det är ett viktigt krav. För att vi ska kunna bedöma om det är något vi behöver ändra ber vi de länsstyrelser som i sitt yttrande anser att det måste finnas möjlighet att ge dispens för ”skadlig föränsamling” också meddela oss hur många marker det rör sig om, så att vi får en uppfattning om hur stort behovet är.

En möjlighet är att anpassa skötselvillkoren om exceptionella väderleksförhållanden eller om högt vattenstånd omöjliggör skötseln. Det kan till exempel röra sig om översvämmade betesmarker och slåtterängar. I dessa fall kan ersättningen anpassas till de åtgärder som har varit möjlig att göra utan att brukaren riskerar hävning och återkrav.

Undantag från kravet på borttagande av igenväxning kan medges om detta skulle gynna en hotad art. Omfattningen av undantaget får dock inte vara så stor att syftet med att bevara hävdgynnade värden i betesmarker och slåtterängar inte uppnås.

Undantaget när det gäller omfattningen för bortförsel av skörd på marker som ingår i åtagande för skötsel av våtmarker innebär att en våtmark som betas nu kan få ersättning för detta inom miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar.

Komplement till miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar

18-30 §§ I strategisk plan 2023-2027 sker det en del förändringar i komplementen. Två av komplementen, lövtäkt och bränning, kommer att bli nationella stöd som ska hanteras av Naturvårdverket. Dessutom byter komplementet ”lieslåtter” namn

till ”manuell slåtter” och möjligheten att besluta om särskilda skötselvillkor för respektive komplement försvinner.

I den strategiska planen framgår att syftet med komplementen är att det är naturvärdena ska gynnas vid manuell slåtter, höhantering, efterbete och svårtillgänglig plats. Det innebär alltså att motivet för att bevilja ett komplement inte kan vara att enbart gynna kulturmiljövärdena. Det innebär att vi har formulerat om kriterierna för komplementen så att det står naturvärden där det tidigare har stått natur- och kulturvärden. Eftersom natur- och kulturvärden är sammankopplade på slåtterängar bör detta inte leda till någon förändring i sak, men varje nytt beslut om komplement måste kunna motiveras utifrån att det gynnar biologisk mångfald. Till exempel innebär det att det inte går att ge ersättning för manuell slåtter i form av lieslätter (manuell slåtter) enbart utifrån syftet att bevara ett kulturarv och en traditionell kunskap.

I detta avsnitt nämns vilka komplement som lantbrukaren kan få ersättning för samt vilket komplement som är möjligt att få på vilken markklass. Komplementen är valfria utöver ett åtagande för särskild skötsel. Syftet är att de lantbrukare som utför speciella insatser på sin mark ska kunna få ytterligare ersättning för detta. Komplementen är:

- manuell slåtter,
- efterbete,
- höhantering och
- svårtillgängliga platser.

För respektive komplement framgår det vad man kan få ersättning för samt vilken skötsel som krävs. Kravet på skötsel av komplementet följer som förut ansökan om utbetalning respektive år för skiftet i fråga. Om lantbrukaren inte söker utbetalning får hen inte heller utbetalning för komplementet. Första året ett komplement finns med i åtagandet är det dock inte möjligt att göra uppehåll i skötseln.

För varje komplement finns det skötselvillkor som ska vara uppfyllda. Generellt gäller att liksom tidigare då det fanns en åtagandeplan blir markklassbilagan ett redskap som ska användas för att beskriva uppgifter om komplementen, motiv till komplementen samt vilka villkor som gäller för det aktuella komplementet. Förslagen till formulering utgår från texterna i betesmarksutredningen för alla komplement utom för svårtillgängliga platser.

Den yta där komplementet fastställs behöver inte sammanfalla med skiftet utan det är även möjligt att fastställa en mindre yta för komplementet.

Komplementet lieslätter byter namn till manuell slätter eftersom det bättre speglar hur markerna sköts eftersom det inte är ett krav att slå alla marker med lie. Förslaget innebär att Länsstyrelsen inte kan styra vilka redskap som får användas inom komplementet, men det är fortfarande krav på motormanuella metoder som ger klippande/skärande snitt och det är alltid tillåtet med traktorburen slätterbalk på en del av arealen i ett åtagande. Merparten av arealen med komplementet lieslätter idag bedömer vi slås med motormanuell slätterbalk.

Förslag formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Du ska i utföra slättern med lie, motormanuell slätterbalk eller andra motormanuella metoder med klippande eller skärande resultat. Högst 25% av ytan som ska slättras får slås med traktorburet redskap.*

Det generella villkoret innebär att gränsen på att maximalt 25 % av skiftet får slås med traktorburet redskap finns kvar. Det blir dock en liten skillnad mot idag i och med att det alltid blir möjligt att slättra med traktorburet redskap på upp till 25% av arealen. Idag beslutar länsstyrelsen om det är godkänt.

Konsekvensen är att det i praktiken inte blir någon förändring, men i administrationen blir det en förenkling då förekommande variationer i tillämpning försvinner.

22-24 §§ Efterbete

Dagens konstruktion innebär att återväxten efter slätter ska betas så det inte blir någon skadlig ansamling av förna. Betet ska vara genomfört senast den 31 oktober det aktuella året. Länsstyrelsen får idag besluta när efterbetet ska ske, med vilka djurarter och hur det ska genomföras. Denna möjlighet tas bort.

Förslag formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande : *Djuren ska efterbeta slätterängen efter det att skörden är bärgad och det har hunnit bli återväxt. Efterbetet ska vara slutfört senast den 31 oktober.*

Förändring jämfört med idag: Det generella villkoret innebär att länsstyrelserna inte kan reglera djurslag, tidpunkter, tillskottsutfodring eller betestryck.

Konsekvensen är att det i praktiken blir en liten skillnad för såväl lantbrukare som administration. Villkorstexterna som tillämpas idag innehåller i ringa grad reglering av djurart, tidpunkter eller betestryck.

25-27 §§ Höhantering

Höhantering är ett komplement som ger ersättning för att hö som slås på slätterängar ska torkas genom manuell eller traktorburen vändning, eller hässjning.

Ersättningen innebär att höet ska torka på slätterängen innan det förs bort det. Torkning ska ske genom hässjning eller vändning. Länsstyrelsen får idag besluta

om ytterligare skötselvillkor kopplade till metoder och redskap, typ av torkning, tidpunkt för borttransport av hö och om lantbrukaren ska meddela när åtgärden är genomförd. Denna möjlighet tas bort.

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Efter slåttern ska gräs och örter torka på slåtterängen. Du ska använda de metoder som antingen innebär vändning eller någon form av hässjning.*

Förändringar jämfört med idag: Det generella villkoret innebär att länsstyrelserna inte kan reglera vilken metod och vilka redskap som ska användas för torkning eller tidpunkt för bortförsel. Genom rådgivning, kompetensutveckling och informationsinsatser får den sökande kunskap om vilka metoder som är lämpliga och aktuella i trakten.

Konsekvensen blir att genom mindre styrning kring vilka metoder som ska användas ökar möjligheterna för lantbrukarna att anpassa metoderna utifrån praktiska förutsättningar. Det kan exempelvis handla om årsmån och tillgång till arbetskraft. Det kan leda till ökat intresse för höhantering. I administrationen blir det en förenkling då förekommande variationer i texterna tas bort.

28-30 §§ Svårtillgängliga platser

För detta komplement föreslår vi några smärre ändringar i reglerna men inte i hantering.

Den konstruktion som finns idag innebär en ersättning per hektar för marker med särskild skötsel på öar utan fast landförbindelse eller en svåråtkomlig plats i väglöst land.

Från och med 2023 är det i väglöst land både betesmarker och slåtterängar som får ersättningen, på öar utan broförbindelse är det bara markklasser för bete som får ersättning.

Svårtillgänglig plats finns framförallt på betesmarker med särskilda värden, mosaikbetesmark och skogsbete.

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *För att få ersättning för svårtillgängliga platser ska du sköta marken enligt skötselvillkoren för markklassen.*

4 kap. Fäbodär

I föreskriftens 4 kapitel beskrivs reglerna för miljöersättningen fäbodär med tillhörande komplement. Inför strategisk plan 2023-2027 kommer miljöersättningen att fungera som under tidigare programperiod med ett litet undantag som är en ändring i förbuden. Därför är konsekvensutredningen en något förenklad version.

Syftet med miljöersättningen är att bevara ett levande fåbodbruk som förstärker och bibehåller landskapets karaktär och biologiska mångfald. Ett levande fåbodbruk gör det också möjligt att föra vidare hantverk och traditioner kring skötsel av djur och brukande av marker till kommande generationer. Ersättning ges för att bevara den betespräglade miljön i och omkring fåboden. Fåboden definieras som den byggnad eller de byggnader som hör ihop med fåboddriften.

Ersättningen bidrar till att bevara och förstärka såväl livsmiljöer som populationer av hävdgynnade arter.

Vilka krav finns för att få ersättning för fåbod?

1-4 §§ De fyra första paragraferna innehåller de villkor som ska vara uppfyllda för att få ett åtagande. För fåbod kommer fortfarande länsstyrelsen fastställa åtagandet med markklasser för fåbodbetes och skapa en fåbodplan som ska vara en bilaga till åtagandebeslutet.

Ersättningen består av en fast ersättning för fåbod i bruk som är lika stor oavsett hur stor fåboden är. Utöver detta tillkommer en ersättning för fåbodbetet. Länsstyrelsen fastställer arealen och godkänner de fåbodarna som ska få ersättning. Vid sitt beslut ska länsstyrelsen ta hänsyn till olika faktorer som har betydelse för beslutet bland annat antal djur, djurart, vilken mark som används till bete vid fåboden samt fåbodens traditionella användande. Begränsningarna för arealen hänger även samman med att inget godkänt fåbodbete ska vara under 6 hektar eller att betetrycket ska bli under 0,2 djurenheter per hektar. Dessutom har länsstyrelsen rätt att begränsa djurantalet på fåboden. Det kan exempelvis komma till användning om de bedömer att ett högt betetryck kan skada natur- eller kulturvärden på fåbodbetet. Det är inte möjligt att variera antalet djurenheter i åtagandeperioden, utan den areal som ingår i åtagandet gäller under hela åtagandeperioden. Det innebär att det kommer att krävas samma antal djurenheter på fåboden under hela åtagandeperioden. De djur som betar vid fåboden ska därför redovisas. I de fall fåbodbrukaren inte har tillräckligt med djurenheter för att uppfylla åtagandet efter det första året i åtagandeperioden ska fåbodbrukaren anmäla detta vid redovisningen av djuren.

Åtagandet måste omfatta minst 1,2 djurenheter av djurarterna nötkreatur, får eller getter per fåbod. Dessa djurenheter ska alltid vara av dessa djurarter. Om arealen fåbodbete är över 6 hektar per fåbod får det överstigande antalet djurenheter även vara häst.

Ersättningen beräknad utifrån att det finns en grundkostnad för att bedriva fåbodbruk såsom transport av djuren till och från fåboden och de dagliga resorna för fåbodbrukaren mellan hemgård och fåbod (eller den arbetstid som blir bunden till fåboden om fåbodbrukaren är där hela tiden och lejer bort sysslorna på hemgården). Kostnaden för att sköta fåboden står alltså inte i direkt proportion till hur stor areal fåbodbete som finns på fåboden och därför är ersättningen anpassad efter detta.

För att få ett åtagande för fåbod krävs minst 1 fåbod i bruk och 6 hektar fåbodbete.

Det kommer fortfarande att vara möjligt att få ersättning för flerbodsystem. Om brukaren har två fåbodar som sköts separat med en separat djurbesättning på varje fåbod, till exempel genom anställda, kan fåbodbrukare få ersättning för flera fåbodar i bruk. Fåbod i bruk och fåbodbete finns beskrivet i definitionerna i föreskriftens 1 kap.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

5 § I den här paragrafen beskrivs vilka åtgärder som inte får utföras på mark som får ersättning för fåbodar. Dessa åtgärder var inte tillåtna i programperiod 2014-2022, så i praktiken blir det ingen stor förändring. Vi har dock gjort en ändring som kan ha betydelse för naturvärdena på marken, det är att det nu kommer att vara möjligt för länsstyrelsen att tillåta insådd i betesmarker och slåtterängar. Syftet är framför allt underlätta spridning av ängsfröer genom att lägga ut hö från närbelägna slåtterängar och betesmarker.

Vilka villkor ställs på fåbodens skötsel?

6-8 §§ De regler som berör skötseln förklarar på vilket sätt skötsel måste ske för att få ersättning för marken. Det grundläggande skötselvillkoret är att den delen av marken som ingår i åtagandet ska betas med 0,2 djurenhet per hektar av djurarterna nöt, get, får och häst. Minst 1,2 djurenheter per fåbod ska vara av djurarterna nötkreatur, get eller får. Djuren ska beta vid fåboden under hela säsongen men med några undantag. Varje år ska fåbodbrukaren redovisa vilka djur, antal och djurart, som vistas på fåboden.

Fåbodbetena är stora sammanhängande områden där djuren betar, vilket innebär att olika delar av marken blir betespåverkad i olika utsträckning. Det är i detta sammanhang därför att föredra att i reglerna endast ange det generella betestrycket i antal djurenheter per hektar istället för det synliga resultatet av bete på marken. Fåbodbrukare ska varje år redovisa antalet djur av respektive djurart som ska beta vid fåboden.

Om ett godkänt flerbodsystem tillämpas kan djuren beta vid en annan fåbod under en tid utan att det ska anses som en avvikelse. Varje djur kan dock bara tillgodoräknas vid en fåbod per säsong. Vidare får djuren vid fåboden även användas för efterbete av slåtterängar vid fåboden utan att det anses som avvikelse. Länsstyrelsen kan även besluta att djuren inte behöver beta vid fåboden under en begränsad period om det finns särskilda skäl såsom till exempel rovdjursangrepp vid fåboden. Utöver kravet på bete vid fåboden kan länsstyrelsen besluta om reglering av hur och i vilken omfattning tillskottsutfodring får ske. Den kan även besluta om vilken period och med vilka djurarter som betet ska ske samt det maximala djurantalet.

Vilka undantag finns?

9 § Undantagen är samlade i en egen paragraf som en förenkling för att underlätta läsbarheten av föreskriften. Det är länsstyrelsen som kommer att ges möjlighet att besluta om undantagen med hänsyn till omständigheter och annan lagstiftning.

En möjlighet är att anpassa skötselvillkoren om exceptionella väderleksförhållanden eller högt vattenstånd omöjliggör skötseln. Det kan till exempel röra sig om översvämmade marker. I dessa fall kan ersättningen anpassas till de åtgärder som har varit möjlig att göra utan att brukaren riskerar hävning och återkrav.

Komplementet särskild skötsel av fäbodbete

Vad kan man få ersättning för?

10-11 §§ I detta avsnitt om särskild skötsel av fäbodbete beskrivs att det är möjligt att söka komplementet särskild skötsel av fäbodbete. Det är tänkt som ett valfritt komplement utöver ett åtagande för fäbod som länsstyrelsen kan besluta om. Syftet är att den fäbodbrukaren som har fäbodbete med höga värden som kräver extra skötsel utöver normalt fäbodbete samt de andra skötselvillkoren ska kunna få ytterligare ersättning för detta.

För att berättiga till komplementet krävs att marken har ett åtagande för fäbodbete. För både fäbodvall (fäbodens inägor) och för fäbodskog och fäbodens andra utägor krävs även att det ska finnas natur- och kulturmiljövärden som är knutna till fäboddriften. Dessa värden ska kräva särskild skötsel för att fäbodbetet ska kunna få detta komplement. För all mark som ska få komplementet, även fäbodskogen, krävs att marken ska ha inslag av gräs örter och ris som är dugliga som foder. Trädbeståndet ska även här vara spontant uppkommet och visa på kontinuitet. Kraven för fäbodskogen liknar det krav som finns på skogsbetet. Ren produktionsskog som kan ingå i fäbodbetet kan alltså inte berättiga till ersättning för komplementet särskild skötsel av fäbodbete. Länsstyrelsen beslutar vilka fäbodbeten som ska få extra ersättning för särskild skötsel.

Den särskilda skötseln av fäbodbetet innebär att länsstyrelsen kan ställa krav på vegetationens utseende vilket kan innefatta träd och buskars utseende, styrning av betet och plockhuggning. Dessutom kan länsstyrelsen ställa krav på skötsel av värdefulla landskapselement, användande och synliggörande av fäbodstigar samt att igenväxning ska tas bort. För vissa åtgärder i komplementet krävs att fäbodbrukaren har tillåtelse att göra manuella åtgärder för att uppfylla den särskilda skötseln. Eftersom många fäbodbrukare endast har rätt att beta marken kommer detta att vara en begränsande faktor för hur mycket mark som kan få denna kompletterande insats. Den huvudsakliga begränsande faktorn kommer däremot att vara hur marken ser ut samt vilka värden den har då det är detta som avgör om marken har behov av åtgärderna i komplementet.

5 kap. Skötsel av våtmarker och dammar

I föreskriftens kapitel 5 beskriver vi reglerna för miljöersättningen för skötsel av våtmarker och dammar. Inför strategisk plan 2023-2027 föreslår vi inga förändringar i regelverket förutom en omformulering av ett särskilt skötselvillkor.

Syftet med åtgärden är att behålla en effektiv näringsretention i våtmarker och dammar samt hindra dem från att växa igen. Syftet kan också vara att förstärka och bibehålla den biologiska mångfalden eller förbättra den naturliga hydrologiska regimen. Genom att underhålla anlagda och restaurerade våtmarker och dammar förstärks och behålls deras funktion. Detta bidrar till en förbättrad vattenkvalitet, ökad biologisk mångfald och flödesutjämning.

Vilka förutsättningar gäller för att få ett åtagande för skötsel?

1 § I paragrafen beskrivs vilka förutsättningar som gäller för att en lantbrukare ska kunna få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar. Det finns även ett senaste datum på året då förutsättningarna måste gälla för att ansökan om åtagande ska kunna hanteras.

Vad gäller för att länsstyrelsen ska godkänna våtmarken eller dammen?

2 § Det finns möjlighet för de som har en våtmark eller damm som är anlagd och behöver skötsel att få ett åtagande för skötseln. Naturliga våtmarker kan inte få skötselsättning.

Anlagda eller restaurerade våtmarker eller dammar som fått stöd för miljöinvestering genom landsbygdsprogram 2014-2022 eller investering enligt strategisk plan 2023-2027, måste uppfylla vissa kriterier inom olika områden. De olika områdena framgår i paragrafen och regleras mer detaljerat i regelverket för investeringar.

Även andra ansökningar om åtagande för skötsel av våtmarker och dammar bedöms efter dessa kriterier, det vill säga även en våtmark eller damm som inte har anlagts med en miljöinvestering/investering.

Kriterierna är satta för att ge en så effektiv våtmark eller damm som möjligt när det till exempel kommer till förmågan att hindra näringsämnen att läcka vidare ut till sjöar, vattendrag eller hav.

Vad innehåller åtagandet?

3 § Ett åtagande ska innehålla de uppgifter som framgår i paragrafen. Det är information om vilka arealer som ska skötas och vilka krav som åtagandet innebär för lantbrukaren. Länsstyrelsen ska genom åtagandet fastställa vilken del av våtmarken som består av vattenspegel och tillhör ägoslaget våtmark och vilken del av våtmarken som tillhör ägoslaget betesmark. Delarna med vattenspegel och betesmark ligger som olika block i block-databasen. På den del av våtmarken som tillhör ägoslaget våtmark är det enbart möjligt att söka miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar. På den del av våtmarken som är betesmark eller slåtteräng är det möjligt att söka både miljöersättningen för skötsel av våtmarker och dammar, miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar samt gårdsstöd om betesmarkens markklass tillåter detta. De olika miljöersättningarna ersätter olika delar av skötseln.

Miljöersättningen för skötsel av våtmark och dammar ersätter för skötseln av våtmarkens och dammens funktion. Miljöersättningen för skötsel av betesmarker

och slåtterängar ersätter bete eller slåtter samt den skötseln som är oberoende av våtmarkens funktion och syfte.

Vilka förbud gäller?

4 § I arbetet med att ta fram strategisk plan gicks de olika förbuden igenom och man kom fram till att det inte behöver ske några ändringar. En stor del av förbuden gäller vad som kan vara tillåtet eller inte enligt biotopskyddet. En nyanlagd eller restaurerad våtmark eller damm ska ha motsvarande regler som en orörd befintlig som har biotopskydd. De förbud som finns framgår i paragrafen. I vissa sammanhang kan det vara motiverat att länsstyrelsen ger undantag från förbuden.

Vilka skötselvillkor gäller?

5-6 §§ I paragrafen framgår det vilka skötselkrav som den som söker måste uppfylla. Dessa grundläggande skötselvillkor syftar till att våtmarken eller dammens funktion bibehålls. Länsstyrelsen kan välja att lägga till ytterligare särskilda skötselkrav utöver dessa. Syftet med dessa skötselkrav är att få en fungerande och effektiv våtmark eller damm. För att få det kan det behövas skräddarsydda skötselinsatser beroende på förutsättningarna för den enskilda våtmarken eller dammen. Till exempel kan villkoret för hänsyn till växt och djurliv (tidigare hette det villkor om vegetationens utseende) användas för att gynna växt- och djurliv som har speciella behov. Hur vegetation ska skötas som påverkar våtmarken eller dammens grundsyfte hanteras i 5 § p3.

Villkoret som tidigare hetat ”villkor för vegetationens utseende” heter numer ”villkor för hänsyn till växt- och djurliv”.

6 Kap. Ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

Vilka krav finns för att få ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner?

1-2 §§ Lantbrukare kan få ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner om de är anlagda på åkermark i nitratkänsliga områden. Ersättningen finns i nitratkänsliga områden eftersom den bedöms göra mest nytta där.

Första året i åtagandeperioden ska all åtagandeareal ingå i lantbrukarens ansökan om utbetalning. Genom att kräva att hela skyddszonen ger rätt till utbetalning det första året minskar vi administrationen och riskerar inte att få med areal i åtagandet som aldrig ger rätt till utbetalning under åtagandeperioden.

Ersättningen var uppbyggd på detta sätt redan under programperioden 2014-2022 vilket inte har upplevts som något problem.

Vad krävs för att få ett åtagande för skyddszoner?

3-5 §§ Lantbrukaren ska ha en sammanlagd areal på minst 0,1ha för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner. Varje enskild skyddszon ska vara

minst 100 kvadratmeter. Dessa regler skiljer sig från andra miljöersättningar, vilket beror på att skyddszoner ofta har en mindre areal på grund av att de är smala.

Skyddszoner mot vattenområden ska anläggas utmed ett vattenområde. Vattenområdet ska uppfylla definitionen i 11 kap. 2 § miljöbalken. Det innebär att vattenområdet ska vara ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd. Det är en förenkling att använda samma definition av vattenområde som i annan nationell lagstiftning. För att en skyddszon ska vara anlagd utmed ett vattenområde får avståndet mellan vattenområdet och skyddszonen inte vara för långt, utan här måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

För skyddszoner mot vattenområden får det inte finnas annat ägoslag (t.ex. betesmark, skog, bebyggelse, hårdgjorda vägar) mellan skyddszonen och vattenområdet. Det får finnas spridda träd och buskar mellan skyddszonen och vattendraget, men alltså inte skog eller liknande. Detta hänger samman med att skyddszonen ska uppfylla sitt syfte som är att minska ytavrinning, erosion och läckaget av näringsämnen från åkermark. Skyddszoner mot vattenområden minskar även risken för att rester av växtskyddsmedel förorenar sjöar och vattendrag. En skyddszon mot vattenområde är en vallbesädd zon eller remsa utmed ett vattenområde. För att ge rätt till ersättning måste en skyddszon mot vattenområde vara minst 6 meter bred och som mest 10 meter bred. Den maximala bredden har minskats från dagens 20 meter i nuvarande programperiod 2014-2022 till 10 meter. Det blir en tillräckligt god effekt i att reducera ytavrinningen och fosforerosionen vid 10 meters bredd och därmed mer kostnadseffektivt.

Anpassade skyddszoner ska anläggas på mark som riskerar erosion och ytavrinning. Syftet med åtgärden anpassade skyddszoner är att minska läckage av fosfor från åkermark. En anpassad skyddszon kan exempelvis anläggas på erosionsbenägen mark vid ytvattenbrunnar eller i svackor på åkermark. I nuvarande programperiod 2014-2022 kunde anpassad skyddszon ligga på mark som riskerade skador i markstrukturen på grund av vägsalt, men detta är borttaget från 2023. Vid prioritering inom budgetramarna har skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner på mark med risk för erosion och ytavrinning prioriteras högre.

För att lantbrukaren ska få ett åtagande samt ersättning för anpassade skyddszoner måste stödmyndigheten fastställa den anpassade skyddszonen. Denna princip är den samma som för fastställande av exempelvis markklassen betesmarker och slåtterängar med särskilda värden i miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Det innebär att åtagandet grundas på de uppgifter som stödmyndigheten fastställer. I de flesta fall kommer det att krävas ett fältbesök för att kunna göra detta. Bakgrunden till att det är länsstyrelsen som fastställer åtagandet är att det krävs kompetens inom området för att kunna avgöra om marken uppfyller de specifika villkoren. Det kan därför vara svårt för den enskilde lantbrukaren att avgöra på egen hand.

Om stödmyndigheten vid fältbesök konstaterar att marken inte uppfyller kriterierna för anpassad skyddszon ska åtagandet justeras. Om marken som är ansökt som

anpassad skyddszon uppfyller kriterierna för skyddszon mot vattenområde, ska åtagandet ändras till detta.

6 § Skyddszonen ska sås senast sista sådatum det första året i åtagandet. Skyddszoner som redan är etablerade vid åtagandeperiodens början omfattas dock inte av kravet på sådd. Detta är för att undvika att lantbrukare ska bli tvungna att plöja upp redan fullt fungerande skyddszoner och där växtligheten redan är godkänd. Det är dock viktigt att skyddszonen är i så pass bra skick att den kan fylla sin funktion samt uppfylla villkoren för skyddszonen under hela åtagandeperioden. Det är viktigt och tänka på detta i samband med att en lantbrukare beslutar sig för att inte plöja upp och så om en skyddszon.

Växtligheten på skyddszonen ska vara vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter. Det innebär att även rörflen och andra fleråriga energigräs som räknas in bland vallgräsen är godkända på skyddszonen. Anledningen till begränsningen på 15 viktprocent vallbaljväxter är för att kväve inte ska anrikas i skyddszonen. Insektsfrämjande fröblandningar får även blandas i vid sådd av vallgräs, för att skapa ytterligare förutsättningar för att gynna den biologiska mångfalden. Dessa fröblandningar gynnar bland annat pollinerande insekter som humlor och vilda bin. Det finns ingen procentsats angiven för mängden insektsfrämjande fröblandning. Det beror på att Jordbruksverket inte anser att mängden/sorter ska regleras. Eftersom dessa fröer är dyrare än andra fröer bedömer vi att risken att lantbrukaren ska så in för stor mängd än vad som är lämpligt är liten. För att gynna insekter på skyddszonen under hela säsongen är det bra om blomningstiden för de insådda örterna överlappar varandra.

Vilka villkor ställs på skyddszonens skötsel?

7 § I denna paragraf reglerar vi hur växtligheten på skyddszonen ska se ut under åtagandeperioden för att vara godkänd. Detta krav är något lägre än kraven vid anläggandet av skyddszonen. Det beror på att grödan normalt försämras under åtagandeperioden på grund av exempelvis utvintring. Det är viktigt att lantbrukare som går in i ett åtagande informeras om att grödan ska uppfylla villkoren under hela åtagandeperioden.

8 § I denna paragraf reglerar vi att det inte är tillåtet att använda gödsel eller växtskyddsmedel på skyddszonen. Dessa skötselvillkor har sin grund i nationell lagstiftning samt hänger samman med syftet med ersättningen.

9 § Det är tillåtet att låta beta skyddszonen under hela betessäsongen. Efter den 30 juni får växtligheten på skyddszonen även slås av och skördas. Den avslagna växtligheten ska föras bort om det bedöms att den kan skada växtligheten på skyddszonen. Om växtligheten på skyddszonen riskerar att skada närbelägen utsädesodling genom oönskad pollinering får lantbrukaren däremot slå av växtligheten på skyddszonen under hela året. Genom att tillåta att lantbrukaren får slå av växtligheten under hela året om det riskerar att skada närbelägen utsädesodling jämför vi denna hantering med hanteringen av trädor. Det innebär att det blir färre varianter för lantbrukare att hålla reda på. Det är även tillåtet att

använda grödan på skyddszonen för energiproduktion under förutsättning att övriga regler följs. Det innebär till exempel att det endast är möjligt att skörda grödan på utsatta datum samt att växtligheten på skyddszonen inte får skadas i samband med skörden.

10 § I paragrafen regleras att det inte är tillåtet att göra någonting på skyddszonen som leder till att växtligheten skadas. Som undantag är det möjligt att vid dikningsarbete lägga jordmassorna på skyddszonen. Det gäller under förutsättning att jordmassorna är bortförda och växtligheten reparerad senast sista sådatum. Det innebär att, under förutsättning att lantbrukaren har påbörjat åtgärden efter den 30 juni året innan, lantbrukaren har fram till och med den 30 juni på sig att reparera skyddszonen. Om lantbrukaren däremot gör åtgärden på våren ska skyddszonen vara reparerad senast 30 juni samma år. Bakgrunden till undantaget är att underlätta för lantbrukaren när dessa sällan förekommande åtgärder ändå behöver utföras.

11 § Reglerna i paragrafen reglerar att skyddszonen ska ligga obruten på samma mark under hela åtagandeperioden. Detta för att uppnå syftet med ersättningen. Det finns dock en möjlighet för lantbrukaren att ett enstaka år under åtagandeperioden bryta och lägga om skyddszonen för att få en fullgod växtlighet. Om det uppstår skador eller om delar av skyddszonen dött ska man reparera skyddszonen så snart som det är lämpligt. Det gäller under förutsättning att länsstyrelsen beslutar om detta i samband med en kontroll. Denna möjlighet leder förhoppningsvis till en ökad kvalitet på skyddszonerna i ersättningen. Alternativet skulle vara att endast ge lantbrukarna en möjlighet att förbättra grödan genom insädd och försiktiga reparationer. Detta ger dock inte alltid en bra gröda

12 § Datumen är satta för att överensstämja med annan nationell lagstiftning. Dessa datum är desamma som de i **33§ Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket** vad avser växtnäring. Genom att ha samma datum underlättar vi för lantbrukarna.

13 § Reglerna i denna paragraf medger att undantag kan göras från skötselvillkoren vid bekämpning av invasiva arter. Eftersom invasiva arter lätt sprider sig bedömer vi att det är viktigt att det är de kan bekämpas. Därmed bör det finnas en möjlighet att göra ett undantag från tidigaste datum att slå av växtligheten. Vi föreslår att länsstyrelsen kan besluta om undantag med hänsyn tagen till specifika omständigheter och annan lagstiftning.

7. kap. Hotade husdjursraser

Den huvudsakliga nyheten inför kommande programperiod är att genbanker för olika raser av fjäderfä föreslås bli stödberättigande.

Vilka krav finns för att söka ersättning för hotade husdjursraser?

1§ Syftet med ersättningen är att stimulera och underlätta för djurägare att hålla djur av en hotad svensk husdjursras. Det är viktigt att bevara dessa raser för att

upprätthålla den genetiska variationen bland domesticerade djur. Förändringar av vår omvärld kan innebära att egenskaper som dessa djur har kan komma till nytta i framtiden. Dessa raser utgör även ett levande kulturarv. Utan ersättning riskerar flera husdjursraser att dö ut då de inte kan konkurrera med de djur och djurraser som avlats för hög avkastning och produktion.

De grundläggande reglerna för att säkerställa att ersättningen betalas ut till rätt djurägare och till rätt djur framgår av denna första paragraf. Vilka raser som ger rätt till ersättning framgår av x§ xx kap. i **Förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik**. Inför denna programperiod, 2023-2027, inkluderas genbanker av olika fjäderfäraser av höna, anka och gås bland de ersättningsberättigande raserna. Vidare inkluderas Tabacktorpsfår som ersättningsberättigande fårras.

I samband med den ursprungliga remissen föll villkoret på avelsprogram bort och Jordbruksverket lägger genom denna tilläggsremiss tillbaka villkoret. Villkoret har funnits under tidigare programperioder och är därmed ingen nyhet för stödsökande.

Jordbruksverket fastställer alltså avelsprogram för respektive ras och det är en viktig regel att den som söker ersättning följer avelsprogrammet. Av avelsprogrammet framgår bland annat hur aveln ska bedrivas för respektive ras för att bevara de unika egenskaperna som varje ras har. Från krav på avelsprogram undantas raser av fjäderfä eftersom förordning (EU) 2016/1012, som ger Jordbruksverket bemyndigande att godkänna avelsprogram och reglerar vilka krav som ställs, inte omfattar fjäderfä. Jordbruksverket kommer säkerställa att relevanta aspekter kring hur avel bedrivs istället omfattas i samband med att Jordbruksverket erkänner avelsorganisationer för fjäderfä.

Kommenterad [PL1]: Dessa stycken är tillagda genom tilläggsremissen.

För att säkerställa att ersättning betalas ut till renrasiga djur är det viktigt att besättningen är ansluten till respektive ras härstamningskontroll och att lantbrukaren årligen rapporterar de händelser i besättningen som ska rapporteras. Besättningen ska senast sista ansökningsdag vara ansluten. Det innebär att de sökande som vill lägga till andra djurarter eller byta djurart, inom sitt åtagande, kan göra det ända till sista ändringsdag, under förutsättning att besättningen även är ansluten till aktuell härstamningskontroll.

Sökande med genbank för fjäderfä är ansluten till härstamningskontroll (genbanksförening) genom genbankskontrakt. De villkor som genbankskontraktet vid anslutningen omfattar är de villkor som under åtagandeperioden berättigar till anslutning till genbanksföreningen. Det betyder också att de villkor som ett genbankskontrakt vid tidpunkten för utökning av åtagandet omfattar är de villkor som under den nya åtagandeperioden berättigar till anslutning. Detta motiveras av att en utökning av åtagandet leder till ett nytt åtagande på fem år och att det därför är rimligt att en genbanksförenings uppdaterade omfattning på genbankskontrakt fortsättningsvis ska gälla.

Vilka krav finns för åtagandet inom ersättningen?

2 § Regeln hanterar den variation på djurenheter för nötkreatur, svin får och getter inom åtagandet som lantbrukaren årligen måste hålla sig inom. I den strategiska planen framgår det att variationen som tidigare tillämpats även fortsättningsvis ska tillämpas.

Efter det första året i åtagandet ska lantbrukaren hålla djur och söka utbetalning för minst 50 procent och som mest 150 procent av sitt åtagande varje år.

Det är således viktigt att lantbrukaren det första året bara tar med så många djur och djurenheter som denne faktiskt planerar att kunna hålla varje år under åtagandeperioden. Om lantbrukaren kommande år i åtagandet vill ha utbetalning för fler djur och då kommer över 150 procent av sitt åtagande, leder det till en utökning av åtagandet som ger ett nytt femårigt åtagande, enligt 1 kap. 20 § denna föreskrift. Det är viktigt att denna variation är möjlig då det alltid finns en naturlig variation i en besättning.

Om lantbrukaren söker utbetalning för hotade husdjursraser för under 50 procent av sitt åtagande hanteras det enligt tabell i bilaga 2.

3 § Regeln hanterar det antal genbanker av fjäderfä lantbrukaren varje år i åtagandet ska söka utbetalning för. Den variation på djurenheter som tillämpas för djurarterna nötkreatur, svin, får och getter kan inte tillämpas för genbanker av fjäderfä. Genbankerna består genomsnittligt av drygt tio individer och det är inte praktiskt möjligt att ansöka om utbetalning för ett visst antal individer. Ansökan ska istället varje år omfatta det antal genbanker lantbrukaren ansöker om utbetalning för det första året i åtagandet.

Vilka krav finns för besättningen?

4 § Ersättningen betalas ut för djur eller genbanker som är renrasiga och hondjur som betäcks renrasigt. Det är en viktig del i bevarandearbetet att hondjur som ingår i ersättningen betäcks eller semineras med handjur av samma ras. En viktig egenskap hos de hotade husdjursraserna är de goda moderegenskaperna och dessa raser används till viss utsträckning även i korsningsavel där hondjuret betäckts eller seminerats med handjur av annan ras. För dessa djur ska ingen ersättning betalas ut och det reglerar vi i denna paragraf.

5§ Kastrerade djur ingår inte på något sätt i ett avels- eller bevarandearbete och därför kan ingen ersättning betalas ut för dessa.

Vilka krav gäller under hållandeperioden?

6 § Hållandeperioden i ersättning för hotade husdjursraser är 60 dagar. Lantbrukaren som söker åtagande och utbetalning ska hålla de djur eller genbank som anges i ansökan om utbetalning enligt reglerna för ersättningen under 60 dagar. Denna period börjar dagen efter det att ansökan om utbetalning kommer in till Jordbruksverket, vilket framgår av definitionen på hållandeperiod.

7 § Under hållandeperioden är det möjligt att byta ut de får, getter eller svin, som den sökande har redovisat i sin ansökan om åtagande och utbetalning. Detta byte

ska ske inom tio dagar från att det utgångna djuret togs bort från besättningen. Den sökande måste meddela att ett byte av djur har skett inom fem dagar till Jordbruksverket. Antalet djurenheter får inte bli mindre genom att byta djur. I de fall där den sökande inte kan ersätta det utgångna djuret med ett annat djur så innebär det att ansökan om åtagande och utbetalning måste anpassas till det verkliga antalet djur och djurenheter.

Vilka villkor gäller för renrasighet för varje djur?

8 § De djur som tidigare har varit med i någon gång i ersättningarna till hotade husdjursraser är fortsatt godkända för ersättning.

För de djur eller genbank som lantbrukaren söker utbetalning för första gången måste renrasigheten styrkas med uppgifter från härstamningsregister. Dessa uppgifter ska finnas hos Jordbruksverket senast den 15 juni ansökningsåret.

9 § Ett djur anses vara renrasigt då det har känd härstamning av samma ras i fyra generationer eller om djuret eller dess ursprung är direkt från founder. I bevarandearbete är founder ett väl etablerat begrepp och innebär att det är ursprungsbesättningen eller besättningarna, där rasen en gång startade eller upptäcktes.

Det kan även ses som en stor förenkling och att reglerna är förutsägbara om alla djur oavsett ras anses renrasiga om kravet på fyra generationer är uppfyllt.

Vilka djur kan ingå i ansökan om utbetalning?

10 § De djur i besättningen som ingår i bevarande- och avelsarbetet ger rätt till ersättning. Av **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** framgår ålderskraven för de olika djurarterna. Djuren ska vara födda senast året före ansökningsåret och satta i avel senast under hållandeperioden för att ge rätt till ersättning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

11-12 §§ Liksom i kompensationsstödet beräknas ersättningen för nötkreatur från det djurinnehav som lantbrukaren har enligt CDB under den aktuella räkningsperioden.

Samma princip gäller för ersättning för hotade husdjursraser som för kompensationsstödet om vem som får tillgodoräkna sig djuret den dag som det byter produktionsplats. Denna princip är oförändrad från tidigare programperioder.

Djurvälfärdersättningar

Syftet med dessa ersättningar är att förbättra djurvälfaerden hos djur som primärt hålls för livsmedelproduktion.

8 kap. Djurvälfaerdersättning för får

Syftet med ersättningen är att förbättra välfärden för får genom att säkerställa att djuren uppnår sitt näringsmässiga behov i relation till produktionscykeln med hjälp av förbättrad produktionsplanering foderplanering, foderanalys, hullbedömningar, extra klippningar, provtagning för parasiter samt rutiner för att föra in nya får i besättningen.

Fårskötseln bedrivs i Sverige till övervägande del extensivt och i många fall som sidoverksamhet. Det medför behov av stödjande insatser inom vissa delar av produktionen. Då stallperioden är lång i Sverige läggs mycket ansvar på att lantbrukaren har kunskap om fårens behov vid olika tidpunkter och fodrets näringsinnehåll.

Vilka krav finns för att söka ersättning för extra djuromsorg för får?

1 § I den första paragrafen framgår vilka grundläggande krav som den sökande måste uppfylla. Utöver de krav som finns i förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik finns ytterligare några grundläggande krav.

Den sökande ska hålla det antal får som ingår i ansökan om utbetalning under hållandeperioden och som minst hålla ett får under åtagandeperioden fram till och med årets slut.

Åtagandet inom ersättningen är ett år och under detta år ska vissa åtgärder vidtas. Dessa villkor framgår av 4-14 §§ i detta kapitel i föreskriften.

Vilka krav gäller under hållandeperioden?

2-4 § Hållandeperioden för ersättningen är 60 dagar och den räknas från och med dagen efter att ansökan lämnats in.

Det är möjligt att byta ut enskilda får under hållandeperioden så länge som antalet får som angivits i ansökan om utbetalning förblir det samma. Om något eller några får måste bytas ut under hållandeperioden måste ersättningsfåret vara på plats inom tio dagar. I de fall där den sökande inte kan ersätta det utgångna djuret med ett annat djur måste ansökan om åtagande och utbetalning anpassas till det verkliga antalet djur och djurenheter.

De djur som är möjliga att söka ersättning för måste vara satta i avel eller vara över ett år senast under hållandeperioden. Att de är satta i avel innebär enligt definitionen att hondjur är seminerade, betäckta eller släppta med handjur i avelssyfte och handjur har betäckt eller är släppta med hondjur i avelssyfte.

Vilka krav gäller för en produktionsplan?

5 § Ett produktionsår i en fårbesättning består av en mängd skiftande aktiviteter. Fåren hålls dessutom under olika förutsättningar på sommaren jämfört hur de hålls under vintern. Andra aktiviteter beror på var djuren befinner sig i sin respektive produktionscykel. Att upprätta en produktionsplan innebär att man skapar förutsättningar för att i god tid före de olika aktiviteterna sätta in rätt insatser. Ett

exempel kan vara att hyra in hjälp i samband med arbetskrävande aktiviteter såsom vid lamning eller klippning.

Aktiviteter som inte genomförs vid rätt tidpunkt eller inte blir av kan leda till negativa konsekvenser för djurens välbefinnande. För att förhindra detta ska den sökande upprätta en produktionsplan för sin besättning. I produktionsplanen ska både planerade och genomförda aktiviteter framgå. Denna produktionsplanering ska uppdateras kontinuerligt under det år ersättning söks.

Senast sista ansökningsdag ska den sökande ha upprättad denna plan.

6 § De aktiviteter som ska finnas med i en produktionsplan är:

- ☐ Avelsplanering. En avelsplanering innebär exempelvis hur den sökande planerar val av bagge, tackor och rekryteringsdjur, antal tackor per bagge, planerade tidpunkter för betäckning, rekryteringsdjur.
- ☐ Mottagningsrutiner för djur som förs in i besättningen. Den sökande noterar när nya djur köps in, på vilket sätt dessa hålls åtskilda från övriga besättningen. Den tid de nya djuren har varit åtskilda från övriga besättningen ska framgå av planen.
- ☐ Klippning. Den sökande noterar när klippning planeras under året och noterar när det gjorts.
- ☐ Hullbedömning. Den sökande noterar under vilka tidpunkter hullbedömning genomförs i besättningen och dokumenterar resultatet av de tre hullbedömningarna på individnivå.
- ☐ Lamning. Den sökande noterar när besättningen beräknas ha sin lamningsperiod. Även vilka rutiner det finns under denna tid och även tidpunkter när lamningsperioden är ska noteras i produktionsplanen.
- ☐ Betesplanering. Den sökande planerar betessäsongen för sin besättning. Det kan exempelvis vara på vilket sätt besättningen delas upp i olika betesgrupper, vilken betesrotation som gäller med tanke på betestryck och annat. Viktiga tidpunkter noteras i planen under betessäsongen.
- ☐ Avvänjning och könsgruppering. Den sökande noterar hur avvänjningen planeras och hur besättningen grupperas efter det. Tidpunkter för genomförd avvänjning och gruppållning noteras i planen.
- ☐ Slakt och försäljning. Den sökande noterar vid vilka tänkta slaktvikter, ålder eller annat som avgör vilka djur som går till slakt. Vilka faktorer som avgör vilka djur som behålls för rekrytering eller till försäljning av livdjur ska även framgå i planen. Viktiga tidpunkter när det gäller slakt och försäljning ska noteras i planen.
- ☐ Träckprovsanalys. Den sökande ska genomföra två träckprovsanalyser för parasiter per år. Träckprov bör tas enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar.

Dessa åtta huvudpunkter ska minst finnas med i en produktionsplanering för besättningen. Det är minsta nivå på produktionsplan som vi reglerar i 8 §. Det står varje sökande fritt att ha en mer utförlig produktionsplan än vad vi föreskriver om. Det är dock viktigt att de uppräknade punkterna och deras beskrivning finns med för att en produktionsplan ska vara godkänd inom ersättningen.

Det är viktigt att den sökande upprättar produktionsplan för besättningen senast vid ansökningstillfället för att få en bild av och förstå vilka villkor som åtagandet innebär.

Vilka krav gäller vid inventering och analys av foder?

7-8 §§ Rätt mängd foder av rätt kvalitet är en viktig del i en förbättrad djurvelfärd för får. Oplanerade och snabba foderbyten påverkar djurhälsan negativt. För att inte detta ska behöva ske är det viktigt att en foderinventering genomförs. En foderinventering ska omfatta både grov- och kraftfoder. Beräkningen ska omfatta hela stallperioden fram till betessläpp. En inventering ligger till grund för planeringen av hur den sökande fördelar fodret under vinterperioden fram till betessläpp.

Det finns en beräkningshjälp för att enklare kunna foderinventera inom ersättningen. Den är framtagen i samarbete med LRF Kött, Fåravelsförbundet och Lammproducenterna och användes även under förra programperioden 2014-2022. Den ska ses som ett hjälpmedel som den sökande kan välja att använda. Beräkningshjälpen finns på Jordbruksverkets hemsida.

Merparten av det grovfoder som ges till får odlas på den egna gården och i vissa fall måste detta foder kompletteras med kraft- och mineralfoder för att fårens näringsbehov ska tillgodoses. Det är då viktigt att den sökande låter göra en foderanalys av grovfodret som kan påvisa eventuella brister i fodret.

Den sökande ska göra en foderanalys av ett parti grovfoder under ansökningsåret. Analysen ska utföras av ett ackrediterat laboratorium och analysen ska som minst omfatta parametrarna energi och protein. Den sökande ska styrka analysen genom analysprotokoll och kvitto/faktura på kostnaden för analysen. Ersättningen har ett krav på en foderanalys, men det hindrar inte att den sökande genomför ytterligare foderanalyser.

Foderinventeringen och foderanalysen ska vara gjord senast den 1 november det år ansökan avser. Datumet är satt med tanke på att skördesäsongen är olika lång över landet och att säsongen även kan variera över åren. Det är viktigt att dessa villkor är uppfyllda innan den verkliga stallperioden startar.

Vilka krav gäller vid foderstatsberäkningar?

9 § För att fåren ska få rätt mängd foder av rätt kvalitet är det viktigt att den sökande genomför foderstatsberäkningar för får med olika behov och åldrar. Växande får har större näringsbehov än vuxna får liksom dräktiga får och tackor med lamm.

Foderstatsberäkningar tillsammans med foderinventering och foderanalys ger varje sökande mycket goda förutsättningar för att ge fåren rätt foder i respektive produktionsstadie. Det förenklar även arbetet med att fördela det foder som finns att tillgå på ett bra sätt, vilket ger gården en bra foderekonomi.

För varje besättning, oavsett produktionsinriktning, ska det finnas foderstatsberäkningar för får i minst tre olika stadier i produktionscykeln. Stadierna är högdräktiga tackor, tackor med lamm samt lågdräktiga eller övriga får. Ett får räknas som högdräktigt två veckor innan beräknad lamning. I de besättningar där det inte finns några dräktiga får ska tre foderstatsberäkningar ändå genomföras men då anpassade efter hullbedömningar och fodertillgång.

Foderstaterna ska vara beräknade senast den 1 november, det år ansökan avser. Datumet är satt med tanke på att den sökande då har svar på sin foderanalys och därmed kan använda denna vid foderstatsberäkningen. Datumet är även satt med tanke på att den sökande ska kunna ha god hjälp av beräknade foderstater i sin utfodring under den långa stallperioden.

Vilka krav gäller vid hullbedömning?

10 § Trots väl fungerade rutiner och åtgärder på besättnings- och gruppnivå kan det finnas enskilda får i besättningen som behöver mer riktade utfodringsinsatser. För att kontrollera och säkerställa enskilda fårs välfärd ska den sökande känna på djuret för att få en uppfattning om djurets hull. Det är svårt att se hullet på grund av ullen. Tre gånger under året ska den sökande hullbedöma samtliga får.

Hullbedömningarna ska göras under det år som ansökan avser, förslagsvis vid övergång till vinterfoderstat, mitt i dräktigheten, vid lamningen, inför betäckning, vid scanning eller vid avvänjningen. Resultatet av hullbedömningarna ska dokumenteras på individnivå i produktionsplanen.

Hullbedömningen ska även ses som en extra information om hur de övriga insatserna har fungerat i besättningen och om eventuella förändringar måste göras.

Mallen för hullbedömning, bilaga 6, har sitt ursprung i den mall som Gård- och Djurhälsan använder sedan många år tillbaka. I och med detta är mallen redan väl etablerad bland vissa fårägare.

Vilka krav gäller vid klippning?

11 § För mycket ull på fåret försvårar för djuret att göra sig av med överskottsvärme och kan försämra fårets lust att äta. För mycket ull kan även orsaka klåda, hudbesvär och försämra förlossningshygien. Lamm som får i sig föroreningar vid di försvagas och far illa och kan inte tillgodose sitt näringsmässiga behov. Fåren bör därför klippas mer än den enda gång som är lagstadgad.

Huvudregeln är att samtliga får som ingår i åtagandet ska klippas två gånger under året. Hela fåret ska klippas två gånger men under kyligare perioder eller av andra skäl kan den extra klippningen utföras som en hygienklippning. En hygienklippning innebär enligt definition att man klipper fåret runt blygden och

runt juvret men behåller resten av ullen. Det ger en bättre förlossningshygien och gör det lättare för lammen att hitta spenarna utan risk för att få smutsig ull i munnen.

Den sökande ska notera i produktionsplanen när klippning planeras och är genomförd. I de fall den sökande bedömer att det är olämpligt för djurets välfärd att klippa hela fåret kan den ena klippningen utgöras av en hygienklippning. Om den sökande väljer att utföra den ena klippningen som en hygienklippning ska det motiveras i planen varför man valde den typ av klippning.

Man kan se hygienklippningen som undantag från regeln om att hela fåret ska klippas 2 gånger om året. Man kan behöva göra undantag för att det är olämpligt att klippa enskilda får i sin helhet när du klipper resten av din besättning.

Vilka krav gäller när nya får förs in i besättningen?

12 § Introduktion av nya djur i besättningen är den vanligaste orsaken till att sjukdomar eller parasiter kommer in i besättningen, därför är det viktigt med särskilda mottagningsrutiner. Det innebär att djuren hålls avskilda från befintlig besättning i minst tre veckor. Lägsta krav är i en box med täta väggar eller i betesfålla där de inte får kontakt med andra får. Tidpunkter och de rutiner som tillämpas ska framgå av produktionsplanen. Kraven i 4 kap 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15) om djurhållning inom lantbruket m.m. gäller dock.

Vilka krav gäller för träckprovsanalys för parasiter?

13 § Parasiter kan orsaka stort lidande hos djuren. Att hålla parasitbördan på en låg nivå är således en av de viktigaste åtgärderna för en god omvårdnad av djuren och för att säkerställa djurens välbefinnande. För att få en uppfattning av mängden mask och vilka sorters maskar djuren bär på behöver man låta göra träckprovsanalys på djuren. Genom träckprover får man en uppfattning om hur många aktiva äggläggande honor som vid provtagningstillfället finns i djuren. Detta ger en bild av parasittrycket på gården och framför allt vilka arter av parasiter som finns i djurgruppen.

Träckprovsanalyserna ska genomföras av laboratorium som är ackrediterat för analysen. Det ska framgå i produktionsplanen när provtagning planeras och är genomförd. Provresultatet ska dokumenteras på besättningsnivå, t ex i produktionsplanen. Den sökande ska kunna visa dokumentation på faktiska kostnader för provtagningen.

De bägge analyserna ska i första hand utföras på nya djur som tas in i besättningen. Om inga nya djur tas in ska analyserna göras på tackorna. Träckproven bör tas enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar och analyserna ska vara gjorda senast den 1 november ansökningsåret.

Vilka krav gäller vid kontroll?

14-15 §§ För att säkerställa att den sökande följer reglerna och att rätt ersättning lämnas måste vi kontrollera att den dokumentation som ersättningen föreskriver finns på plats. Vi är således skyldiga att kontrollera att den sökande följer reglerna. Kontrollanten kan behöva granska bland annat bokföringen för att bekräfta att de uppgifter som den sökande har lämnat är korrekta. Det är viktigt att den sökande sparar all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättningen under det år ansökan avser samt efterföljande år. Inom ersättningen finns det villkor som ska vara uppfyllda sent på året och därför är det viktigt att dokumentationen sparas även under efterföljande år.

9 kap. Djurvälståndersättning för sugor

Ersättningen är riktad till de lantbrukare som har sugor och betäckta gyltor i planerad smågrisproduktion. Djurvälståndet i hela produktionskedjan påverkas positivt på sikt då skötselvillkor inom ersättningen riktas mot förbättrad produktionsplanering, foderanalyser, hullbedömning, uppföljning av foderkonsumtion och produktionsuppföljning.

Vilka krav finns för att söka djurvälståndersättning för sugor?

1 § Här framgår vilka grundläggande krav som den sökande måste uppfylla. Utöver de krav som finns i **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** finns det ytterligare några grundläggande krav.

Åtagandet inom ersättningen omfattar ett år i taget och under detta år ska vissa åtgärder utföras. Ersättningens belopp är beräknat på att den som söker ersättningen har sugor och betäckta gyltor under hela åtagandeperioden då villkoren ska uppfyllas, därför är det viktigt att den planerade produktionen fortgår under hela det år ansökan avser, med minst en suga eller betäckt gylta.

Under det år ansökan avser ska ett antal skötselvillkor genomföras av den sökande. Villkoren framgår av 4-8 §§ i denna föreskrift.

Samtliga sugor och betäckta gyltor på redovisade registreringsnummer ingår i åtagandet

Vilka krav gäller för redovisning och dokumentation av djur?

2§ Antalet sugor och betäckta gyltor som den sökande anger i sin ansökan ska vara det genomsnittliga antalet sugor och betäckta gyltor under räkningsperioden. Räkningsperioden är den 1 januari till den 31 december året före det år ansökan avser.

I beräkningen ingår de djur som finns i besättningen, oavsett om de satts in före räkningsperioden eller inte, multiplicerat med antal dagar som djuren hålls under räkningsperioden, delat med antal dagar i räkningsperioden. Som en hjälp för att kunna beräkna det genomsnittliga antalet sugor och betäckta gyltor finns det två beräkningsmallar på Jordbruksverkets hemsida. Det är inget krav för ersättningen

att använda mallarna utan de ska ses som en hjälp vid beräkningen. Oavsett hur den sökande har beräknat antalet ska underlaget sparas för en eventuell kontroll.

3§ För att kunna beräkna antalet suggor och betäckta gyltor är det viktigt att lantbrukaren dokumenterar när suggorna har grisat och när gyltorna har blivit betäckta. När suggor och betäckta gyltor förs in eller lämnar anläggningen ska också dokumenteras. Dokumentationen är en förutsättning för att kunna beräkna antalet suggor och betäckta gyltor i ansökan på ett korrekt sätt.

Vilka krav gäller för en produktionsplan?

4§ Ett produktionsår innehåller många olika aktiviteter. Att upprätta en produktionsplan innebär att man skapar förutsättningar för att sätta in rätt insatser i god tid samt utföra aktiviteter vid rätt tidpunkt. Aktiviteter som inte genomförs vid lämplig tidpunkt eller som inte blir av kan leda till negativa konsekvenser för djurens välbefinnande. I produktionsplanen ska både planerade och genomförda aktiviteter framgå. Denna produktionsplanering ska uppdateras kontinuerligt under det år ersättning söks. Senast sista ansökningsdag ska den sökande ha upprättat denna plan.

Väsentliga aktiviteter som ska finnas med i en produktionsplan:

• Djurflödesschema • Stallplan • Skötselrutiner

Ett djurflödesschema visar hur djuren flyttas mellan olika stallavdelningar, ofta beroende på i vilken produktionsfas djuret befinner sig i. Det är viktigt att ha kontroll på dessa förflyttningar för att kunna minska stressen hos djuren och därmed gynna välfärden.

En stallplan visar de byggnader och stallavdelningar som ingår i produktionen. En upprättad stallplan underlättar produktionsplaneringen eftersom man får en tydlig bild av platstillgången i de olika stallavdelningarna.

För att kunna verifiera att villkoret på fem dagars tomtid uppfylls är det viktigt att djurflödesschema och stallplan finns. Villkoret på fem5 dagars tomtid gäller mellan varje djuromgång i stallavdelningar för smågrisar och växande grisar. Tomtiden är viktig för att det ska vara god upptorkning av alla ytor efter tvättning. Djuren utsätts för mindre stress om stallavdelningarna är torra.

Förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika besättningar och då är det viktigt att ta fram skötselrutiner som är anpassade till den egna besättningen och produktionen. Skötselrutiner är viktigt för djurens välbefinnande. Rutiner är viktiga när det är flera personer som deltar i skötseln av djuren eller om besättningen utökas. Störningar i redan inarbetade rutiner kan få negativa konsekvenser för djurens välbefinnande.

Vilka krav gäller för analyser av foder, vatten eller strömaterial?

5 § Suggor och betäckta gyltor ska ha tillgång till foder, vatten och strömaterial av god kvalitet som motsvarar deras naturliga behov. De ska dagligen ges foder av

lämplig struktur och fodergivnan ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel. För att säkerställa detta ska den sökande låta analysera foder, vatten eller strömmaterial vid ett ackrediterat laboratorium. Det är viktigt att säkerställa kvalitet och innehåll då foder och strömmaterial som inte uppfyller kraven på god kvalitet påverkar djurens välbefinnande och produktionen negativt. Varje analys ska omfatta minst en av parametrarna foderstruktur, råproteinhalt, mykotoxiner eller hygienisk kvalitet. Det ska finnas minst en analys gjord på mykotoxiner eller hygienisk kvalitet. Den sökande ska kunna styrka dels analysresultat med analysprotokoll från laboratorium, dels att denne har haft faktiska kostnader för analyser.

Foderanalyserna ska utföras på ett ackrediterat laboratorium för att villkoret i ersättningen ska vara uppfyllt. De parametrar som vi valt att analysera har stor betydelse för att säkerställa att suggorna och de betäckta gyltorna ska få ett passande foder. Minst två analyser ska vara gjorda senast den 1 november.

Vilka krav gäller vid hullbedömning?

6 § För att på ett effektivt sätt utvärdera om suggornas och de dräktiga gyltornas näringsbehov är tillgodosett ska den sökande regelbundet hullbedöma suggorna och de betäckta gyltorna. Hullbedömningen ska även ses som en extra information om hur de övriga insatserna har fungerat i besättningen och om eventuella förändringar måste ske.

Vilket hull suggan har påverkar hennes välmående och hållbarhet samt hur väl hon kan ta hand om sina smågrisar. Feta sugor är minst lika negativt som magra sugor. Samtliga sugor och dräktiga gyltor ska hullbedömas fyra gånger under en gräsningscykel. Om suggan ingår i en suggpool ska navet utföra tre bedömningar och satelliten en bedömning. I produktionsplanen ska det framgå vid vilka tillfällen hullbedömningarna kommer att genomföras och när de utförs. Resultatet av hullbedömningarna ska dokumenteras på individnivå i produktionsplanen.

Mallen för hullbedömning, bilaga 7, har sitt ursprung i den mall som Gård & Djurhälsan har använt sig av under flera år. Mallen användes under tidigare programperiod 2014-2022.

Vilka krav gäller vid uppföljning av utfodring?

7 § Optimal utfodring är en grundförutsättning för att hålla suggorna i ett jämnt och gott hull. Därför är det viktigt att den sökande dagligen följer upp utfodrad och konsumerad mängd. De sugor och betäckta gyltor som har ätit upp fodret kan vid behov behöva en större fodergiva och de som inte ätit upp fodret kan vara utfodrade med för mycket foder eller behöver hållas under observation. Den dagliga kontrollen av sugor och dräktiga gyltors allmäntillstånd och aptit kan ge information om skador, problem med ben och klövar och eventuella brister i fodrets kvalitet.

Förutsättningarna för optimal utfodring kan förändras till exempel i samband med att djurgrupper förändras, på vilket sätt djuren hålls och om besättningens storlek

förändras. Rutiner för att systematisk följa upp utfodringen är därför viktig. Dokumentationsformen kan se olika ut för olika sökande. En del sökande har ett helt manuellt system och andra sköter det elektroniskt. Det är viktigt för ersättningen att det ska finnas ett protokoll eller annat skriftligt underlag som visar att rutinen följs dagligen och av vem. Det är viktigt att detta protokoll sparas för att kunna visa vid kontroll.

Vilka krav gäller vid produktionsuppföljning?

8 § Eventuella brister i djurvälfaerden kanske inte upptäcks i den dagliga skötseln av djuren. Det är därför viktigt att den sökande även genomför regelbundna produktionsuppföljningar på besättningsnivå. Villkoret för ersättningen är att den sökande ska göra fyra produktionsuppföljningar jämt fördelat under det år som ansökan avser. Produktionsuppföljningen innehåller sex punkter och den sökande ska välja minst fyra av dessa vid respektive uppföljning. Punkterna har på ett eller annat sätt stark anknytning till djurens välfärd och en avvikelse på vad som anses normalt kan vara tecken på brister i djurens välfärd.

De sex punkterna är:

- Antal producerade grisar per sugga och år eller antal producerade grisar per sugga och omgång.
- Grisningsprocent.
- Andel gyltkullar.
- Antal avvanda grisar per kull.
- Andel omlöp.
- Utgångsorsak och antal grisningar för utslagssuggor.

Den sökande behöver inte använda samma punkter vid varje produktionsuppföljning. Det är viktigt att resultatet av uppföljningen samt underlaget som visar hur produktionsuppföljningen har genomförts och hur resultatet har beräknats under året sparas.

Vilka krav gäller vid kontroll?

9-10 §§ Jordbruksverket måste säkerställa att den sökande följer reglerna och därmed får rätt ersättning. Den som utför kontrollerna kan behöva granska bland annat bokföringen för att få bekräftelse på att de uppgifter som den sökande lämnar är korrekta. Det är viktigt att all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättning sparas under det år ansökan avser och efterföljande år.

10 kap. Djurvälferdsersättning för mjölkkor

Syftet med åtgärden är att förbättra klövhälsan hos mjölkkor, vilket görs genom ökat antal verkningar per år, rutiner för kontroll, bedömning och uppföljning av mjölkornas klövar samt vid behov även behandling av klövsjukdomar.

Vilka krav finns för att få djurvälståndersättning för mjölkkor?

1-2 §§ Dessa paragrafer reglerar vilka lantbrukare som kan söka ersättningen och för vilka kor. Alla mjölkkor som uppfyller villkoren ska ingå i åtagandet. Då rekryteringen under året i en mjölkbesättning kan vara hög är det av naturliga skäl inte möjligt att ta med alla kor i ersättningen. Det finns inget krav på att den enskilda kon måste vara kvar i besättningen en viss tid. När skötselvillkoren på varje enskild ko är uppfyllda behöver inte kon finnas kvar i besättningen längre.

Det är lantbrukarens ansökta antal mjölkkor som ligger till grund för beräkningen av ersättningen. I CDB saknar vi information om ett djur är köttdjur eller mjölkko vilket innebär att vi inte kan få rätt uppgifter från systemet och därför har vi konstruerat beräkningen av ersättningen på detta sätt. Den här beräkningsmodellen innebär att den sökande antingen får ersättning eller inte för kon. Det finns ingen möjlighet att få ersättning baserat på det antal dagar som kon finns i besättningen, liksom andra ersättningar där CDB ligger till grund för beräkningen.

Det är endast kor som är minst 24 månader gamla vid sista ansökningsdag som ger rätt till ersättning. Anledningen till detta är att 24 månader är en lämplig ålder för en kva att få sin första kalv samt att det sällan finns behov av att verka klövarna på djur som är under 24 månader.

Om kon blir 24 månader senast sista ansökningsdag är det dock möjligt att genomföra den första verkningen innan sista ansökningsdag. För att verkningen ska räknas in i ersättningen det aktuella året måste verkningen ske från den 1 januari till den 31 december det året lantbrukaren söker ersättning.

En ko för mjölkproduktion ger rätt till ersättning om den ingår i besättningen under tillräckligt lång tid för att den sökande ska ha möjlighet att uppfylla villkoren i 3-6 §§ på individen. Ersättningen baseras på skötselvillkor som måste vara uppfyllda på de mjölkkor som ingår i ansökan. Om skötselvillkoren inte är uppfyllda på ett enskilt djur är det inte ersättningsberättigat.

I en mjölkbesättning kan vissa kor tillfälligt användas som amkor vilket innebär att korna ger di till andras kalvar. Även under denna period ska kon ingå i åtagandet och ger rätt till ersättning under förutsättning att kon huvudsakligen ingår i mjölkproduktionen.

Vilka skötselvillkor finns?

3-6 §§ Dessa paragrafer innehåller de skötselvillkor som gäller för ersättningen. Villkoren ska vara uppfyllda för att ersättning ska kunna betalas ut.

Klövhälsan är en av de viktigaste parametrarna för djurvälstånd i mjölkproduktion och har stor betydelse för mjölkornas hälsa, fertilitet och allmänna välmående.

Därför är god skötsel av djurens klövar en betydelsefull åtgärd för att ge en god omvårdnad av kor som hålls för mjölkproduktion.

För att den sökande ska få ersättning ska samtliga klövar på varje enskild ko besiktigas och verkas vid behov två gånger under det år som ansökan avser. Verkningarna ska genomföras med minst tre månaders mellanrum. Det ska vara en certifierad klövvårdare som utför verkningarna alternativt en lärling under överinseende av en certifierad klövvårdare.

Dokumentation och bedömning ska göras för varje ko vid båda verkningstillfällena. I föreskriften framgår vilken information som ska ingå i klövhälso rapporten. Många lantbrukare registrerar redan idag den här informationen i samband med klövverkningen. Kravet på dokumentationen är framtaget för att i så stor utsträckning som möjligt överensstämmer med denna registrering.

Regelbunden besiktning och verkning av klövar ger underlag för direkta åtgärder men också information om besättnings generella klövhälso status. I samband med verkningen ska en klövhälso plan göras där åtgärderna specificeras.

Den sökande samt klövvårdaren kan ta fram klövhälso planen tillsammans. Klövhälso planen ska innehålla en planering för årets verkningar samt tidpunkter då verkningen genomförts eller kommer att genomföras. Det ska även framgå vem som har genomfört verkningen. Om eventuella klövhälso problem i besättningen överstiger de angivna procentsatserna ska klövhälso planen även innehålla en konkret åtgärdsplan. I åtgärdsplanen ska det framgå när, hur och av vem åtgärderna ska genomföras. De angivna procentsatserna är framtagna tillsammans med näringen. Diagnoseerna klövsulesår och böld i vita linjen till en punkt är sammanslagna och avvikelsen får vara sammanlagt 5 %. Anledningen är att klövsulesår och böld i vita linjen är två närliggande diagnoser och att det därför är lämpligt att ha dem tillsammans som en diagnos för att undvika problem med hur registreringarna ska tolkas.

På lång sikt är det förebyggande arbetet som är det viktigaste för att undvika problem och skapa god djurhälsa. Genom regelbundna bedömningar av klövarnas hälsa kan resultatet av dessa åtgärder utvärderas och klövhälso planen anpassas. Klövvård är alltså mer än bara klövverkning.

Vilka krav gäller vid kontroll?

7-8 §§ Jordbruksverket måste säkerställa att de lantbrukare som söker ersättningen följer reglerna och därmed får rätt ersättning. Vi är skyldiga att kontrollera att den sökande följer reglerna. Den som utför kontrollerna kan behöva granska bland annat bokföringen, för att få bekräftelse på att de uppgifter som den sökande lämnar är korrekta. Vid en fältkontroll ska lantbrukaren kunna visa på att det antalet kor som finns med i åtagandet är verkade två gånger. Detta innebär att samma individ har verkats vid två tillfällen under året. Det är viktigt att all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättning sparas under det år som utbetalningen avser samt året därefter eftersom efterkontroller kan ske efterföljande

år. Den sökande har hela året på sig att utföra vissa villkor, vilket innebär att det kan vara svårt att kontrollera dessa under innevarande år.

11 kap. Kompensationsstöd

Kompensationsstödet fick nya ramar inför programperioden 2014-2022. Dessa ramar är oförändrade inför strategisk plan, 2023-2027.

Regeringen ansvarar för och fattar beslut om den grundläggande utformningen av kompensationsstödet. Utformningen kommer att regleras i **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik**. I och med att ramarna är oförändrade inför strategisk plan 2023-2027 kommer endast smärre förändringar att genomföras för stödet. De förändringar som är aktuella kommer att regleras i den svenska förordningen. Reglerna i föreskrifterna kommer att vara desamma förutom en del redaktionella justeringar. Förslaget på föreskrift reglerar därmed liksom tidigare skötselvillkor och detaljerade villkor om hur djurenheter ska beräknas. I sammanställningen över samrådssvar kommer vi att hänvisa till förordningen för de frågor som rör utformningen på stödet.

Vilka villkor gäller grödor som ingår i ansökan om utbetalning?

1 § Aktivitetskravet är detsamma som aktivitetskravet för gårdsstöd.

Vad gäller för grovfodergrödor som odlas på åkermark? 2 § Reglerar de krav som gäller för skörd och bete av grovfoder odlad på åkermark och när de senast ska genomföras.

Vad gäller för betesmark och slåtteräng?

3 § Reglerar de krav på hur betesmarker och slåtterängar ska betas eller skördas och när de senast ska genomföras. Skötselvillkoren är i detta förslag något lägre än för miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Skälet är att kompensationsstödet ersätter merkostnader för naturbetingade svårigheter i jordbruket och miljöersättningarna ersätter specifik skötsel som behövs för att bevara värdena. De undantag som länsstyrelsen beslutar om för miljöersättning för betesmarker och slåtterängar bör i även gälla för kompensationsstödet.

När får träda skördas om den sökande söker utbetalning för jordbruk av typ 1, 2 eller 3?

4 § Reglerar när en träda tidigast får skördas för att inte räknas som en grovfodergröda inom kompensationsstödet.

Vad gäller för alla växtodlingsgrödor?

5 § Ersättningen för grödorna är beräknad för de åtgärder som behövs för att få en god skörd. Lantbrukaren ska till exempel använda så stor utsädesmängd som behövs för att få en god skörd. Vidare förtydligas med att vallbaljväxter och vallgräs endast får ingå som insådd utom vid odling av frövall.

Vilka särskilda villkor finns för spannmål?

6 § Reglerna i paragrafen fastställer när skörd av spannmål tidigast får ske. Syftet med regleringen är att grönfoder inte ska anmälas som spannmål för att kunna få högre ersättning.

Vilka särskilda villkor finns för hampa?

7 § Reglerar kraven på kompensationsstöd för hampa. Den som odlar hampa måste följa de generella krav som finns för att minimera risk för att hampan används till narkotikaframställning. Det handlar om att man endast får odla vissa godkända sorter och att man ska skicka in etiketten för att styrka vilken sort man odlar. Motsvarande reglering finns för gårdsstöd och ersättning för ekologisk produktion.

Vilka särskilda villkor finns för frövall?

8 § Reglerar kraven på kompensationsstöd för frövall. Grödan ska odlas med det syfte som den redovisas för vilket innebär att man ska odla frövall för att producera utsäde. En frövall som odlas för att få fram vallfrö av god kvalitet består av en sorts vallgräs eller vallbaljväxt. Den som söker ersättning för frövall ska följa de regler som finns för certifierad fröodling. Avtal med utsädesleverantören ska kunna styrkas vid kontroll på plats. Motsvarande regler finns för gårdsstöd och ersättning för ekologisk produktion.

Vilka särskilda villkor finns för skottskog med kort omloppstid?

9 § Reglerar kraven på kompensationsstöd för skottskog med kort omloppstid. Förutsättningen är att marken kan räknas som åkermark med snabbväxande skottskog. För att ha samma villkor som för gårdsstödet föreslås en hänvisning till definitionen på *Skottskog med kort omloppstid* i 2 kap. 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:xx) om direktstöd och grundvillkor. Godkända grödor blir då salix med ett maximalt skördeintervall på 10 år samt poppel och hybridasp med ett maximalt skördeintervall på 20 år.

Vilka särskilda villkor finns för extensiva grödor?

10-11 §§ Reglerar skördekrav på extensiv gröda och när skyddszon får räknas som extensiv gröda. Ersättningsnivån är relativt låg. Generellt finns därför inte behov av detaljerade regler för att hindra att stöd betalas ut till grödor som inte har de merkostnader som stödet ersätter för. Ett krav på årlig skörd gäller för att få ett krav som är högre än aktivitetskravet och inte betala ut för mark som sköts som en träda

Skyddszonen ska ingå i ett miljöersättningsåtagande och den får användas enligt reglerna för miljöersättningen. Skyddszonen får därmed betas under hela betessäsongen. Mellan den 1 april och 30 juni får växtligheten på skyddszonen slås av och skördas. Den avslagna växtligheten ska föras bort om det bedöms att det avslagna materialet kan skada växtligheten på skyddszonen. Skyddszonen får inte gödslas. Detta blir ett undantag från förbudet att ta en grovfoderskörd från

skyddszoner, för att inte försvåra för lantbrukaren att uppfylla kravet på att föra bort avslagen växtlighet som skadar skyddszonen.

För lantbrukare som även söker kompensationsstöd för grovfoder med betesdjur (typ av jordbruk 1, 2 eller 3) gäller att andra extensiva grödor än skyddszoner inte får användas till grovfoder. För att göra detta kontrollerbart ska lantbrukaren kunna visa dokumentation av användningen av alla skördar av extensiva grödor under året. För vallgröda som använts till energiproduktion ska lantbrukaren ha en egen panna eller biogasanläggning eller kunna visa verifikationer på att alla vallskördar under året har lämnats till energiproduktion på ett annat företag. Rörflen får både användas till energiframställning och strö. Om den används till energi kan den skördas grön. Om den används till strö måste den skördas när den är torr och saknar fodervärde.

Grüngödsling skördas vanligtvis inte, men det förekommer att växtmaterialet skördas för att läggas på en annan gröda. I de fallen ska lantbrukaren dokumentera skörden och kunna redogöra för hur materialet använts.

Vilka villkor gäller särskilt om den sökande söker utbetalning för jordbruk av typ 1, 2 eller 3?

12 § Reglerar användningen av vissa grödor för att de inte ska räknas som grovfodergrödor för jordbruk av typ 1, 2 eller 3. Sökande som redovisar rörflen, grüngödsling där materialet förs bort, vallgröda som används för energiändamål eller levereras till vallfodertork ska kunna visa att grödan inte har använts som grovfoder. Den sökande ska därvid redogöra för hur grödan har använts, visa upp dokumentation av alla skördetillfällen, kontraktet med vallfodertork samt verifikationer.

Hur ska ersättning beräknas för företag med mark inom flera stödområden?

13 § Reglerar villkoren för nedtrappning av stöd när företaget har mark inom flera stödområden. Nedtrappning görs alltid av areal i områden som ger lägst ersättning, vilket därmed blir mest gynnsamt för lantbrukaren.

14 § Reglerar krav på djurtäthet som ska tillämpas när företaget har grovfodergrödor inom flera stödområden för vilka kraven på djurtäthet är olika. I paragrafen framgår det att för företag med vall inom flera stödområden, för vilka olika krav på djurtäthet tillämpas, lämnas ersättning enligt det krav på djurtäthet som tillämpas för det stödområde där företagets brukningscentrum är beläget samt att om brukningscentrum ligger utanför stödområde där ersättning lämnas tillämpas det krav på djurtäthet som gäller för stödområde med högst krav på antal djurenheter per hektar.

Hur ska tackor och getter redovisas i ansökan om utbetalning?

15-16 §§ Reglerar hur tackor och getter ska redovisas i ansökan och villkoren för djurens stödberättigande. Lantbrukaren ska redovisa antalet tackor och getter

(hondjur) i SAM-ansökan. Lantbrukaren ska sedan hålla det antalet under 60 dagar efter det att ansökan kommit in till länsstyrelsen.

Tackor och getter måste inte ha fått ungar under räkningsperioden, för att lantbrukaren ska kunna få ersättning för dem, utan det räcker att tackorna eller getterna har inseminerats eller släppts till en bagge eller bock.

Hur får tackor och getter som ger rätt till ersättning bytas ut?

17 § Reglerar hur tackor och getter får bytas ut under hållandeperioden. Lantbrukaren får byta ut tackor och getter mot andra djur av något av dessa djurarter. Det totala antalet djurenheter som lantbrukaren sökt utbetalning för får inte minska. Lantbrukaren ska skaffa nya djur inom 10 dagar.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

18 § Reglerar räkningsperiodens omfattning och när den infaller. Liksom i ersättningen för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion beräknas ersättningen för nötkreatur som ett genomsnitt av det djurantal som lantbrukaren rapporterar till CDB.

Samma princip råder för kompensationsstödet som för ersättningen för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion när det gäller vem som får tillgodoräkna sig djuret samma dag som det byter produktionsplats. Denna princip är ingen ändring mot tidigare programperioder.

19 § Reglerar när ett djur i CDB kan tillgodoräknas den sökande och att länsstyrelsen kan medge särskilda skäl när ett djur inte finns anmält till CDB.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekter det blir om någon reglering inte kommer till stånd

Genom att strategisk plan för Sverige beslutas finns ramen för regelverket på plats. För att den strategiska planens stöd ska gå att genomföra krävs ytterligare regler för detta. Bland annat genom **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** och olika föreskrifter och allmänna råd. Utan dessa kan inte stöden tillämpas i Sverige. De olika föreskrifterna och allmänna råd är viktiga delar för att åtgärderna i den strategiska planen är kontrollerbara och att det finns regler som är förutsägbara. Det finns således inga alternativa lösningar för att inte införa regler och allmänna råd för dessa miljöersättningar, kompensationsstöd och djurvälståndersättningar i en föreskrift. Reglerna måste finnas samlade för att det ska vara tydligt vilka regler som gäller för dessa ersättningar och stöd.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

2 kap. Skala för avdrag på grund av villkorsfel

De som berörs är de som har åtagande i ersättningsformerna och i de fall stödmyndigheten bedömer att de inte uppfyller villkoren. Länsstyrelserna och Jordbruksverket, som är de myndigheter som handlägger ersättningsformerna, berörs också.

3 kap. Skötsel av betesmarker och slåtterängar

Den grupp som berörs direkt är de som kan välja att söka ersättningen. Det är lantbrukare och andra som är intresserade av att sköta marker med djur eller slåtter. För dem kan möjligheten att få ersättning för den skötsel som de utför bidra till att de väljer att sköta större arealer än vad de annars hade gjort. Det kan även medföra att de väljer att beta värdefulla betesmarker istället för att låta djuren beta på åkermark.

Genom att uppmuntra till att dessa marker sköts bevaras biologiska och även kulturhistoriska kvaliteter i landskapet. Det bidrar även till att en variation i landskapet finns kvar. Detta är exempelvis positivt för friluftslivet och andra grupper som tar del av ett öppet landskap.

En annan grupp som berörs är länsstyrelserna och Jordbruksverket som hanterar ersättningen och på det här sättet påverkas.

Det fanns även i landsbygdsprogram 2014-2022 en ersättning för betesmarker och slåtterängar. Då hade cirka 24 500 lantbrukare ett åtagande för betesmarker och slåtterängar.

4 kap. Fäbodlar

Den grupp som direkt berörs är de som kan välja att söka ersättningen. Det är fäbodbrukare och andra som är intresserade av att bedriva fäbodbruk. För dem kan möjligheten att få ersättning för den skötsel som de utför bidra till att de väljer att sköta en fäbod som de istället hade låtit stå oanvänd. Det kan på det sättet medföra att de väljer att transportera iväg djuren till fäboden istället för att endast låta dem beta vid hemgården.

Genom att uppmuntra till att dessa fäbodlar sköts bevaras biologiska och kulturhistoriska kvaliteter. En fäbod i bruk visar en bruksform som historiskt var vanlig. Ett levande fäbodbruk möjliggör därför att hantverk och traditioner kan föras vidare till kommande generationer.

En annan grupp som berörs är Länsstyrelserna och Jordbruksverket som hanterar ersättningen och på det här sättet påverkas. Det fanns även i programperiod 2014-2022 en ersättning för fäbodlar. Då hade cirka 200 lantbrukare ett åtagande för fäbodlar.

5 kap. Skötsel av våtmarker och dammar

De som direkt berörs av regleringen är de som har våtmarker och dammar som uppfyller villkoren och väljer att söka ersättningen.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas eftersom de hanterar ersättningen. Det fanns i Landsbygdsprogram 2014-2022 en ersättning med namnet ”Skötsel av våtmarker och dammar”. Sammanlagt hade 2 200 lantbrukare ett åtagande för skötsel av våtmarker under föregående period.

6. kap. Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

Den grupp som berörs direkt är de lantbrukare som kan välja att söka ersättningen. Det är lantbrukare som har åkermark i nitratkänsligt område. För dem kan möjligheten att få ersättning för skyddszoner bidra till att fler väljer att anlägga och sköta skyddszoner, vilket bidrar till minskad ytavrinning, erosionen samt läckaget av näringsämnen från åkermark. De som berörs är ungefär 3000 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

7 kap. Hotade husdjursraser

De som berörs är de lantbrukare som håller djur av de raser som är hotade svenska husdjursraser och som då kan söka ersättningen. Vi beräknar att ungefär 2 300 företag kommer att ha ett åtagande inom ersättningen. Detta inkluderar antalet sökande med genbank för fjäderfä som vi uppskattar till att bli 1 300 stycken.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas också då denna ersättning handläggs på Jordbruksverket och kontrolleras i fält av länsstyrelsen.

8 kap. Djurvälståndersättning för får

De som berörs är de lantbrukare som håller får och som då kan söka ersättningen. Det rör sig om ca 2200 företag. Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas också då denna ersättning kommer att handläggas på Jordbruksverket och kontrolleras i fält av länsstyrelsen.

9 kap. Djurvälståndersättning för suggor

De som berörs är de lantbrukare som håller suggor och betäckta gyltor och som då kan söka ersättningen. Det rör sig om ca 400 företag. Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas också då denna ersättning kommer att handläggas på Jordbruksverket och kontrolleras i fält av länsstyrelsen.

10 kap. Djurvälståndersättning för mjölkkor

Den grupp som berörs direkt är de lantbrukare som kan välja att söka ersättningen. Det är lantbrukare som har kor för mjölkproduktion. Det rör sig om ca 2100 företag. För dem kan möjligheten att få ersättning för klövverkningen bidra till att fler väljer att verka klövarna på korna två eller fler gånger per år, vilket leder en förbättrad klövhälsa. En annan grupp som berörs är länsstyrelserna och Jordbruksverket som hanterar ersättningen och på det sättet påverkas.

11 kap. Kompensationsstöd

De som direkt berörs av regleringen är de som kan söka ersättningen.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas eftersom de hanterar ersättningen. Vi bedömer att antalet lantbrukare som söker stödet kommer att vara av ungefär samma storleksordning som under de år som föregår den kommande programperioden, det vill säga ungefär 21 700 lantbrukare kommer årligen att söka ersättningen.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Förordningen är inte klar ännu inför remissen. Arbetet med föreskrifter och allmänna råd behöver löpa parallellt förordningsarbetet för att Sverige ska kunna införa den strategiska planens stöd den 1 januari 2023. Framtagandet av regelverk sker med löpande kontakter mellan regeringskansliet och Jordbruksverket.

5. Uppgifter om vilka kostnadmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Miljöersättningar och djurvälståndersättningar är frivilliga att söka och är ersättning för det arbete man utför och det intäktsbortfall som kan uppstå. Förändringar i verksamheten kan behöva göras, men det ska täckas av ersättningen. Om företagen behöver göra ytterligare förändringar är svårt att förutse.

För de jordbruksföretag som har möjlighet att söka kompensationsstöd är denna ersättning en mycket viktig del. Kompensationsstödet ska gynna de företag i områden med mindre gynnsamt klimat och sämre förutsättningar för odling.

Syftet med en gemensam skala för villkorsavdrag är att ge jordbruksföretag i hela landet mer lika avdrag vid samma typ av fel och därmed mer lika förutsättningar. Skalan för avdrag kan bidra till att villkoren följs bättre och därmed öka effektiviteten i åtgärderna. Länsstyrelsens och Jordbruksverkets handläggning underlättas också när det finns gemensamma regler för avdragen.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med skyldigheterna.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ikraftträdande

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd beräknar vi ska beslutas och träda i kraft den 1 januari 2023. Beslutet måste då tas i december 2022. Det råder ännu en viss osäkerhet omkring tidpunkten för beslut av föreskriften, eftersom vi inte kan besluta föreskriften innan förslag till **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.**

Information om nya ersättningar

Jordbruksverkets huvudsakliga informationskanal är webbplatsen. På webbsidorna om alla stöd och ersättningar uppdateras kommer alla regler att finnas tillgängliga. I arbetet med att införa strategisk plan med nya regler och ersättningsformer är det viktigt att informera alla företag som berörs. All webb-information om alla ersättningar och stöd kommer att uppdateras under hösten 2022 och inför SAM-perioden. Reglerna och villkoren i vårt förslag till föreskrifter och allmänna råd är så pass säkra nu att vi vill föreslå ett förslag till föreskrifter och allmänna råd om dem.

Jordbruksverket kommer att ge information till målgruppen via väl etablerade kanaler. Det kommer bland annat att ske via Jordbruksverkets hemsida, riktade utskick och information i olika forum, till exempel Konsultinfo. Inför att SAM-Internet öppnar gör Jordbruksverket ett riktat utskick till de som sökte året tidigare. Utöver Jordbruksverkets allmänna information ska även länsstyrelserna informera lantbrukare. Jordbruksverket kommer informera länsstyrelserna om den nya strategiska planen och framförallt om ersättningarna, bland annat vid olika utbildningstillfällen under hösten 2022 och våren 2023.

B. Kommuner och regioner

Markera med X:

☒ Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkten i avsnitt B.

☐ Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller regioner.

Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkten i avsnitt B.

1. Beskrivning av effekter för kommuner eller regioner

Klicka eller tryck här för att ange text.

C. Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med X:

☐ Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

☒ Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd, berör de lantbrukare och lantbruksföretag som uppfyller de krav som ställs för respektive stöd och ersättning. För de olika ersättningarna kan det vara olika typer av företag som kommer ifråga men vi bedömer att de flesta är enmansföretag eller företag med ett fåtal anställda.

För kompensationsstöd i strategisk plan 2023-2027 ställs krav på att den sökande är aktiv lantbrukare, **enligt artikel 4.5 i Europaparlamentets och rådets förordning EU nr 2021/2115**.

Vi bedömer att ovanstående krav kan påverka kommuner och landsting men vi bedömer att för övriga delar av den föreslagna föreskriften inte ska påverka kommuner och landsting.

Skötsel av betesmarker och slåtterängar

De som berörs är de ungefär 24 500 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

Fäbodrar

De som berörs är de ungefär 200 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

De som berörs är de ungefär 3 000 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

Skötsel av våtmarker och dammar

De som berörs är de som vill söka ersättningen i strategisk plan 2023-2027. Vi bedömer att det är ungefär lika många som vill söka framöver som innan. Sammanlagt hade 2 200 lantbrukare ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar under föregående period.

Hotade husdjursraser

De som berörs är de ungefär 2 300 företag som vi beräknar kommer att ha ett åtagande inom ersättningen. Detta inkluderar antalet sökande med genbank för fjäderfä som vi uppskattar till att bli 1 300 stycken.

Djurvälståndersättningar

Djurvälståndersättning för får

De som berörs är de ungefär 2 200 företag som vi beräknar kommer ha ett åtagande inom ersättningen.

Djurvälståndersättning för suggor

De som berörs är de ungefär 400 företag som vi beräknar kommer ha ett åtagande inom ersättningen.

Djurvålfärdsersättning för mjölkkor

De som berörs är de ungefär 2 100 företag som vi beräknar kommer ha ett åtagande inom ersättningen.

Kompensationsstöd

De som berörs är de ungefär 21 700 företag som vi bedömer kommer att söka ersättningen.

2. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvålfärdsersättningar och kompensationsstöd omfattar regler för att söka dessa stöd och ersättningar. Det gäller djurvålfärdsersättningarna och kompensationsstödet. För djurvålfärdsersättningarna uppstår framför allt kostnader för att göra den dokumentation som krävs, dessa framgår av nedan och den särskilda konsekvensanalysen. Under den tidigare programperioden 2014-2022 hade djurvålfärdsersättningarna och kompensationsstödet nästan exakt samma regler därför är skillnaden i administrativ börda bestående av framför allt ändrade ersättningsnivåer och priser. I den tidigare perioden var den administrativa bördan som inte ersätts beräknad till ca 6,5 miljoner. För kommande period uppgår beräkningen till ca 6,9 miljoner. Den särskilda konsekvensanalysen med tabell bifogas till konsekvensutredningen, Bilaga Särskild konsekvensanalys.

För alla ersättningar och stöd finns dessutom kostnaderna för att söka dessa beräknade i arbetet med föreskrifter för ansökan, **Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:XX) om ansökan för jordbrukarstöd.**

1 kap.31 §, Regeln om undantag kan innebära vissa administrativa kostnader som vi bedömer är väldigt små. Ett exempel på undantag kan vara om en lantbrukare behöver längre tid för att hinna så. I praktiken innebär det att lantbrukaren kontakter länsstyrelsen som sin tur begär undantag hos Jordbruksverket för lantbrukarens räkning.

Beräkning av administrativ börda för kompensationsstödet (11 kap.)

12 § Dokumentera skörd- I denna paragraf finns krav på lantbrukaren att ha dokumentation som möjliggör kontroll av att extensiva grödor inte används till grovfoder. Arealen av dessa grödor uppskattas till 325 ha på 65 företag. Vi uppskattar den genomsnittliga skiftesstorleken till 1 ha och antal skördar till 2 i genomsnitt samt tid för att dokumentera skörd från ett skifte till 5 minuter. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på 5/60 tim * 5 skiften *2 skördar * 245 kr/tim * 65 företag= **13 217,75 kr.**

Generellt hur vi har räknat för djurvälståndersättningarna (8-10 kap.):

Djurvälståndersättningar är ersättningar där lantbrukaren ersätts för att utföra specifika aktiviteter som syftar till att förbättra djurvälstånden i besättningen. Flera av de aktiviteter som ersätts är aktiviteter som betraktas som administrativa bördor. Det är på dessa specifika aktiviteter som vi därför beräknat administrativ börda. Men eftersom dessa aktiviteter också är de aktiviteter som lantbrukaren får betalt för att utföra skulle det vara missvisande att redovisa hela kostnaden som administrativ börda. Vi har därför i beräkningen av administrativ börda dragit av den del av kostnaden som lantbrukaren får betalt för att utföra från den totala administrativa bördan.

Gemensamt för alla djurvälståndersättningar är också att det i skötselvillkoren ingår både aktiviteter som betraktas som administrativ börda och aktiviteter som inte betraktas som administrativ börda. För att beräkna hur stor del av den administrativa bördan som lantbrukaren får betalt för att göra har vi för varje ersättning räknat ut en finansieringsandel. Finansieringsandelen är den andel av de beräknade totala kostnaderna för att uppfylla skötselvillkoren som lantbrukaren faktiskt får betalt för.

Därmed blir ekvationen: $\text{Finansieringsandel} = \text{faktisk ersättningsnivå} / \text{maximal ersättningsnivå enligt kalkyl}$. Både de faktiska ersättningsnivåerna och maximala ersättningsnivåerna enligt kalkyl anges i strategisk plan 2023-2027.

Eftersom det i strategisk plan 2023-2027 finns beslutade kalkyler för djurvälståndersättningarna har vi använt dessa kalkyler istället för databasen Malin för att beräkna tidsåtgång och arbetskostnader för administrativ börda. Kalkylerna är granskade och godkända båda av en extern granskare och av EU-kommissionen och vi bedömer därför siffrorna som tillförlitliga.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättningen för får är 8 074 220 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 97,4 procent betyder det att lantbrukarna blir ersatta för 7 864 290 kronor av den administrativa bördan. Därmed är den ofinansierade delen av den administrativa bördan 209 930 kr. Eftersom vi har beräknat den administrativa bördan på en population av 2 200 företag betyder det att den ofinansierade delen av den administrativa bördan blir 95,42 kr per företag.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättning för saggor är 64 467 933 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 88,01 procent betyder det att lantbrukarna blir ersatta för 56 738 228 kronor av den administrativa bördan. Därmed är den ofinansierade delen av den administrativa bördan 7 729 705 kr. Eftersom vi har beräknat den administrativa bördan på en

population av 400 företag betyder det att den ofinansierade delen av den administrativa bördan blir 19 324 kr per företag.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättning för mjölkkor är 6 945 750 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 97,7 procent betyder det att lantbrukarna blir ersatta för 6 785 998 kronor av den administrativa bördan. Därmed är den ofinansierade delen av den administrativa bördan 159 752 kr. Eftersom vi har beräknat den administrativa bördan på en population av 2100 företag betyder det att den ofinansierade delen av den administrativa bördan blir 76 kr per företag.

Kapitel 8 – Djurvälståndersättning för får

Finansieringsandel = 1750 kr per djurenhet / 1796 kr per djurenhet = 97,4 procent

5 § Upprättande av och uppdatering av en produktionsplan - Hela regeln innebär en administrativ börda. Den beräknade arbetstiden är 3 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 % innebär det att det är 0,08 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 22 00 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $0,08 \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} =$ **43 120 kr**

7 § Foderinventering – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av foderinventeringen och att beräkna foderbehov fram till betessläpp.

Den beräknade arbetstiden för detta är 3,5 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,08 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför vissa delar av uppgiften men att vissa delar utförs av en rådgivare. Arbetskostnaden för lantbrukaren är 245 kr/tim och arbetskostnaden för rådgivaren är 750 kr/tim. Fördelningen av arbetstid mellan rådgivaren och lantbrukaren är 3 timmar för rådgivaren och 0,5 timmar för lantbrukaren. Det blir en total administrativ nettobörda på $(3 \text{ tim} * 2,6\% * 750 \text{ kr/tim} * 2200 \text{ företag}) + (0,5 \text{ tim} * 2,6\% * 220 \text{ kr/tim} * 2200 \text{ företag}) =$ **467 280 kr**

8 § Analys av foder – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att administrera foderanalysen.

Den tiden bedömer vi till 10 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 10 minuter ska räknas som administrativ börda.

Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ börda på $(10/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{89\,833 \text{ kr}}$

9 § Beräkna foderstater - Hela regeln är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 8 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,21 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför vissa delar av uppgiften men att vissa delar utförs av en rådgivare. Arbetskostnaden för lantbrukaren är 245 kr/tim och arbetskostnaden för rådgivaren är 750 kr/tim. Fördelningen av arbetstid mellan rådgivaren och lantbrukaren är 4 timmar för rådgivaren och 4 timmar för lantbrukaren. Det blir en total administrativ nettobörda på $(4 \text{ tim} * 2,6\% * 750 \text{ kr/tim} * 2200 \text{ företag}) + (4 \text{ tim} * 2,6\% * 245 \text{ kr/tim} * 1500 \text{ företag}) = \mathbf{227\,656 \text{ kr}}$

10 § Hullbedömning - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av hullbedömningen och att notera i produktionsplanen att hullbedömning har utförts.

En hullbedömning tar uppskattningsvis 3,75 minuter per får att utföra och vi räknar med att dokumentationen är 0,25 minuter av dessa 3,75 minuter. Det ger en total tid för dokumentation på 24 minuter per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,62 minuter per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(0,62/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{5\,605 \text{ kr}}$

11 § Klippning - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera i produktionsplanen att klippningen har utförts.

Att dokumentera i produktionsplanen att klippning har utförts bedöms ta 5 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 5 minuter ska räknas som administrativ börda. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(5/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{44\,916,67 \text{ kr}}$

12 § Mottagningsrutiner för nya får - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera i produktionsplanen att rutinerna har tillämpats.

Att dokumentera i produktionsplanen att rutinerna har tillämpats bedöms ta 10 minuter per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär

det att det är 0,26 minuter per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(0,26/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = 2\,335,67 \text{ kr}$

13 § Träckprovtagning – den del av den här regeln som utgör administrativ börda är den tid det ta rätt dokumentera resultatet av analysen är en administrativ börda. Dokumentationskravet är nytt för strategisk plan 2023-2027.

Att dokumentera resultatet av träckprovtagningen i produktionsplanen bedöms ta 10 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 10 minuter ska räknas som administrativ börda. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,26 minuter per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(0,26/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = 2\,335,67 \text{ kr}$

Kapitel 9 - Djurvälståndersättning för suggor

Finansieringsandel = $2\,100 \text{ kr per djurenhet} / 2\,386 \text{ kr per djurenhet} = 88,01 \text{ procent}$

2 § Beräkna genomsnittligt antal suggor och betäckta gyltor – Detta är en administrativ börda men eftersom den avser ansökan om ersättning så hanteras den inom **Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:XX) om ansökan om jordbrukarstöd.**

3 § Dokumentera när suggor har grisat och när gyltor är betäckta – Detta är en administrativ börda men eftersom den avser ansökan om ersättning så hanteras den inom **Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:XX) om ansökan om jordbrukarstöd.**

4 § Upprättande och uppdatera en produktionsplan - Hela denna regel är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 284 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 33,8 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $33,8 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = 3\,312\,008 \text{ kr}$

5 § Analys av foder – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att administrera foderanalysen.

Den tiden bedömer vi till 10 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 10 minuter ska räknas som administrativ börda. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ börda på $(10/60) \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{16\ 333 \text{ kr}}$

6 § Hullbedömning – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av hullbedömningen och att notera i produktionsplanen att hullbedömning har utförts.

En hullbedömning tar 3 minuter per suga att utföra och vi räknar med att dokumentationen tar 0,25 minuter av dessa 3 minuter. Detta ger en total tid för dokumentation på 6,97 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 0,83 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $0,83 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{81\ 340 \text{ kr}}$

7 § Daglig uppföljning av utfodring - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av den dagliga uppföljningen av utfodring.

För en genomsnittlig besättning beräknar vi att dokumentationsdelen av regel tar 14,5 minuter per dag vilket ger en tidsåtgång på 87,7 timmar per år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 10,4 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $10,4 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{1\ 019\ 200 \text{ kr}}$

8 § Produktionsuppföljning – Hela denna regel är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 279 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 33,2 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $33,2 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{3\ 253\ 600 \text{ kr}}$

Kapitel 10 - Djurvälståndersättning för mjölkkor

Finansieringsandel = 300 kr per djurenhet / 307 kr per djurenhet = 97,7 procent

4 § Dokumentation i klövhälsorapporten - Hela denna regel är en administrativ börda. Den beräknade arbetstiden är 6,1 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,7 procent innebär det att det är 0,14 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 100 företag som berörs. Vi antar att det är den certifierade klövvårdaren som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 640 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på 0,14 tim * 2100 företag * 640 kr/tim = **188 160 kr**

5-6 § Upprättande av en klövhälsoplan - Hela denna regel är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 7,4 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,7 procent innebär det att det är 0,17 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 100 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför vissa delar av uppgiften men att vissa delar utförs av en certifierad klövvårdare. Arbetskostnaden för lantbrukaren är 245kr/tim och arbetskostnaden för klövvårdaren är 640 kr/tim. Fördelningen av arbetstid mellan klövvårdaren och lantbrukaren är 3,7 timmar för klövvårdaren och 3,7 timmar för lantbrukaren. Det blir en total administrativ nettobörda på $(3,7 \text{ tim} * 2,3\% * 640 \text{ kr/tim} * 2100 \text{ företag}) + (3,7 \text{ tim} * 2,3\% * 245 \text{ kr/tim} * 2100 \text{ företag}) =$ **158 158 kr**

3. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Vi bedömer att föreslag till föreskrifter och allmänna råd inte innebär några extra kostnader utöver de som redan har beskrivits i punkten ovan.

4. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd är frivilliga att söka för de lantbrukare och andra företag som är verksamma inom de områden där ersättning går att söka. Alla som söker åtagande och uppfyller villkoren för miljöersättningarna, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd har rätt till ersättning.

För de lantbruksföretag som har möjlighet att söka kompensationsstöd är denna ersättning en mycket viktig del i dessa företags konkurrenskraft, då ersättningen ska gynna de företag i områden med mindre gynnsamt klimat och förutsättning för odling.

5. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Vi bedömer att företagen inte berörs i andra avseenden.

6. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Reglerna är skrivna utifrån att många olika typer av företag ska ha möjlighet att söka de stöd och ersättningar som vi föreskriver om, så länge reglerna uppfylls. Därför är vår bedömning att ingen särskild hänsyn behöver tas till just små företag.

D. Samråd

1. Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Förslag på nya föreskrifter och allmänna råd **om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd** skickas nu på samråd och senare även på remiss.

E. Kontaktperson

1. Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

KAP. 1 och 2 om gemensamma bestämmelser och villkorsavdrag – Lena Söderman

KAP. 3, 4 och 5 om miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar, fäboddar samt skötsel av våtmarker och dammar – Lena Söderman

KAP. 6 om miljöersättnings för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner – Ann-Sofi Gunnarsson

KAP. 7 om miljöersättning för hotade husdjursraser – Peder Larsson

KAP. 8, 9 och 10 om djurvälståndersättning för får, suggor respektive mjölkkor – Ann-Sofi Gunnarsson och Peder Larsson

KAP. 11 om kompensationsstöd – Peder Larsson

Kontaktuppgifter:

E-post: stodreglenehten@jordbruksverket.se

Tel: 0771 – 223 223

I tabellen nedan ska du ange de nya eller ändrade paragrafer i föreskriften/allmänna rådet som innehåller administrativa bördor för företagen och göra en bedömning av den samlade kostnaden för respektive börda. Endast en börda ska anges per rad. Du ska bifoga den ifyllda tabellen till konsekvensutredningen.

Särskild konsekvensanalys - administrativa bördor för företagen

Föreskriftens namn: Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XX) om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

Ange paragraf med ny eller ändrad administrativ börda	Ange typ av administrativ börda	Ange den legala grunden för den administrativa bördan (ange författning, direktiv eller beslut samt tillämplig artikel/paragraf)	1. Ange om den legala grunden för den administrativa bördan innehåller ett tolkningsutrymme som medger alternativa lösningar och om så är fallet på vilket sätt. 2. Ange också om den administrativa bördan går utöver vad den legala grunden kräver.	Ange typ av företag som berörs av den administrativa bördan	Ange bedömd tidsåtgång för den administrativa bördan per företag och år	Ange hur många företag som berörs av den administrativa bördan	Ange den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år
11 kap. 12 §	Dokumentera skörd	Artikel 71 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	50 min	65	13 271
8 kap. 5 §	Upprätta en produktionsplan	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	3 tim	2200	1 617 000
8 kap. 7 §	Foderinventering	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	3,5 tim	2200	1 886 500
8 kap. 8 §	Dokumentera analys av foder	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	2200	89 833
8 kap. 9 §	Beräkna foderstater	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	8 tim	2200	4 312 000
8 kap. 10 §	Dokumentera hullbedömning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	24 min	2200	215 600
8 kap. 11 §	Dokumentera klippning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	5 min	2200	44 917
8 kap. 12 §	Dokumentera rutin för nya får	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	2200	89 833
8 kap. 13 §	Dokumentera träckprov	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	2200	89 833
9 kap. 4 §	Upprätta en produktionsplan	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	284 tim	400	27 832 000

Ange paragraf med ny eller ändrad administrativ börda	Ange typ av administrativ börda	Ange den legala grunden för den administrativa bördan (ange författning, direktiv eller beslut samt tillämplig artikel/paragraf)	1. Ange om den legala grunden för den administrativa bördan innehåller ett tolkningsutrymme som medger alternativa lösningar och om så är fallet på vilket sätt. 2. Ange också om den administrativa bördan går utöver vad den legala grunden kräver.	Ange typ av företag som berörs av den administrativa bördan	Ange bedömd tidsåtgång för den administrativa bördan per företag och år	Ange hur många företag som berörs av den administrativa bördan	Ange den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år
9 kap. 5 §	Dokumentera analys av foder	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	400	16 333
9 kap. 6 §	Dokumentera hullbedömning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	6,97 tim	400	683 000
9 kap. 7 §	Uppföljning av utfodring	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	87,7 tim	400	8 594 600
9 kap. 8 §	Produktionsuppföljning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	279 tim	400	27 342 000
10 kap. 6 §	Dokumentera i klövhälsorapport	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	6,1 tim	2100	3 138 450
10 kap 7 §	Upprätta klövhälsoplan	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	7,4 tim	2100	3 807 300

Summa administrativ kostnad per år	78 317 210¹
---	-------------------------------

Samlad kostnad för upphävda administrativa bördor

Ange samlad kostnad för administrativa bördor som upphävs på grund av föreskriften eller det allmänna rådet.

Ange antal kronor

¹ Av den totala administrativa bördan på 78 303 939 kronor för djurvälståndersättningarna så blir lantbrukarna ersatta med 71 388 516 kronor genom ersättningarna. Detta ger en administrativ nettobörda på 6 915 423 kronor för djurvälståndersättningarna. I den tidigare programperioden uppgick den beräknade administrativa nettobördan till ca 6,5 miljoner kronor.

Jämfört med tidigare uppgifter kommer den administrativa bördan att

- ☐ Minska med *ange antal* kronor per år
- ☐ Vara oförändrad
- ☒ Öka med 78 317 210 kronor per år

Du kan läsa mer om administrativa bördor i Hjälpreda – Administrativa bördan för företagen. Du hittar den på Magasinet/Regler & Vägledning/Vägledning i juridiska frågor.

Remissammanställning

Datum

2022-10-11

Diarienummer

4.1.16-13073/2022

Statens jordbruksverks föreskrifter (2022:xx) och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

Remissinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer